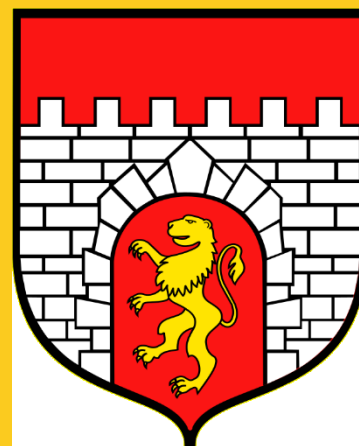

Strategia Rozwoju

Gminy Iłów

na lata 2023-2030

Opracowanie:

Urząd Gminy Iłów

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy Iłów na lata 2023-2030 opracowano w oparciu o materiały źródłowe komórek organizacyjnych Urzędu Gminy oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

Strategia Rozwoju Gminy Iłów na lata 2023-2030 zawiera dane według stanu na 31 grudnia 2021 roku, o ile nie zaznaczono inaczej.

 Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

 KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY IŁÓW.....	7
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej	7
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej	11
3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej.....	15
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych.....	20
4.1. Ocena sytuacji Gminy	21
4.2. Pożądane priorytety rozwojowe.....	24
5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej.....	26
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY IŁÓW.....	30
1. Misja i wizja	30
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	32
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Iłów.....	30
4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie	48
5. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.	53
6. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych.....	60
7. Ramy finansowe i źródła finansowania	63
ZAŁĄCZNIKI.....	65

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Iłów na lata 2023-2030 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2030 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne, czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Iłów na lata 2023-2030 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznych obowiązujących w Gminie Iłów, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Będzie ona wyznaczała również ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

Prace nad Strategią rozpoczęto w lutym 2023 roku, kiedy to Wójt Gminy Iłów podjął decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Kolejnym krokiem było podjęcie uchwały nr 300/LXV/2023 Rady Gminy Iłów z dnia 7 lutego 2023 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Iłów na lata 2023-2030, w tym trybu konsultacji. Kolejno projekt dokumentu strategicznego został wyłożony do publicznego wglądu a następnie zaopiniowany przez Zarząd Województwa Mazowieckiego. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw.

W pracach nad Strategią brali również udział **członkowie Zespołu ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Iłów na lata 2023-2030**, w następującym składzie:

- I. Przewodniczący – Jan Paweł Kraśniewski – Wójt Gminy Iłów,
- II. Zastępca Przewodniczącego – Katarzyna Michalska,
- III. Członkowie:
 1. Sławomir Antoni Tomaszewski,
 2. Renata Bartosiak,
 3. Dorota Katarzyna Bernat,
 4. Rafał Durzyński,
 5. Danuta Geras,
 6. Radosław Waldemar Kunz,
 7. Andrzej Orliński,
 8. Bożena Halina Rolewska,
 9. Alicja Jadwiga Stańczak,
 10. Edyta Szymerska,
 11. Przemysław Piotr Wasilewski,
 12. Paweł Grzegorz Wujcik,
 13. Jakub Jacek Zientara,
 14. Marek Paweł Ziółkowski,
 15. Agnieszka Banaszek,
 16. Agnieszka Brzeska,

17. Artur Felczak,
18. Magdalena Felczak,
19. Andrzej Grabarek,
20. Anita Głażewska,
21. Elżbieta Anna Kopka,
22. Anna Kornacka-Bartos,
23. Wojciech Kudarewko,
24. Małgorzata Kunz,
25. Anna Marciniak,
26. Karolina Mikołajczyk,
27. Tomasz Mroczkowski,
28. Monika Nowak,
29. Marianna Robak,
30. Józef Smagała,
31. Tomasz Studziński.

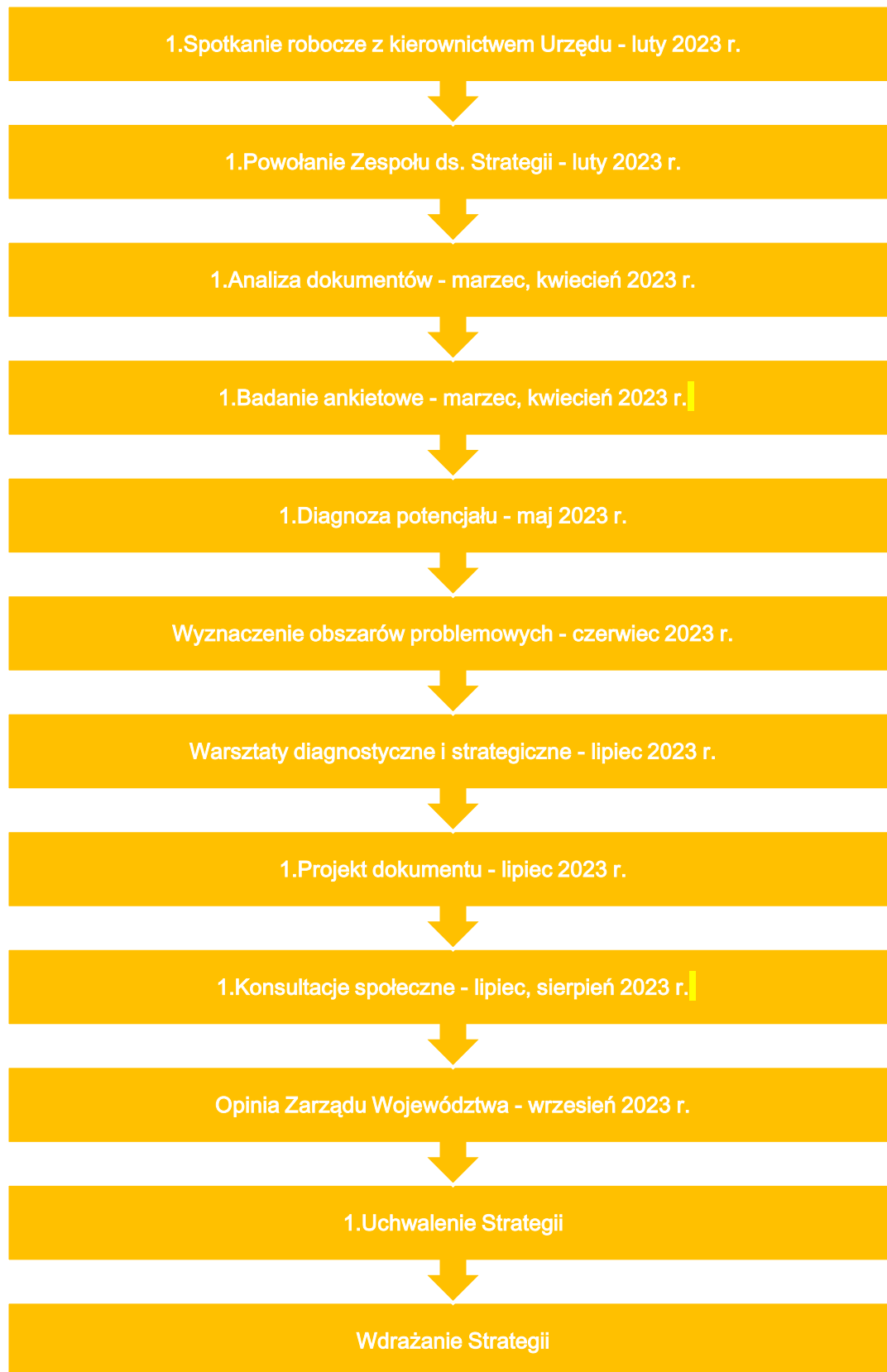
Dodatkowo Zespół Strategiczny wspierali eksperci z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania:

1. Irma Kuznetsova – Dyrektor Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
2. Iwona Nowacka – Zastępca Dyrektora Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
3. Joanna Cieślińska – Ekspert merytoryczna w Dziale Strategii i Rozwoju Lokalnego,
4. Maja Czyż – Starsza Specjalistka ds. strategii i rozwoju lokalnego – koordynator projektu,
5. Joanna Mucha – Młodsza Specjalistka ds. strategii i rozwoju lokalnego,
6. Karol Mieczkin – Specjalista ds. strategii i rozwoju lokalnego.

Dokument został opracowany na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Podstawowym dokumentem prawnym wykorzystywanym podczas przygotowania Strategii była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ponadto wzięto również pod uwagę zapisy poprzedniej, nieaktualnej Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Iłów do 2020 roku. Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnionych przez mieszkańców.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Poniżej przedstawiono poszczególne etapy procesu prac na Strategii:

CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY IŁÓW

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Informacje ogólne

Gmina Iłów według Klasyfikacji funkcjonalnej gmin Polski, która została opracowana na potrzeby monitoringu planowania przestrzennego Polskiej Akademii Nauk jest gminą wiejską z intensywnie rozwiniętą funkcją rolniczą. Położona jest w zachodniej części województwa mazowieckiego i powiatu sochaczewskiego, na granicy z powiatami plockim i gostyńskim od strony zachodniej i powiatem łowickim od strony południowej. Ponadto od strony południowo-zachodniej graniczy z województwem łódzkim. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2021 roku gminę zamieszkiwało 5 986 osób, co w przeliczeniu na powierzchnię (129,1 km²) wynosiło 46 os/km².

W skład gminy wchodzi 40 sołectw: Aleksandrów-Wszeliwy, Arciechów-Bieniew, Arciechówek-Obory, Białocin, Brzozowiec, Brzozów A, Brzozów Nowy, Brzozów Stary, Brzozówek, Budy Iłowskie-Rokocina, Emilianów, Gilówka Dolna i Gilówka Górna, Giżyce, Giżyczki, Henryków, Iłów, Kaptury-Karłowo, Krzyżyk Iłowski, Lasotka, Lubatka-Szarglew, Łaziska-Leśniaki-Rzepki, Miękiniki-Olszowiec, Miękininy-Uderz, Narty, Olunin, Paulinka, Pieczyska Iłowskie, Pieczyska Łowickie, Piotrów, Piskorzec, Przejma, Sadowo, Sewerynów-Wisowa, Suchodół-Władysławów-Kępa Karolińska, Stegna, Wieniec, Wola Ładowska-Łady, Wołyńskie, Załusków, Zalesie-Dobki. Miejscowościami najliczniej zamieszkiwanymi są: Iłów (721), Brzozów Stary (583), Giżyce (305) i Brzozówek (206), w których najintensywniej rozwinięte są funkcje mieszkaniowe. Najmniej licznymi wsiami w Gminie są z kolei: Lubatka (10), Kępa Karolińska i Rzepki (po 16), Arciechówek i Leśniaki (po 17) oraz Rakocina (19).

Gminę Iłów od ośrodka powiatowego – miasta Sochaczew, dzieli w linii prostej 18 km, co przekłada się na odległość czasową wynoszącą ok. 20 min podróży samochodem. Gmina od ośrodka wojewódzkiego, a tym samym również stolicy państwa dzieli z kolei odległość wynosząca 67 km. Nie przekłada się to jednak na odległość czasową dzielącą Gminę od stolicy, bowiem ta ze względu na układ sieci komunikacyjnej wynosi ok. 1 h 20 min podróży samochodem.

Wnioski:

1. Gmina charakteryzuje się ekstensywnym zagospodarowaniem terenu o *stricto* wiejskim charakterze osiedlania,
2. Gmina posiada wysoce rozwinięte i intensywnie zachodzące funkcje rolnicze, jednocześnie cechując się wysokimi walorami krajobrazu przyrodniczego.

Transport i łączność

Układ transportowy na terenie gminy Iłów tworzą drogi wojewódzkie (łączna długość na obszarze Gminy to ok. 25 km), powiatowe (ok. 50,3 km) i gminne (ok. 129,3 km, z czego ok. 80,8 km dróg utwardzonych). Podstawowymi ciągami drogowymi pozostają drogi wojewódzkie:

1. nr 575 relacji Płock-Nowy Dwór Mazowiecki – przebiegająca przez północną część Gminy, w tym wieś gminną Iłów i umożliwiająca dotarcie do dróg krajowych nr 50 i nr 60 w ciągu których zlokalizowane są przeprawy mostowe przez Wisłę,

2. nr 577 relacji Łąck-Ruszki – przebiegająca przez południową część gminy i także umożliwiająca dotarcie do dróg krajowych nr 50 i nr 60.

Równoleżnikowy układ głównych ciągów komunikacyjnych, a także obecność bariery transportowej jaką stanowi rzeka Wisła przy równoczesnym braku przeprawy mostowej na terenie Gminy wpływa negatywnie na możliwości przemieszczania się między sąsiednimi miejscowościami. Jak już wspomniano, Gmina jest stosunkowo dobrze skomunikowana z ośrodkiem powiatowym (odległość czasowa wynosi ok. 20 min.), natomiast czas dotarcia do ośrodka wojewódzkiego jest stosunkowo długi (ok. 1h 20 min.).

Przez teren Gminy nie przebiega żadna linia kolejowa. Najbliższy dworzec kolejowy zlokalizowany jest w Sochaczewie, skąd kursują pociągi w kierunku Warszawy i Kutna.

Odcinek Wisły przebiegający na terenie Gminy stanowi część międzynarodowej drogi wodnej E40. Ze względu na niespełnianie parametrów dla prowadzenia masowej żeglugi towarowej jego wykorzystanie jest jednak znikome. Niemniej, w przypadku rozwoju żeglugi śródlądowej i przywrócenia transportu rzeczno towarów na szeroką skalę, rzeka może stanowić potencjał rozwojowy.

Na terenie Gminy funkcjonuje transport zbiorowy, który realizowany jest w oparciu o cztery linie komunikacji autobusowej. Transport zbiorowy zapewniony jest w 17 sołectwach. Ponadto realizowane są kursy do Płocka, stanowiącego ośrodek rangi regionalnej.

Przez obszar Gminy przebiegają liczne szlaki rowerowe, w tym paneuropejski szlak EuroVelo nr 2 łączący wybrzeże Irlandii z Moskwą. Ponadto wyznaczony został również szlak regionalny Velo Mazovia oraz Szlak Środkowej Wisły. Sieć szlaków rowerowych uzupełniają: szlak Chopinowski i Szlak Książąt Mazowieckich. W Gminie Iłów nie ma jednak wewnętrznego systemu ścieżek pieszo-rowerowych, który umożliwiałby przemieszczanie się wewnątrz Gminy pomiędzy jej miejscowościami. Infrastruktura rowerowa jest zatem rozwinięta jedynie w jej części rekreacyjnej, nie zaś w uwzględnieniu roweru jako środka lokomocji. Tym samym istnieje potrzeba rozwoju sieci tras rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych odpowiadającej potrzebom przemieszczania się mieszkańców.

Wnioski:

1. Drogi gminne w przeważającej części wymagają przeprowadzenia remontów lub modernizacji, a ponadto Gmina aktywnie dąży do utwardzenia nawierzchni wszystkich dróg gminnych.
2. Istotny jest rozwój sieci komunikacyjnej również południkowo, co pozytywnie wpłynie na mobilność wewnętrzną Gminy.
3. Istotnym jest by współpracować z Mazowieckim Zarządem Dróg Wojewódzkich w Warszawie oraz Powiatowym Zarządem Dróg w Sochaczewie w zakresie ich modernizacji i rozbudowy.
4. W celu ograniczenia emisji liniowej, a także przeciwdziałania wykluczeniu komunikacyjnemu zalecany jest dalszy rozwój komunikacji zbiorowej oraz infrastruktury rowerowej.
5. Działania modernizacyjne oraz rozbudowujące sieć drogową powinny uwzględniać potrzebę stałego zwiększania bezpieczeństwa w ruchu drogowym, poprzez m.in.: tworzenie aktywnych przejść dla pieszych, modernizację i rozwój oświetlenia ulicznego.

6. Istnieje potrzeba budowy systemu tras rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych tworzących funkcjonalną sieć połączeń pomiędzy miejscowościami w Gminie.

Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Nadrzędnym dokumentem planistycznym w Gminie Iłów jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które określa politykę przestrzenną gminy i kierunki zagospodarowania przestrzennego.

Sieć osadnicza skupiona jest wokół głównych ciągów komunikacyjnych. Ze względu na lokalizację Iłowa na prawie chełmińskim w swojej strukturze funkcjonalno-przestrzennej posiada on teren niegdyś pełniący funkcję rynku miejskiego. W chwili obecnej teren ten przekształcony został w skwer. Niemniej, zaobserwować można miejscowe zagęszczenie zabudowy, głównie pełniące funkcje usługowe, z przeznaczeniem na usługi publiczne.

Na terenie gminy występuje ekstensywna zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna uzupełniona przez liczną zabudowę zagrodową. Siedliska rolnicze są stosunkowo równomiernie rozłożone wzdłuż dróg dojazdowych, zwłaszcza w południowo-zachodniej części Gminy. Część północno-wschodnia ze względu na występowanie gleb o gorszej przydatności dla rozwoju rolnictwa i występującym zagrożeniem powodziowym charakteryzuje się niższą intensywnością zachodzenia procesów osadniczych. Tereny te w znacznej części stanowią obszarowe formy ochrony przyrody.

Na terenie Gminy występują ponadto nieliczne tereny przemysłowe, cechujące się lokalizacją swobodną, nie tworzące zwartego skupiska na terenie Gminy. Tym samym nie obserwuje się większych skupisk podejmowania aktywności gospodarczej.

Gospodarowanie przestrzenne na terenie Gminy jest prowadzone w oparciu o wydawane decyzje o warunkach zabudowy. Na terenie Gminy obowiązują 4 plany miejscowe, które pokrywają łącznie jedynie 0,05% powierzchni Gminy. Przyjęta forma prowadzonej polityki przestrzennej determinuje brak spójnego i holistycznego gospodarowania przestrzenią, a także wydłużanie czasu oczekiwania na wydanie stosownej decyzji.

W strukturze użytkowania gruntów zdecydowanie dominują użytki rolne, które zajmują aż 74,5% powierzchni całkowitej Gminy. W ogólnej powierzchni użytków rolnych ok. 65% stanowią gleby II, III i IV klasy bonitacyjnej, natomiast 35% gleby V i VI klasy. Ponadto, 12,9% powierzchni Gminy zajmują tereny leśne. Produkcja rolna na terenie Gminy skupiona jest wokół uprawy zbóż.

Wnioski:

1. Gmina Iłów posiada wysokiej jakości gleby, które determinują intensywny rozwój rolnictwa na tym obszarze.
2. Zabudowa usługowa z przeznaczeniem na usługi publiczne skupiona jest w Iłowie, poza tym nie obserwuje się większych skupisk zabudowy usługowej lub przemysłowej.
3. Gminę Iłów charakteryzuje stosunkowo równomierny rozwój, bez widocznych dysproporcji.
4. Polityka przestrzenna w Gminie Iłów powinna być prowadzona w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, co spowoduje racjonalizację działań i zamierzeń oraz zwiększy możliwość predykcji względem gospodarowania przestrzenią.

Walory przyrodnicze i kulturowe

Na terenie Gminy Iłów występują liczne formy ochrony przyrody, przede wszystkim w jej północnej części graniczącej z rzeką Wisłą. Sumarycznie ok. 44% powierzchni Gminy objęte jest prawnymi formami ochrony przyrody.

Wśród występujących form ochrony przyrody należy wymienić Obszary NATURA 2000: Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Kampinoska Dolina Wisły i Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Dolina Środkowej Wisły. W północnej części Gminy został również ustanowiony Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu, ze względu na unikatowość i zróżnicowanie w ekosystemach, wartościowe m.in. ze względu na pełnioną funkcję korytarzy ekologicznych. Doliną Wisły przez teren omawianej jednostki samorządu terytorialnego przebiega także korytarz ekologiczny Dolina Wisły – Kampinoski Park Narodowy. Na obszarze Iłowa zlokalizowane są dwa rezerваты przyrody: Kępa Rakowska, Kępa Antonińska, Wyspy Zakrzewskie – będące cenne przez wzgląd na zachowanie ostoi ptaków siewkowatych: mew, rybitw i siewczek oraz Rzepki – istotne dla zachowania unikalnych starodrzewi w dolinie Wisły. W miejscowości Bieniew został wyznaczony także użytek ekologiczny nr 409. Ponadto w Iłowie znajduje się sześć pomników przyrody żywej w postaci pojedynczych drzew.

W bezpośrednim sąsiedztwie Gminy Iłów, za jej wschodnią granicą znajduje się korytarz ekologiczny Dolina Wisły – Dolina Pilicy. Z kolei w odległości ok. 10 km na wschód zlokalizowany jest Kampinoski Park Narodowy.

Atrakcyjność krajobrazowa i przyrodnicza terenów Gminy wpłynęła na jej wartość osiedleńczą kształtując walory kulturowe miejsca już od XIII w. Z tego względu na terenie Gminy znajduje się wiele wartościowych obiektów historycznych jak: pozostałości zespołu dworskiego w Brzozowie, zespół pałacowy w Giżycach, park dworski w Ostrowcach, park dworski we Wszeliwach czy park dworski w Załuskowie. Warto zaznaczyć, iż w ewidencji zabytków został ujęty również sam układ urbanistyczny Iłowa, lokowanego na prawie chełmińskim. Ze względu na położenie Gminy w stosunkowo bliskiej odległości od Warszawy była ona miejscem toczenia wielu bitew. Współczesną pozostałością po nich są natomiast liczne cmentarze, w tym wojenne rozlokowane na terenie Iłowa. Wśród obiektów zabytkowych na terenie Gminy znajdują się ponadto obiekty mieszkalne i obiekty sakralne, w tym kościoły parafialne.

Wnioski:

1. Północna część Gminy Iłów cechuje się wysokimi walorami krajobrazowymi, które stwarzają warunki do rozwoju funkcji turystycznych, wypoczynkowych i rekreacyjnych obszaru.
2. Na terenie Gminy Iłów zlokalizowanych jest wiele obiektów historycznych i zabytkowych świadczących o bogatej i różnorodnej historii miejsca, które mogą stanowić przyczynek do rozwijania funkcji związanych z turystyką poznawczą.
3. Liczne cmentarze i pola bitewne mogą stanowić przyczynek do rozwoju turystyki kulturalnej, w tym coraz częściej wyszczególnianej gałęzi tematycznej – turystyki funeralnej.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Gospodarka lokalna i rynek pracy

Na terenie Gminy Iłów w 2021 roku były zarejestrowane 583 podmioty gospodarcze, skupione głównie na działalności w obszarze transportu i gospodarki magazynowej (24%), handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle (23%) oraz budownictwa (14%). Wśród największych przedsiębiorstw działających na terenie Gminy należy wskazać przede wszystkim firmy z branży transportowo-spedycyjnej.

W Iłowie zaobserwować można wzrost liczby zarejestrowanych działalności gospodarczych w latach 2017-2021 o 64, co przekłada się na dynamikę zmian na poziomie 112%. Obserwowany trend zachodzący w Gminie jest korzystny, choć niższą dynamikę wzrostu w skali powiatu obserwuje się jedynie w mieście Sochaczew. Sytuacja ta obrazuje, iż powiat sochaczewski postrzegany jest wśród potencjalnych przedsiębiorców jako lokalizacja dogodna, co oznacza że jest tak postrzegana również Gmina Iłów. Na tle gmin sąsiednich nie wyróżnia się ona jednak szczególnie.

Stopa bezrobocia w Gminie w 2021 r. wyniosła 2,6% będąc wyższą niż średnia w powiecie sochaczewskim (2,2%) oraz niższą niż średnia w województwie mazowieckim (4%). Mimo znacznej odległości czasowej dzielącej Iłów od Warszawy, ponad 20% pracujących mieszkańców z terenu Gminy dojeżdża do pracy do stolicy.

Ponadto, szczególnie na obszarach o wysoce rozwiniętych funkcjach rolniczych można przypuszczać, iż nie wszystkie osoby nie posiadające zatrudnienia aktywnie go poszukują. W tym wypadku mogą one czerpać dochody z pracy nierejestrowanej, podejmowanej w sektorze rolnictwa.

Wnioski:

1. W Gminie Iłów obserwuje się wzrost liczby przedsiębiorstw przy zachowaniu pozytywnej dynamiki zachodzących zmian.
2. Podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy skupione są głównie w branżach: transportu i gospodarki magazynowej, handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle oraz budownictwa.
3. Ponad 20% pracujących mieszkańców Gminy znajduje zatrudnienie w Warszawie.

Infrastruktura i środowisko – urządzenia sieciowe

Za zadania związane z dostarczeniem wody oraz odprowadzaniem ścieków komunalnych odpowiedzialna jest Gmina Iłów. Do 2021 roku zadania te realizowane były z wykorzystaniem dwóch stacji uzdatniania wody, zlokalizowanych w Iłowie oraz Brzozówku. Wraz z końcem 2021 roku do użytku oddano SUW Lubatka. Łącznie zaopatrywanych w wodę jest 81,3% mieszkańców Gminy.

Ścieki komunalne oczyszczane są w Iłowie, gdzie zlokalizowana jest oczyszczalnia o przepustowości 240 m³/dobę. Długość sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Iłów wynosi jedynie 11 km, co zapewnia obsługę 260 budynków mieszkalnych z terenu Iłowa i Nart. W przydomowe oczyszczalnie ścieków wyposażonych jest 140 budynków. W pozostałych przypadkach domostwa korzystają ze zbiorników bezodpływowych, z których ścieki komunalne odbierane są przy wykorzystaniu wozów asenizacyjnych. Zważając na to, iż zbiorniki bezodpływowe często stają się przyczynkiem do miejscowych skażeń środowiska naturalnego poprzez ich awarie, Gmina planuje rozbudowę sieci kanalizacyjnej poprzez jej

doprowadzenie do miejscowości Brzozów Stary i Giżyce. Ponadto, w celu zapewnienia odpowiedniej jakości pracy, planowana jest modernizacja oczyszczalni ścieków w Iłowie.

Gmina Iłów pozostaje niezgazyfikowana. Zaopatrzenie w ciepło oparte jest na indywidualnych źródłach ogrzewania, wśród których zdecydowanie przeważają te na paliwa stałe (ponad 75% wszystkich źródeł ciepła w Gminie). Sytuacja ta negatywnie wpływa na środowisko naturalne, poprzez obniżanie jakości powietrza zwłaszcza w okresie grzewczym. W zestawieniu z typowo rolniczym charakterem Gminy, należy dążyć do zmiany tej sytuacji zarówno w ujęciu społecznym (ochrona zdrowia mieszkańców), gospodarczym (poprawy jakości plonów) jak i środowiskowym (utrzymanie wysokiej jakości powietrza). W Gminie panują korzystne warunki dla rozwoju odnawialnych źródeł energii, przede wszystkim z wykorzystaniem energii wiatru i słońca, a możliwe że również źródeł geotermalnych. Obecnie rozwiązania z zakresu OZE zapewniają zaopatrzenie w ciepło jedynie 2,4% mieszkańców Gminy.

Dostęp do sieci wodociągowej w 2021 r. miało zapewnione 81,3% mieszkańców Gminy, co stanowi wynik niższy niż średnia dla powiatu (93,4%) oraz dla województwa (90,9%). W przypadku dostępu do sieci kanalizacyjnej zachodzące dysproporcje są bardziej znaczące, bowiem w Gminie dostęp do sieci zapewnione miało jedynie 14,8% mieszkańców, podczas gdy średnia dla powiatu wyniosła 47,1% mieszkańców, a dla województwa 70,5% mieszkańców. W przypadku dostępu do sieci gazowej warto zaznaczyć, iż cały powiat sochaczewski jest zgazyfikowany jedynie w niewielkim stopniu (dostęp do sieci ma jedynie 7% mieszkańców powiatu).

Gmina Iłów posiada dostęp do sieci internetowej, który zostaje zapewniony poprzez połączenia światłowodowe sieci Internetu szerokopasmowego województwa mazowieckiego oraz połączenia radiowe.

Gmina jest zelektryfikowana, a przez jej teren przebiegają dwie linie przesyłowe, napowietrzne najwyższego napięcia (220kV) Polskich Sieci Elektroenergetycznych.

Przez teren Gminy przebiega rurociąg naftowy należący do Przedsiębiorstwa Eksploatacji Rurociągów Naftowych (PERN S.A.).

Wnioski:

1. Należy stale podnosić jakość infrastruktury wodociągowej oraz kanalizacyjnej na terenie gminy Iłów. Gmina planuje rozbudowę sieci kanalizacyjnej w Brzozowie Starym i Giżycach, a także modernizację oczyszczalni ścieków.
2. Na terenie Gminy nie funkcjonuje sieć gazowa, co determinuje zaopatrzenie budynków w ciepło w oparciu o indywidualne źródła ogrzewania, wśród których dominują tzw. „kopciuchy”.
3. Gmina posiada wysoki potencjał do rozwoju odnawialnych źródeł energii, z wykorzystaniem energii wiatru i słońca. Kwestia wykorzystania energii źródeł geotermalnych wymagałaby przeprowadzenia stosownych analiz.
4. Gmina nie posiada tzw. „białych plam”, dostęp do Internetu zapewniony jest na całym jej obszarze.
5. Gmina posiada pewne ograniczenia rozwoju zabudowy i wykorzystania gruntów związane z obecnością na jej terenie sieci przesyłowych energii elektrycznej oraz nafty.

Gospodarka odpadami oraz działalność w zakresie ochrony środowiska

W 2021 roku odpady komunalne z nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy Iłów były odbierane przez firmę EKO-MAZ sp. z o.o. z siedzibą w Płocku. W przypadku nieruchomości niezamieszkałych odpady były odbierane przez firmy EKO-MAZ sp. z o.o. oraz ENERIS Surowce S.A. z siedzibą w Tomaszowie Mazowieckim.

Systemem gospodarki odpadami w 2021 r. objętych było 5 413 mieszkańców Gminy. Na podstawie zawartego porozumienia międzygminnego mieszkańcy mogli również korzystać z Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Sochaczewie.

Wśród pozytywnych aspektów gospodarki odpadami w Gminie należy wskazać na stale rosnący w latach 2017 – 2021 udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów (wzrost z 17% do 30%). W tym czasie jedynie nieznacznie wzrosła ilość odpadów przypadająca na 1 mieszkańca Gminy (z 0,19 do 0,23 Mg/os.). W Gminie osiągnięto 100% poziom recyklingu odpadów pobudowlanych i rozbiórkowych. Odpady biodegradowalne, przekazywane do składowania stanowiły niespełna 10% , co pozwoliło spełnić wymagane poziomy. Niekorzystnie z kolei wygląda kwestia recyklingu i ponownego przygotowania do użycia papieru, metali i tworzyw sztucznych. Niespełna 15% odpadów wskazanych frakcji jest poddawanych recyklingowi, co nie pozwala spełnić coraz bardziej restrykcyjnych wymagań w tym zakresie.

W przypadku ochrony środowiska w Gminie Iłów uwagę zwraca fakt, iż programy dotyczące tego zagadnienia nie są aktualizowane na bieżąco. Ostatni Program Ochrony Środowiska dla Gminy został opracowany w perspektywie lat 2007-2011, z kolei Plan Gospodarki Niskoemisyjnej w perspektywie lat 2015-2020. Jest to sytuacja dalece niekorzystna, uniemożliwiająca budowanie trwałych założeń w danym okresie programowania. Celem nadrzędnym wskazanych dokumentów jest bowiem identyfikacja problemów oraz ich rozwiązanie w oparciu o zestaw komplementarnych działań. Brak kompleksowego podejścia do zagadnienia powoduje podejmowanie działań często nieskoordynowanych i niezdolnych do wzajemnego wzmocnienia swojego oddziaływania. Obecnie obowiązującym programem dotyczącym ochrony środowiska na terenie Gminy jest Gminny Program Usuwania Azbestu na lata 2011-2032.

Gmina, mimo braku programów podejmuje aktywne próby pozyskiwania środków zewnętrznych na cele związane z ochroną środowiska m.in. z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020, czy Mazowieckiego Instrumentu Wsparcia Ochrony Powietrza. Realizowany na terenie Gminy jest rządowy program Czyste Powietrze, w ramach którego funkcjonuje także punkt konsultacyjny dostępny dla mieszkańców. Celem programu jest wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców, a także wsparcie finansowe w zakresie wymiany indywidualnych źródeł ciepła na ekologiczne oraz zwiększania efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

Wnioski:

1. Liczba odpadów przypadających na 1 mieszkańca Gminy wzrasta powoli.
2. Działania w zakresie wymiany źródeł ciepła skierowane do mieszkańców gminy powinny koncentrować się wokół wspierania wymiany przestarzałych i wysokoemisyjnych pieców grzewczych na technologie nisko i zeroemisyjne (np. odnawialne źródła energii).
3. Wysoka jakość powietrza stanowi atut Gminy i należy podejmować działania umożliwiające podtrzymanie tego stanu również w przyszłości.

4. Wskazane jest opracowanie zarówno jednorocznych jak i wieloletnich programów związanych z ochroną środowiska, które w kompleksowy sposób odpowiadać będą na zdiagnozowane w Gminie problemy.

Stan finansów samorządowych

W Gminie Iłów w latach 2017-2021 dochody wzrosły o 48% z 27,4 mln zł do 40,5 mln zł. Po uzyskaniu znaczących dotacji na czynione inwestycje w roku 2018, rok 2019 charakteryzował się spadkiem dochodów. Niemniej w kolejnych latach dochody Gminy stale rosną. W przypadku wydatków poczynionych z budżetu Gminy również odznacza się rok 2018. Wydatkowano wówczas 37,7 mln zł. W roku 2019 poczynione wydatki były niższe, jednak od tego czasu stale rosną osiągając poziom powyżej 35 mln zł.

W strukturze budżety Gminy Iłów zaobserwować można niewielki udział dochodów własnych w dochodach ogółem, który kształtuje się na poziomie ok. 20%. Jest to sytuacja niekorzystnie wpływająca na samodzielność finansową Gminy i uzależniająca ją w znacznym stopniu od pozyskania środków zewnętrznych. W 2021 roku uzyskane przez Gminę dotacje oraz subwencje stanowiły 65% dochodów ogółem. Dochody własne bez PIT i CIT oraz udziały w podatkach centralnych stanowiły odpowiednio 21% i 14% ogółu dochodów.

Potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma pozostałych do wydatkowania środków finansowych po pokryciu wszystkich wydatków bieżących i spłacie zaplanowanych obecnie rat kapitałowych w latach 2023-2033 wyniesie około 52,6 mln zł.

Wnioski:

1. Niekorzystną sytuacją jest niewielki udział dochodów własnych Gminy w strukturze dochodów ogółem, który uzależnia ją finansowo w znacznym stopniu od środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.
2. Gmina Iłów cechuje się wysoką skutecznością w pozyskiwaniu funduszy ze źródeł zewnętrznych, zarówno regionalnych jak i krajowych oraz zagranicznych, co w znaczący sposób zwiększa jej możliwości inwestycyjne.
3. Sytuacja finansowa Gminy kształtuje się obecnie na stabilnym poziomie, który nie zagraża bezpieczeństwu jej funkcjonowania w najbliższej przyszłości. Fluktuacje rynkowe oraz utrzymujący się wysoki poziom inflacji może jednak wpłynąć znacząco na możliwości inwestycyjne Gminy w najbliższych latach.
4. Gminę cechuje stosunkowo wysoki potencjał inwestycyjny, szacowany na ok. 52,6 mln zł w latach 2023-2033, co daje możliwość skutecznej realizacji poczynionych założeń rozwojowych również w niniejszym dokumencie. Należy jednak pamiętać, że Wieloletnia Prognoza Finansowa, która stanowiła podstawę przedstawionej kalkulacji finansowej w sposób najbardziej rzetelny szacuje finanse roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata została poczyniona na podstawie obserwowanych głównych trendów makroekonomicznych.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Demografia

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, Gminę Łów w 2021 roku zamieszkiwało 5 968 osób, co stanowiło 7% wszystkich mieszkańców w powiecie sochaczewskim. Gęstość zaludnienia, a więc liczba osób w przeliczeniu na 1 km² wynosiła 46 os/km². Pod względem powierzchni jest to największa gmina w powiecie (129 km² powierzchni). Mieszkańców w Gminie Łów ubywa z każdym rokiem, co pokazują dane statystyczne z lat 2017-2021. Tylko w pięcioletnim okresie ubyło 171 osób. Analizując wskaźniki demograficzne dla Gminy Łów zaobserwować można stopniowe starzenie się społeczeństwa. Uszczegółowieniem analizy struktury demograficznej jest zestawienie liczbowe osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2017-2021 w Gminie Łów. Udział seniorów w ogóle społeczeństwa zwiększył się o blisko 2 pkt.%, a tym samym o ponad 2 pkt.% zmniejszył się udział osób w wieku produkcyjnym. Nieznacznie bowiem zwiększył się udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogóle społeczeństwa (o 0,4 pkt.%). Należy również zwrócić uwagę na ujemny przyrost naturalny (-4,98 promila) oraz ujemne saldo migracji (-3 promile). Jedynie miasto Sochaczew w ramach powiatu sochaczewskiego cechuje się niższym saldem migracji (-6,1 promila). Świadczy to o niskiej atrakcyjności osiedleńczej łowa, co prowadzi do częstych migracji poza obszar Gminy.

Wnioski:

1. Proces starzenia się społeczeństwa będzie w przyszłości prowadził do zwiększenia zapotrzebowania na usługi dedykowane seniorom (specjalistyczne usługi opiekuńcze, opieka wytchnieniowa), problemów w zakresie utrzymania szkół, znalezienia pracy dla nauczycieli, zmniejszaniem się liczby osób posiadających wykształcenie wyższe.
2. Spadek liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym może prowadzić do zmniejszenia się poziomu atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Łów ze względu na brak potencjalnych pracowników i prowadzić do wystąpienia negatywnych konsekwencji na rynku pracy (m.in. brak zastępowalności pokoleniowej).
3. Gmina Łów powinna zintensyfikować działania zmierzające do zainteresowania osób młodych osiedlaniem się w Gminie, a także zatrzymywania młodych mieszkańców przed wyprowadzką do innych miejscowości. W szczególności dotyczy to osób w wieku kreatywnym (25-34 lata).

Kapitał społeczny – żłobki, przedszkola oraz oświata

Na terenie Gminy Łów, w Giżycach funkcjonuje jeden żłobek publiczny oferujący 8 miejsc dla najmłodszych dzieci. Maksymalne wykorzystanie liczby dostępnych miejsc może świadczyć o potrzebie rozbudowy żłobka.

Opieka nad dziećmi powyżej 3 roku życia w Gminie jest sprawowana w ramach czterech oddziałów przedszkolnych działających przy Szkołach Podstawowych w Łowie, Brzozowie Starym, Giżycach i Kapturach oraz przez Przedszkole Samorządowe w Łowie. Łącznie do przedszkola i oddziałów przedszkolnych na terenie Gminy Łów uczęszczało 205 dzieci. Warto zaznaczyć, iż w Gminie w analizowanym okresie (lata 2017-2021) odnotowano wzrost odsetka dzieci objętych opieką przedszkolną o 10 pkt.%. Odsetek ten w roku przedszkolnym

2020/2021 wyniósł 83%, jednak wciąż pozostaje niższy niż średnia w powiecie (86,5%) czy województwie (92,5%).

Jak wspomniano, na obszarze Gminy funkcjonują cztery szkoły podstawowe, przy czym w 2021 roku Szkołę Podstawową im. Wojska Polskiego w Giżycach przekształcono w filię Szkoły Podstawowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Iłowie. Obecnie w filii w Giżycach prowadzone są zajęcia dla uczniów klas I-III, a także przedszkolaków w ramach działającego oddziału. Reorganizacja wynikała z potrzeby racjonalizacji ekonomicznej realizacji działań oświatowych na terenie Gminy. Największa liczba uczniów uczęszcza do placówki w Iłowie (257 uczniów) w ramach 13 prowadzonych oddziałów. Tym samym średnia wielkość oddziału wynosi ok. 20 uczniów, a na jednego nauczyciela średnio przypada 7 dzieci. Drugą co do wielkości placówką w Gminie jest Szkoła Podstawowa im. Żołnierzy AK Cichociemnych w Brzozowie Starym, gdzie uczęszcza 140 uczniów, w ramach 9 oddziałów. Średnia wielkość oddziału wynosi 15,5 ucznia, a na jednego nauczyciela przypada średnio 6 uczniów. Szkoła Podstawowa im. Bolesława Chrobrego w Kapturach kształci 72 uczniów, uczęszczających do niej w ramach 7 oddziałów. Średnia wielkość oddziału wynosi 10 uczniów, a 5,5 ucznia przypada na jednego nauczyciela. Najmniejszą placówką jest wspomniana już filia w Giżycach, gdzie naukę pobiera jedynie 46 uczniów, w ramach 7 oddziałów. Tym samym średnia wielkość oddziału wynosi 6,5 ucznia, a na jednego nauczyciela przypada jedynie 2,5 ucznia.

W chwili aktualnej w Giżycach nie ma klas I-III, funkcjonuje wyłącznie grupa przedszkolna oraz żłobek (2023 rok).

Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Iłów jest silnie zróżnicowany. Zdecydowanie najlepiej wyposażoną placówką jest szkoła w Iłowie, która jako jedyna posiada salę gimnastyczną oraz pracownie językowe. Ponadto jako jedyna posiada system monitoringu. W przypadku wyposażenia placówek w komputery czy projektory multimedialne ich zaplecze jest zbliżone.

Wnioski:

1. Należy dalej rozwijać politykę żłobkową oraz przedszkolną w celu zapewnienia opieki wszystkim chętnym dzieciom, co za tym idzie – przyspieszać proces powrotu rodziców na rynek pracy.
2. Gmina Iłów w kwestii egzaminu ósmoklasisty osiąga niższe wyniki dla średnich dla powiatu sochaczewskiego, województwa mazowieckiego oraz Polski.
3. Stałe podnoszenie poziomu edukacji w gminie powinno odbywać się zarówno na drodze modernizacji infrastruktury szkolnej, doposażenia bazy dydaktycznej placówek oświatowych, zwiększania liczby oraz atrakcyjności oferowanych zajęć pozalekcyjnych, jak i poprawy jakości pracy kadry nauczycielskiej (np. poprzez modyfikację systemu motywacyjnego) oraz systemowe wsparcie uczniów zdolnych i słabszych.
4. Dopełnienie systemowych działań w zakresie wsparcia rozwoju edukacji powinno także następować na drodze rozwoju współpracy z obecnymi w Powiecie organizacjami pozarządowymi działającymi w sferze oświaty, nauki, kultury, sportu, itp.
5. Gmina Iłów podejmuje działania zmierzające do racjonalizacji wydatków ponoszonych na zadania oświatowe.

Kultura i sport

Za propagowanie idei kultury wśród mieszkańców Gminy Iłów odpowiedzialne są głównie dwie instytucje, którymi są Gminny Ośrodek Kultury oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Iłowie. W ramach swojej działalności GOK prowadzi zajęcia wokalne, nauki gry na instrumencie klawiszowym, zajęcia rękodzielnicze i logorytmiczne, koło teatralne oraz zajęcia szachowe dla najmłodszych, a także rozmaite warsztaty, wystawy, prelekcje i spotkania. GOK jest instytucją szeroko współpracującą z Urzędem Gminy, Gminną Biblioteką Publiczną oraz organizacjami pozarządowymi w ramach koordynacji czy współorganizacji wydarzeń zreszających społeczność gminy np. Imprez plenerowych czy Dożynek. Ponadto jest organizatorem wakacji i ferii zimowych, gminnych konkursów recytatorskich i fotograficznych, festiwali, koncertów np. tradycyjnego Międzygminnego Konkursu Piosenki Chrześcijańskiej

Głównym podmiotem realizującym działania z zakresu sportu i rekreacji jest z kolei Środowiskowa Hala Sportowa w Iłowie. Poza samą halą widowiskowo-sportową, kompleks tworzą: boisko główne wraz z trybunami, siłownia, zaplecze szatniowo-sanitarne, boiska sportowe typu „orlik”, plac zabaw oraz siłownia zewnętrzna. W ramach działalności Środowiskowej Hali Sportowej prowadzone są zajęcia rekreacyjno-sportowe, nawiązywana jest współpraca z lokalnymi klubami sportowymi, a ponadto na Hali prowadzone są zajęcia wychowania fizycznego dla uczniów szkół, które nie posiadają sal gimnastycznych.

Wnioski:

1. Oferta kulturalna Gminy jest szeroka i jakościowa, wymaga jednak stałego monitorowania celem dostosowywania jej do obecnie panujących trendów i oczekiwań mieszkańców w różnych grupach wiekowych,
2. Oferta kulturalna i sportowo-rekreacyjna Gminy powinna być promowana, celem zwiększenia grupy odbiorców zarówno z terenu Gminy jak i spoza,
3. Baza sportowo-rekreacyjna zaspokaja potrzeby mieszkańców, oferując różne rodzaje aktywności fizycznej. W odpowiedzi na problemy starzejącego się społeczeństwa Gminy, warto byłoby wprowadzić zajęcia dedykowane seniorom, jak np. zajęcia rehabilitacyjne.

Bezpieczeństwo publiczne

W Gminie Iłów zlokalizowany jest Posterunek Policji w Iłowie, w którym pracuje 5 funkcjonariuszy. Posterunek ten podlega pod Komendę Powiatową Policji w Sochaczewie. Ponadto, nad bezpieczeństwem mieszkańców czuwają również strażacy zrzeszeni w 8 jednostkach Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP). W 2021 roku w ramach OSP działało 288 strażaków. 3 gminne jednostki są ujęte w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym, co oznacza iż pozostają do dyspozycji w ramach działań prowadzonych również poza terenem Gminy. Są to OSP Iłów, Brzozów i Giżyce, przy których działają również Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze. Jednostki OSP w Gminie Iłów są dość dobrze wyposażone, dysponują bowiem łącznie 8 samochodami.

W celu poprawy bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy zlokalizowane są również 3 punkty monitoringu wizyjnego: przy budynku Urzędu Gminy, przy Rynku Staromiejskim oraz przy Środowiskowej Hali Sportowej.

Wnioski:

1. Ochotnicze Straże Pożarne ściśle współdziałają z jednostkami organizacyjnymi Państwowej Straży Pożarnej w Sochaczewie oraz innymi podmiotami i instytucjami w celu zapewnienia bezpieczeństwa obywateli na terenie swego działania lub wspomagają sąsiednie obszary w ramach odwołów operacyjnych lub uzgodnień o pomocy wzajemnej.
2. Należy stale zwiększać poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców, zarówno poprzez podnoszenie kompetencji pracowników policji oraz straży pożarnej, jak i modernizację sprzętu, w tym rozbudowę sieci monitoringu.

Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne gminy

Na terenie Gminy Iłów działalność prowadzi szereg organizacji pozarządowych, z którymi Gmina aktywnie współpracuje przy realizacji zadań sfery publicznej. W Krajowym Rejestrze Sądowym poza wspomnianymi jednostkami OSP zarejestrowane są również: Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Ziemi Iłowskiej, Ośrodek Integracji Produkcji Owoców Integrated Fruit-Growing Center, Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci „Daj Dziecku Radość”, „Wszyscy Razem” Stowarzyszenie Mieszkańców Parafii Giżyce w Giżycach, Fundacja Na Rzecz Ochrony Praw Zwierząt „Kundelek”, Stowarzyszenie na rzecz aktywizacji, promocji i rozwoju wsi Suchodół, Władysławów, Kępa Karolińska „Samowola”, Iłowskie Towarzystwo Cyklistów 2020.

Na terenie Gminy działają również liczne organizacje nierejestrowe, wśród których przeważają koła gospodyń wiejskich.

Gmina Iłów nawiązuje współpracę z innymi samorządami poprzez członkostwo w związkach i stowarzyszeniach: Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, Stowarzyszenie Gmin Turystycznych Pojezierza Gostynińskiego, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania AKTYWNI RAZEM. Gmina nie ogranicza się jedynie do współpracy na szczeblu lokalnym angażując się także w działania organizacji o charakterze ponadlokalnym: Liga Ochrona Przyrody, Caritas, Związek Harcerstwa Polskiego, Fundacja Świat na Tak.

Warto zaznaczyć, iż wszelkie związki gminne czy stowarzyszenia stanowią przede wszystkim fora do dialogu, które pozwalają wypracowywać różne rozwiązania i czerpać z doświadczeń innych jednostek samorządu terytorialnego. Jest to podstawa do świadomego i dojrzałego kształtowania postaw samorządowych, które następnie eskalują również na społeczność gminną rozwijając postawy aktywistyczne wśród mieszkańców.

Wnioski:

1. Liczba funkcjonujących w gminie fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców kształtuje się na poziomie wyższym, niż średnia wyznaczona dla całego powiatu sochaczewskiego, jednak niższym niż dla województwa mazowieckiego.
2. Współpraca władz Gminy oraz poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego powinna stanowić jeden z fundamentów jej dalszego rozwoju.
3. Ciągłe rozwijanie współpracy samorządu lokalnego z organizacjami pozarządowymi stanowi podstawę do szerzenia i rozwijania świadomego społeczeństwa obywatelskiego.

Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Na terenie Gminy Iłów zlokalizowane są dwie placówki podstawowej opieki zdrowotnej w Iłowie (Przychodnia Vita) i w Brzozowie Starym (Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Brzozowie Starym).

W Iłowie zlokalizowany jest ponadto Zespół Ratunkowy Pogotowia Ratunkowego, podległy pod Wojewódzką Stację Pogotowia Ratunkowego i Transportu Sanitarnego w Płocku. Zaopatrzenie w leki i wyroby medyczne na terenie Gminy jest możliwe ze względu na obecność dwóch punktów aptecznych zlokalizowanych w Iłowie oraz w Brzozowie Starym.

Głównym problemem Gminy w zakresie opieki zdrowotnej jest brak oferty dedykowanej dla seniorów, w tym dostępu do rehabilitacji. Z pewnością istnieje zapotrzebowanie na tego typu usługi, a zważając na prognozy demograficzne z czasem będzie ono wzrastać.

Polityka społeczna i prorodzinna realizowana jest przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iłowie opierając się na Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2010-2025, Gminnym Programie Profilaktyki i Opieki Nad Dzieckiem i Rodziną, Gminnym Programie Wspierania Rodziny w Gminie Iłów na lata 2021-2023 oraz Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar dla Gminy Iłów na lata 2021-2026.

Gmina finansuje zasiłki stałe, okresowe, celowe pieniężne, zakup opałów, artykułów żywnościowych, paczki świąteczne, usługi opiekuńcze, poradnictwo i interwencje w rodzinach, działania na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym.

Polityka senioralna realizowana jest poprzez udział w programie pomocowym „Opieka wytchnieniowa”, którym w 2021 r. było objętych 8 osób. Ponadto w Gminie funkcjonuje Klub Senior+, który stanowi podstawę do aktywizacji społecznej seniorów, a także ich wzajemnej integracji w ramach podejmowanych wspólnie inicjatyw.

Według stanu na koniec 2021 roku w skład mieszkaniowego zasobu gminy Iłów wchodzi 6 lokali komunalnych oraz 3 mieszkania socjalne.

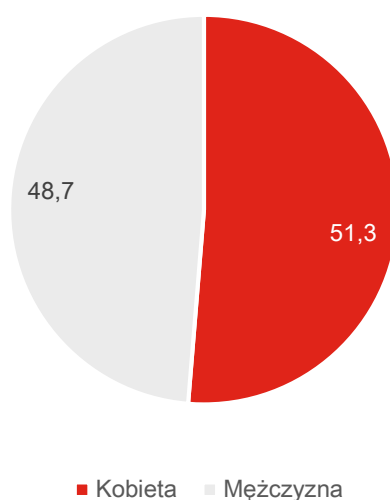
Wnioski:

1. W obliczu występujących cywilizacyjnych zagrożeń dla życia i zdrowia mieszkańców Gminy rozwijać należy działania w zakresie profilaktyki zdrowotnej, które w przyszłości przełożą się na zmniejszenie liczby osób wymagających opieki w zakresie systemu ochrony zdrowia.
2. Na obszarze Gminy Iłów sukcesywnie spada liczba rodzin oraz osób korzystających z systemu pomocy społecznej, jednakże wciąż jest ona na wyższym poziomie w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców niż w pozostałych gminach powiatu sochaczewskiego, średnia dla powiatu oraz średnia dla województwa.
3. Gmina realizuje programy wieloletnie i roczne, które częściowo odpowiadają na bieżące potrzeby mieszkańców.
4. W związku z prognozami demograficznymi należy rozwijać ofertę dedykowaną dla seniorów, zarówno w kwestii profilaktyki, pomocy zdrowotnej jak i wsparcia społecznego.
5. Należy dążyć do zmniejszenia liczby beneficjentów korzystających z pomocy społecznej na terenie Gminy poprzez kompleksowe programowanie działań pomocowych w perspektywie wieloletniej przy wykorzystaniu bieżących programów gminnych (przy uwzględnieniu ich aktualizacji) lub poprzez opracowanie nowych programów.

4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

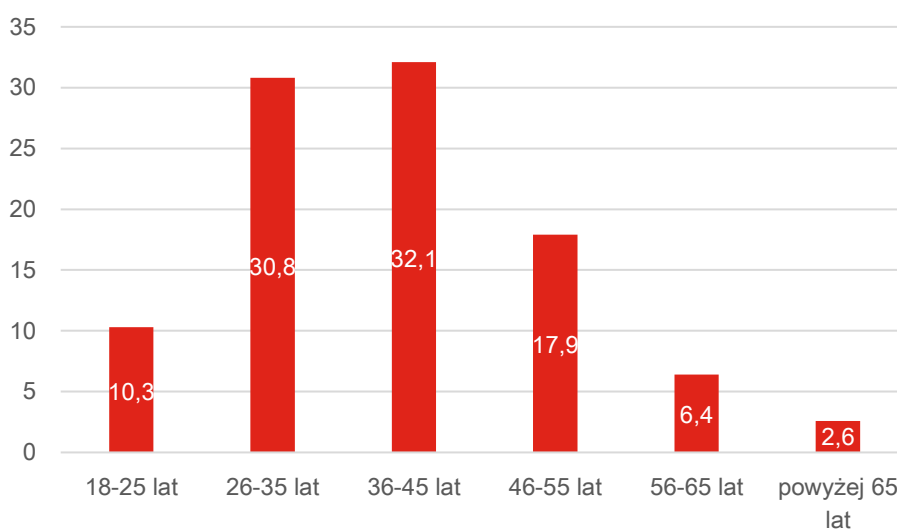
Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Gminy Iłów przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród mieszkańców w formie kwestionariusza on-line oraz papierowej. Ich celem było poznanie opinii dotyczącej jakości życia w Gminie, potrzeb mieszkańców oraz określenia priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Badania prowadzone były od 9 lutego 2023 r. do 31 marca 2023 r. Łącznie wpłynęło 78 ankiet, z czego 5 w wersji papierowej.

Respondenci odpowiadali na pytania z obszarów społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji, edukacji i kultury. W większości odpowiedzi udzielały kobiety, osoby w wieku 36-45 lat oraz osoby pracujące.

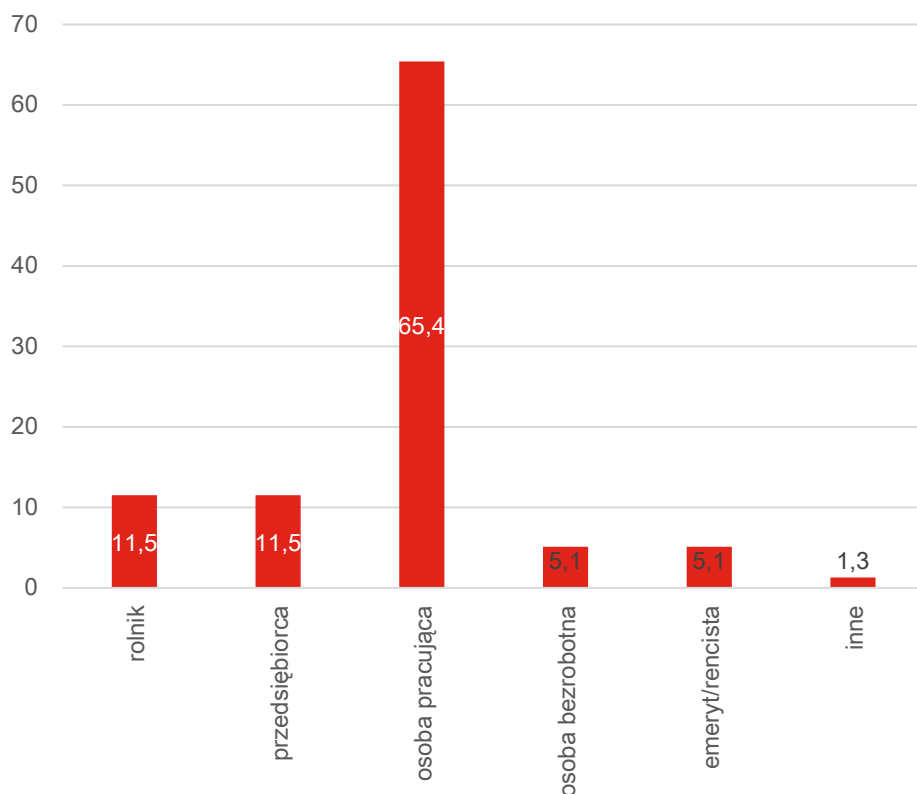
Ryc. 1. Podział respondentów ze względu na płeć (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Ryc. 2. Podział respondentów ze względu na wiek (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

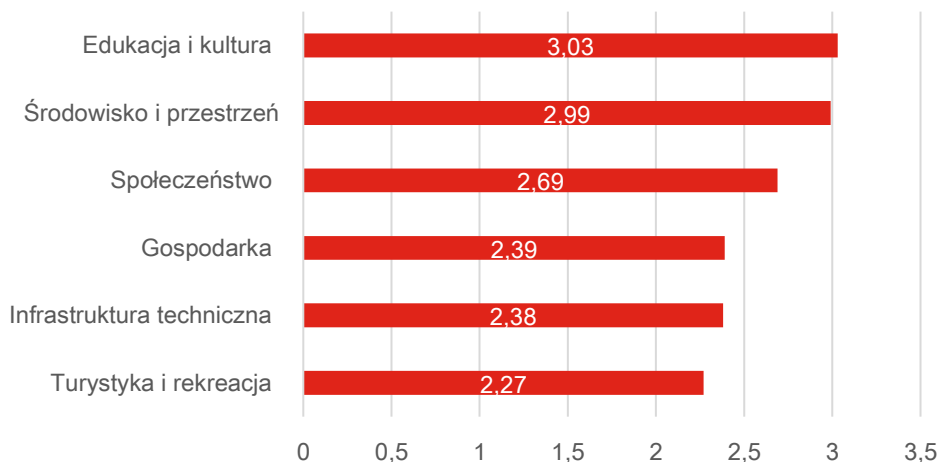

Ryc. 3. Podział respondentów ze względu na status

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

4.1. Ocena sytuacji Gminy

W Gminie Iłów w skali od 1 do 5, gdzie 1 to ocena bardzo zła, a 5 to ocena bardzo dobra, mieszkańcy najlepiej oceniają działania w zakresie edukacji i kultury (średnia ocena wynosiła 3,03), z kolei najgorzej turystykę i rekreację (średnia ocena wynosiła 2,27). Pozostałe obszary ocenione zostały w przedziale od 2,38 do 2,99. Średni wynik Gminy dla wszystkich badanych kategorii wyniósł 2,63 (poniżej średniej).

Ryc. 4. Ocena poszczególnych obszarów według ankietowanych w Gminie Iłów

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

Tabela poniżej przedstawia średnie oceny poszczególnych elementów znajdujących się w danym obszarze. Najniżej oceniony ze wszystkich obszarów został oceniony system ścieżek rowerowych (1,60). Poniżej średniej (2,63) zostały ponadto ocenione: jakość infrastruktury żłobkowej, aktywność mieszkańców na rzecz gminy, dostęp do żłobków/klubów malucha, konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji, dostępność usług na terenie Gminy, wsparcie osób niesamodzielnych, dostęp do specjalistycznej opieki medycznej, konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym, warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy, funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy, połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami, możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy, rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy, świadomość ekologiczna mieszkańców, infrastruktura melioracji szczegółowej, jakość sieci kanalizacyjnej, stan dróg w gminie, jakość sieci gazowej, bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych, dostęp do Internetu w gminie, mała infrastruktura drogowa, oferta spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów, dzieci, dorosłych i młodzieży, poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej, działania promocyjne gminy, poziom bazy gastronomicznej, system ścieżek pieszo-rowerowych, wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie gminy, dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd), dodatkowa oferta w szkołach na terenie gminy, wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce na terenie gminy, działalność świetlic wiejskich.

W każdym obszarze brany pod uwagę w badaniu ankietowym znajdowały się aspekty, które zostały ocenione poniżej średniej.

Tab. 1. Oceny poszczególnych podobszarów w Gminie Iłów

Społeczeństwo	Ocena
Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy	3,09
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy	3,07
Funkcjonalność budynków administracji publicznej	3,07
Jakość opieki żłobkowej na terenie gminy	3,02
Działalność organizacji pozarządowych	3,02
Dostęp do podstawowej opieki medycznej	2,85
Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę (DPS, Kluby Seniora, usługi opiekuńcze)	2,77
Skuteczność działania pomocy społecznej	2,65
Jakość infrastruktury żłobkowej na terenie gminy	2,58
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy	2,56
Dostęp do żłobków / klubów malucha	2,50
Wsparcie osób niesamodzielnych	2,15
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej	1,69
Gospodarka	Ocena
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie	2,72
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy	2,65
Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji	2,62
Dostępność usług na terenie Gminy	2,60
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym	2,42
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy	2,39
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy	2,24
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami	2,17

Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy	1,73
Środowisko i przestrzeń	Ocena
Walory środowiska przyrodniczego w gminie	3,93
Jakość powietrza w gminie	3,90
System odbioru odpadów na terenie gminy	3,48
Estetyka swojej gminy	3,05
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających	2,96
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)	2,94
Oferta gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska	2,87
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)	2,73
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy	2,54
Świadomość ekologiczną mieszkańców	2,43
Infrastruktura melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)	2,08
Infrastruktura techniczna	Ocena
Jakość sieci wodociągowej	3,08
Jakość sieci kanalizacyjnej	2,49
Stan dróg w gminie	2,40
Jakość sieci gazowej	2,24
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych	2,23
Dostęp do Internetu w gminie	2,15
Mała infrastruktura drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp)	2,08
Turystyka i rekreacja	Ocena
Atrakcyjność turystyczną gminy	3,21
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie	3,03
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych	2,84
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów	2,48
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci	2,23
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej	2,16
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych	2,04
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży	1,93
Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów	1,75
Poziom bazy gastronomicznej	1,73
System ścieżek rowerowych	1,60
Edukacja i kultura	Ocena
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	3,77
Organizacja dowozu dzieci do szkół	3,62
Dostęp do edukacji przedszkolnej	3,51
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie	3,44
Działalność domu kultury i biblioteki	3,42
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)	3,32
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy	3,29
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w gminie	3,17

Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie (godziny i dni otwarcia, itp.)	2,79
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie	2,63
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie gminy	2,62
Dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)	2,55
Dodatkowa oferta (kółka zainteresowań, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie gminy	2,50
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie gminy	2,45
Działalność świetlic wiejskich	2,36

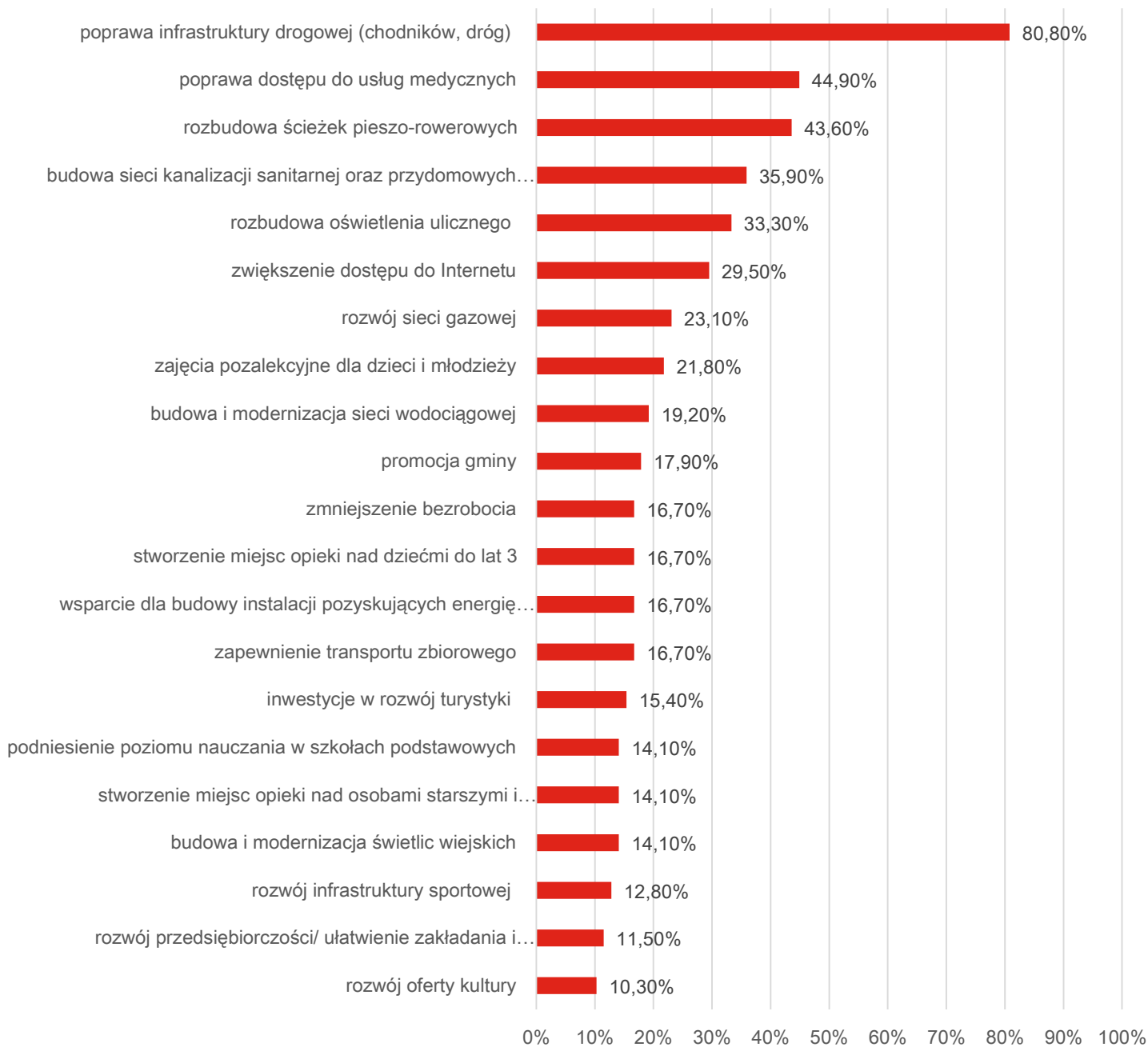
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Wskazać należy, że żadna dziedzina funkcjonowania Gminy nie została wyróżniona oceną bardzo dobrą. Najwyższą ocenę wśród mieszkańców zdobyły: walory przyrodnicze, jakość powietrza, dostęp do edukacji w szkołach podstawowych, organizacja dowozu dzieci do szkół, dostęp do edukacji przedszkolnej, system odbioru odpadów na terenie Gminy oraz działalność instytucji kultury.

4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy Iłów. Wśród najczęściej wskazywanych znalazła się poprawa infrastruktury drogowej, poprawa dostępu do usług medycznych, rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych, budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, rozbudowa oświetlenia ulicznego. Najmniej priorytetowym według mieszkańców jest budowa obwodnicy, aktywizacja osób starszych, poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych, poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie gminy, poprawa bezpieczeństwa publicznego i zwiększenie dostępności przedszkoli.

Ryc. 5. Główne priorytety rozwoju według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

Ostatnia część ankiety stanowiła pytanie otwarte dotyczące tego, co, według mieszkańców, powinno stać się wizytówką Gminy Iłów. Jednocześnie, pytanie to, często postrzegane jest przez pryzmat zagadnień, które miałyby stanowić pożądane priorytety rozwoju. Mieszkańcy w tej części ankiety jako wizytówkę Gminy Iłów najczęściej określali: czystość, rozwiniętą i zmodernizowaną infrastrukturę drogową, przyrodę, środowisko naturalne i dziedzictwo kulturowe oraz szczęśliwych mieszkańców.

Ponadto zadano pytanie dotyczące zagadnienia, czy władze Gminy powinny podjąć działania na rzecz uzyskania przez Iłów ponownie praw miejskich – 67,9% ankietowanych odpowiedziało, że nie.

5. ANALIZA SWOT Z UWZGLĘDNIENIEM ELEMENTÓW PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywana w jednostkach administracji publicznej jako narzędzie analizy strategicznej. Pozwala ona porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie. Podczas analizy danych, dokonano podziału zebranych informacji na cztery grupy:

- **S (ang. strengths)** – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę, na które bezpośredni wpływ ma gmina;
- **W (ang. weaknesses)** – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę, na które bezpośredni wpływ ma gmina;
- **O (ang. opportunities)** – szanse: wszystko to, co stwarza szansę korzystnej zmiany, których występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu gminy
- **T (ang. threats)** – zagrożenia: wszystko to, co stwarza warunki dla niekorzystnej zmiany, których występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu Gminy.

Informacje te pochodziły z:

- wniosków zawartych w Diagnozie sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Iłów,
- warsztatów diagnostycznych,
- danych liczbowych, opisowych i przestrzennych pozyskanych z Urzędu Gminy Iłów, a także ze źródeł zewnętrznych,
- wyników badań ankietowych.

Tab. 2. Analiza SWOT dla Gminy Iłów

Uwarunkowania wewnętrzne – mikrootoczenie Gminy Iłów	
Mocne Strony	
	<ol style="list-style-type: none">1. Walory przyrodnicze Gminy oraz lokalizacja w pobliżu Wisły wpływające na atrakcyjność osiedleńczą.2. Dobra jakość powietrza uwarunkowana brakiem przemysłu ciężkiego.3. Korzystne położenie pomiędzy trzema dużymi aglomeracjami, jakimi są Warszawa, Łódź i Płock, które posiadają połączenia z Gminą Iłów stwarzające potencjał do rozwoju przemysłu przetwórczego.4. Dobrze rozwinięta sieć dróg gminnych, która pozwala na swobodne przemieszczanie się wewnątrz Gminy.5. Wysokie zwodociągowanie Gminy.6. Wysokiej jakości gleby warunkujące intensywne rolnictwo, które generuje miejsca pracy.7. Niskie opłaty, tanie grunty i korzystne stawki podatkowe w Gminie wpływające na atrakcyjność osiedleńczą.8. Duże obszary przystosowane do rozwoju rolnictwa z glebami o wysokiej jakości dające możliwość prowadzenia działalności sadowniczej, warzywniej oraz przetwórczej.9. Działalność firm przewozowych dająca miejsca pracy.10. Istniejące gospodarstwa agroturystyczne budujące potencjał turystyczny oraz rekreacyjny.11. Dobre warunki lokalowe, infrastrukturalne i kadrowe szkół oraz przedszkoli na terenie Gminy Iłów.12. Bogata oferta sportowo-rekreacyjna w postaci boisk wielofunkcyjnych, siłowni zewnętrznych, placów zabaw, klubów sportowych uzupełniona o działania świetlic wiejskich.13. Szereg programów społecznych, prozdrowotnych oraz pomocowych realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wspierających potrzebujących mieszkańców Gminy Iłów.14. Działalność partnerska Gminnego Ośrodka Kultury oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Iłowie charakteryzująca się różnorodnością wydarzeń kulturalnych i bogatą ofertą skierowaną do wszystkich grup społecznych.15. Aktywna działalność Kół Gospodyń Wiejskich poprzez włączanie się w organizację lokalnych imprez oraz integrację mieszkańców.16. Funkcjonowanie dwóch ośrodków zdrowia oferujące podstawową opiekę medyczną na dobrym poziomie.17. Polityka Senioralna prowadzona w oparciu o Klub Seniora integrujący i aktywizujące osoby starsze na terenie Gminy.

Słabe Strony

1. Zły stan dróg na terenie Gminy wpływający na komfort oraz bezpieczeństwo życia mieszkańców, jak i odwiedzających Gminę.
2. Bardzo niskie skanalizowanie Gminy.
3. Niedopracowany system melioracji oraz retencji na terenie Gminy.
4. Brak ścieżek pieszo-rowerowych.
5. Niskie pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego powodujące chaos urbanistyczny oraz trudności w planowaniu inwestycji.
6. Niewystarczająco rozwinięta sieć teleinformatyczna powodująca trudności w podłączeniu szybkiego łącza internetowego w większości miejscowości Gminy.
7. Brak transportu publicznego w sezonie letnim.
8. Ograniczona liczba miejsc parkingowych na terenie Gminy.
9. Brak Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów powodujący występowanie nielegalnych składowisk śmieci na terenie Gminy.
10. Niska efektywność energetyczna obiektów publicznych wpływająca na wysokie koszty utrzymania oraz jakość powietrza.
11. Brak wyznaczonych kąpielisk.
12. Ograniczona baza gastronomiczna oraz noclegowa zmniejszająca możliwości przyciągnięcia turystów.
13. Niewystarczająca liczba miejsc w żłobku gminnym.
14. Niewystarczająca ilość środków budżetowych w instytucjach kultury generująca utrudnienia w realizacji większej liczby bezpłatnych wydarzeń dla mieszkańców.
15. Brak specjalistycznej opieki medycznej na terenie Gminy.
16. Bariery architektoniczne na terenie Gminy Iłów wpływające na dostępność i komfort życia mieszkańców ze szczególnymi potrzebami.

Uwarunkowania zewnętrzne – makrootoczenie Gminy Iłów

Szanse

1. Budowa linii kolejowej niskich prędkości ułatwiająca mobilność mieszkańców i mająca pozytywny wpływ na jakość powietrza.
2. Budowa szlaku turystycznego „Blue Valley” zwiększająca potencjał turystyczny i możliwości spędzania czasu wolnego w Gminie.
3. Nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2021-2027 dająca możliwości pozyskiwania środków na rozwój Gminy Iłów.
4. Członkostwo Gminy Iłów w związkach i stowarzyszeniach międzygminnych oraz partnerstwo międzynarodowe dające możliwości współpracy, wymiany doświadczeń i rozwoju.
5. Wzrost zagranicznego i krajowego popytu na bioprodukty, co przyczyni się do rozwoju rolnictwa ekologicznego. Rozwój edukacji rolników w zakresie rolnictwa ekologicznego.
6. Znacząca poprawa stanu środowiska przyrodniczego (osiągnięcie norm ekologicznych obowiązujących w Unii Europejskiej). Zmiany procesów produkcyjnych (nowoczesne i bezpieczne ekologicznie technologie) oraz minimalizacji zużycia surowców naturalnych i emisji zanieczyszczeń do środowiska przyrodniczego, a także racjonalna gospodarka odpadami stałymi (recykling).
7. Zwiększająca się świadomość ekologiczna oraz coraz silniejsze postawy przyjazne środowisku wśród mieszkańców.

Zagrożenia

1. Pogorszenie się jakości powietrza w sezonie grzewczym w przypadku spowolnienia procesu wymiany źródeł ciepła na niskoemisyjne oraz postępujące zmiany klimatu skutkujące m.in. anomaliami pogodowymi, suszą, powodziami, podtopieniami, co silnie oddziałuje na branżę rolniczą. .
2. Potencjalne zagrożenie powodzią północnej części Gminy Iłów ze względu na położenie Wisły.
3. Zmniejszające się środki zewnętrzne uniemożliwiające realizację zadań w Gminie oraz zmiany systemu prawnego dotyczące funkcjonowania i finansowania jednostek samorządu terytorialnego w Polsce
4. Rosnąca inflacja oraz wzrost wydatków bieżących spowodowany wzrostem cen energii, gazu itd.
5. Zwiększanie się kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi m.in. w związku rosnącą inflacją, stałymi wzrostami kosztów energii elektrycznej i gazu oraz kosztów pracowniczych.
6. Ujemny przyrost naturalny, zmniejszająca się liczba dzieci wpływająca na zastępowalność pokoleniową oraz wysokie koszty związane z zadaniami oświatowymi.
7. Wpływ czynników zewnętrznych o zasięgu globalnym na sytuację społeczno-gospodarczą (np. epidemia, konflikty zbrojne).
8. Dalszy wzrost liczby bezrobotnych oraz zjawiska ubóstwa ekonomicznego w społeczeństwie polskim, spowodowane słabnącym tempem rozwoju gospodarczego kraju.
9. Starzejące się społeczeństwo powodujące wzrost zapotrzebowania na usługi senioralne i coraz mniejsza liczba mieszkańców aktywnych zawodowo.
10. Bogata oferta pomocy socjalnej powodująca, że korzystanie z pomocy staje się nawykiem i powoduje bierność zawodową wśród mieszkańców.
11. Wzrost uzależnień oraz przemocy wśród mieszkańców Gminy oraz wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych wśród dzieci i młodzieży.
12. Ograniczony wpływ na infrastrukturę drogową wojewódzką i powiatową – potencjalne trudności w skomunikowaniu i modernizacji dróg.

Źródło: opracowanie własne

CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY IŁÓW

1. Misja i wizja

Dokument, jakim jest Strategia Rozwoju Gminy Iłów na lata 2023-2030 został opracowany na podstawie wniosków wynikających z przeprowadzonej diagnozy aktualnej sytuacji Gminy, analizy SWOT, badań ankietowych oraz warsztatów diagnostyczno-strategicznych z mieszkańcami. W toku tych działań skupiano się na identyfikacji zarówno potencjałów Gminy (silne strony, które mogą przyczynić się do wykorzystania korzystnych możliwości dla przyszłego rozwoju), jak i problemów (słabe strony, które w konsekwencji mogą stanowić zagrożenia dla kontynuacji rozwoju). W procesie opracowywania strategii określono również MISJĘ i WIZJĘ Gminy Iłów, które miały pełnić rolę wytycznych przy ustalaniu celów strategicznych i operacyjnych w późniejszym etapie prac.

MISJA stanowi istotny element strategii, wskazujący główne kierunki rozwoju Gminy. Koncentruje się na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom Gminy Iłów oraz jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Dodatkowo, MISJA przedstawia czynniki uzasadniające przyjęcie konkretnych wartości jako nadrzędnych. Stanowi ona drogę, jaką należy podążać w celu osiągnięcia wyznaczonej wizji. Odpowiada na pytania dotyczące tożsamości Gminy Iłów, jej działalności oraz priorytetowych obszarów.

W skrócie, MISJA Gminy Iłów określa główne cele, wartości i priorytety, które kierują działaniami władz i mieszkańców w kontekście rozwoju. Jest ona kluczowym elementem Strategii Rozwoju, wskazującym drogę do osiągnięcia zakreślonej wizji.

Uwzględniając przyjęte założenia **misja Gminy Iłów** brzmi następująco:

**Wszędzie dobrze, ale w naszej Gminie Iłów –
najlepiej!**

**Iłów to miejsce przyjazne mieszkańcom, gdzie
wspiera się lokalną aktywność, dbając o dziedzictwo
przyrodnicze i kulturowe. Tu warto mieszkać,
pracować, inwestować, rozwijać się i aktywnie
spędzać wolny czas. Razem rozwijamy głęboko
zakorzenioną tradycję rolnictwa i sadownictwa.**

**Dumni ze swojej przeszłości z optymizmem
patrzemy w przyszłość.**

W procesie powstawania dokumentu istotne było również stworzenie WIZJI, czyli obrazu Gminy, który będzie efektem realizacji przyjętej strategii rozwoju. WIZJA ukazuje Gminę Iłów w perspektywie strategicznej – zmienionej dzięki realizacji przyjętych działań i osiągnięciu zamierzonych przez władze celów.

Wizja Gminy:

- obrazuje stan docelowy Gminy w 2030 roku,
- ukazuje aspiracje władz i mieszkańców Gminy,
- jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

W 2030 Gmina Iłów to Gmina, która systematycznie i względem potrzeb rozwija swoją infrastrukturę, gwarantującą wysoką jakość życia mieszkańców, na wszystkich obszarach – społecznym, gospodarczym oraz przestrzennym.

Gmina Iłów to obszar atrakcyjny inwestycyjnie i turystycznie z zachowanymi walorami środowiska naturalnego. To miejsce o wysokim potencjale społecznym, kulturowym, sportowym i rekreacyjnym, które jest zamieszkiwane przez zintegrowanych, przedsiębiorczych, zdrowych oraz szczęśliwych mieszkańców

Największą wartością dla Gminy Iłów są jej mieszkańcy i to dla nich wspólnie i odpowiedzialnie tworzy się atrakcyjne miejsce do życia i pracy. Misją samorządu jest utrzymanie tego rolniczego charakteru jak i innych walorów przyrodniczo-krajobrazowych, jednocześnie biorąc pod uwagę stałe podnoszenie jakości życia na terenie Gminy. Zapewnienie wysokiej jakości funkcjonowania w obszarze jednostki samorządowej dotyczy zarówno dostępu do infrastruktury podstawowej, ale również zapewnienie usług społecznych odpowiadających potrzebom różnych grup społecznych. Planując rozwój Gminy należy mieć na uwadze zarówno mieszkańców aktualnie zamieszkujących Gminę Iłów, jak i mieszkańców potencjalnych oraz inne grupy interesariuszy Strategii jak m.in. przedsiębiorców, inwestorów, rolników i turystów.

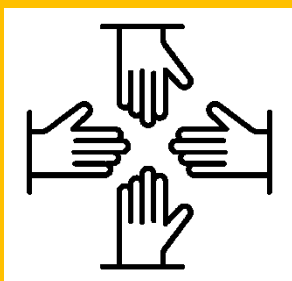
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie diagnozy aktualnego stanu Gminy Iłów, jej sytuacji gospodarczej, społecznej i przestrzennej oraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także dążąc do osiągnięcia stanu gminy opisanego w wizji rozwoju, określono cele strategiczne odnoszące się do głównych obszarów rozwojowych, którymi są:

CEL I: FUNKCJONALNA PRZESTRZEŃ I ZADBANE ŚRODOWISKO W GMINIE IŁÓW

CEL II: ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA OPARTA NA ROLNICTWIE I PRZETWÓRSTWIE

CEL III: AKTYWNE I ZDROWE SPOŁECZEŃSTWO W GMINIE IŁÓW

Cele strategiczne Gminy Iłów odwzorowują obszary rozwojowe w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej, które są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Podstawą do podejmowania działań w sferze gospodarczej i społecznej powinno być racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz ochrona ładu przestrzennego. Z kolei zadania realizowane w zakresie infrastruktury technicznej będą podstawą do realizacji zadań w sferze gospodarczej, rozwoju usług społecznych, a także pozytywnie wpłyną na poprawę jakości środowiska przyrodniczego. Cele osiągnięte w ramach sfery społecznej i gospodarczej wpłyną również na poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni.

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

CELE STRATEGICZNE:

**CEL I:
FUNKCJONALNA
PRZESTRZEŃ I ZADBANE
ŚRODOWISKO W GMINIE
IŁÓW**

**CEL II:
ZRÓWNOWAŻONA
GOSPODARKA OPARTA NA
ROLNICTWIE I
PRZETWÓRSTWIE**

**CEL III:
AKTYWNE I ZDROWE
SPOŁECZEŃSTWO W GMINIE
IŁÓW**

CELE OPERACYJNE:

1.1.

**WYSOKA JAKOŚĆ
INFRASTRUKTURY
TECHNICZNEJ**

2.1.

**ROZWIŃIĘTE I
INNOWACYJNE
ROLNICTWO ORAZ
PRZEMYSŁ
PRZETWÓRCZY**

3.1.

**WYSOKA JAKOŚĆ
SYSTEMU OŚWIATY I
OPIEKI NAD DZIEĆMI**

1.2.

**ZRÓWNOWAŻONA
GOSPODARKA WODNO-
KANALIZACYJNA**

2.2.

**PRZESIĘBORCZA
GMINA IŁÓW**

3.2.

**ROZWIŃIĘTE USŁUGI
POMOCY SPOŁECZNEJ
I OPIEKI
ZDROWOTNEJ**

1.3.

**UPORZĄDKOWANA
GOSPODARKA
PRZESTRZENNA**

2.3.

**BOGATA OFERTA
TURYSTYCZNA OPARTA
NA ZASOBACH
REGIONU ORAZ JEJ
PROMOCJA**

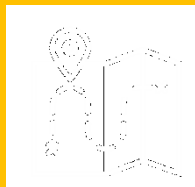
3.3.

**BOGATA OFERTA
KULTURALNA I
SZEROKIE
MOŻLIWOŚCI
SPĘDZANIA CZASU
WOLNEGO**

1.4.

**DBAŁOŚĆ O
ŚRODOWISKO I
RACJONALNE
KORZYSTANIE Z
ZASOBÓW
PRZYRODY**

CEL STRATEGICZNY I: FUNKCJONALNA PRZESTRZEŃ I ZADBANE ŚRODOWISKO W GMINIE IŁÓW

- 1.1. Wysoka jakość infrastruktury technicznej**
- 1.2. Zrównoważona gospodarka wodno-kanalizacyjna**
- 1.3. Uporządkowana gospodarka przestrzenna**
- 1.4. Dbałość o środowisko i racjonalne korzystanie z zasobów przyrody**

Zapewnienie zaplanowanej przestrzeni jest kluczowe dla rozwoju każdej jednostki samorządu terytorialnego. Uporządkowana przestrzeń ma podwójne znaczenie - wpływa zarówno na funkcjonowanie gospodarki w Gminie, uwzględniając jednocześnie ochronę walorów środowiskowych, jak również na jakość życia mieszkańców i ich codzienne działania. Aby ją zaplanować, konieczne jest zastosowanie zasad zrównoważonego rozwoju, które uwzględniają różnorodne aspekty funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz estetyczne.

Istotny wpływ na funkcjonalność przestrzeni ma infrastruktura, zarówno komunikacyjna, jak i sieciowa. Dostęp do odpowiedniej infrastruktury, takiej jak drogi, ścieżki pieszo-rowerowe, chodniki, sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz jej właściwe zagospodarowanie, jest niezwykle istotne. W kontekście Gminy Iłów, obserwuje się braki w infrastrukturze kanalizacyjnej, pomimo wysokiego poziomu dostępności sieci wodociągowej. Taki stan rzeczy nie tylko oddziałuje na jakość życia, ale może także wpływać na atrakcyjność Gminy zarówno dla potencjalnych mieszkańców, jak i inwestorów.

Przestrzeń Gminy to również niezwykle cenne walory środowiska naturalnego, które stale są narażone na presję i degradację wynikającą z działalności człowieka. Koniecznym jest podjęcie odpowiednich działań, które ograniczą negatywny wpływ na środowisko i umożliwią adaptację przestrzeni do zmieniających się warunków klimatycznych oraz wymogów środowiskowych. Ważne jest również, aby wszystkie działania były zgodne z zaplanowaną i zrównoważoną polityką przestrzenną, która zapobiega konfliktom funkcjonalnym i chaosowi urbanistycznemu.

W ramach pierwszego celu strategicznego, proponuje się cztery cele operacyjne, które stanowią podstawę do realizacji określonych kierunków działań. Poniższa tabela przedstawia spodziewane rezultaty tych działań oraz wskaźniki, które informują o stopniu ich osiągnięcia.

CEL STRATEGICZNY I: FUNKCJONALNA PRZESTRZEŃ I ZADBANE ŚRODOWISKO W GMINIE IŁÓW

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>1.1. WYSOKA JAKOŚĆ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Rozbudowa, przebudowa i modernizacja sieci dróg gminnych, wiaduktów, parkingów (Iłów, Giżyce, Brzozów), chodników oraz pozostałej infrastruktury przydrożnej 2) Poprawa bezpieczeństwa na terenie Gminy m.in. poprzez budowę, rozbudowę i modernizację systemu oświetlenia ulicznego, budowę przejść dla pieszych, sygnalizacji świetlnej i poprawę stanu oznakowania drogowego 3) Budowa tras rowerowych (w tym dróg dla rowerów oraz dla pieszych i rowerów) oraz wsparcie przy budowie tras rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych przy ciągach dróg wyższego rzędu 4) Modernizacja wiat przystankowych wraz z monitoringiem 5) Utwardzenie najczęściej użytkowanych dróg gminnych, które są nieutwardzone 6) Współpraca z zarządcami dróg wyższego rzędu, w celu rozbudowy i modernizacji dróg, w szczególności dróg powiatowych i wojewódzkich 7) Stworzenie warunków do rozwoju sieci gazowej na terenie Gminy 8) Zwiększenie dostępności do szerokopasmowego Internetu oraz współpraca z operatorami i umożliwienie rozwoju wysokiej jakości Internetu bezprzewodowego na terenie Gminy 9) Zwiększenie punktów monitoringu na terenie Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozbudowa sieci drogowej na terenie Gminy (głównie dróg gminnych, powiatowych) • poprawa stanu i jakości dróg już istniejących na terenie Gminy, • zwiększenie bezpieczeństwa na terenie Gminy • zwiększenie atrakcyjności Gminy pod względem nowych mieszkańców i przedsiębiorców • zapewnienie mieszkańcom możliwości podłączenia się do wysokiej jakości Internetu bezprzewodowego na terenie Gminy • rozwój usług cyfrowych w Gminie, dzięki dostępowi do wysokiej jakości Internetu, • zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • długość wybudowanych dróg gminnych (km) • długość zmodernizowanych dróg gminnych (km) • długość wybudowanych tras rowerowych (w tym dróg dla rowerów oraz dla pieszych i rowerów) (km) • długość tras rowerowych (w tym dróg dla rowerów oraz dla pieszych i rowerów) we współpracy z zarządcami dróg wyższego rzędu (km) • długość dróg utwardzonych na terenie gminy (km) • długość sieci gazowej (km) • udział mieszkańców mających dostęp do sieci gazowej (%) • długość wybudowanej sieci szybkiego Internetu (km) • liczba zamontowanych kamer (szt.)

<p>1.2. ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA WODNO-KANALIZACYJNA</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Doprowadzenie sieci kanalizacyjnej do możliwie jak największej liczby gospodarstw domowych oraz modernizacja istniejącej infrastruktury 2) Modernizacja oczyszczalni ścieków na terenie Gminy 3) Budowa nowych i modernizacja istniejących stacji uzdatniania wody m.in. w Iłowie oraz Brzozówku 4) Wsparcie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków 5) Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej 6) Budowa kanalizacji deszczowej w miejscowości Iłów, w szczególności na terenie Rynku 7) Współpraca z jednostkami ościennymi w celu zapewnienia mieszkańcom Gminy Iłów dostępu do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie atrakcyjności gminy pod względem nowych mieszkańców i przedsiębiorców • zmniejszenie zanieczyszczenia wód i gleb poprzez ograniczenie niekontrolowanego odpływu ścieków • poprawa dostępu do podstawowej infrastruktury sieciowej • poprawa magazynowania wody deszczowej 	<ul style="list-style-type: none"> • długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy (km) • udział mieszkańców mających dostęp do sieci kanalizacyjnej (%) • udział mieszkańców mających dostęp do sieci wodociągowej (%) • długość sieci wodociągowej na terenie gminy (km) • liczba przydomowych oczyszczalni ścieków powstałych przy wsparciu gminy (szt.) • liczba wybudowanych i zmodernizowanych stacji uzdatniania wody (szt.)
<p>1.3. UPORZĄDKOWANA GOSPODARKA PRZESTRZENNA</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Aktualizacja i sporządzenie nowych miejscowych planów zagospodarowania terenu i dostosowanie ich do potrzeb rozwijającej się Gminy 2) Wspieranie budownictwa mieszkaniowego m.in. poprzez zapewnienie terenów pod budownictwo mieszkaniowe 3) Rozwój mieszkalnictwa jednorodzinnego 4) Stwarzanie warunków pod budowę małych przedsiębiorstw 5) Remont i modernizacja mieszkań komunalnych, 6) Poprawa jakości przestrzeni publicznej poprzez prowadzenie działań rewitalizacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój zabudowy z zachowaniem ładu przestrzennego • zwiększenie funkcjonalności przestrzeni • usystematyzowanie polityki przestrzennej, • zwiększenie liczby mieszkań na terenie Gminy • podniesienie jakości życia mieszkańców na obszarach, które zostaną wyznaczone jako zdegradowane 	<ul style="list-style-type: none"> • stopień pokrycia Gminy MPZP (%) • liczba wyremontowanych mieszkań komunalnych (szt.) • liczba przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych (szt.) • stopień realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych (%)
<p>1.4. DBAŁOŚĆ O ŚRODOWISKO I RACJONALNE</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów komunalnych na terenie Gminy Iłów 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba budynków i obiektów gminnych z zamontowanymi instalacjami OZE (szt.)

KORZYSTANIE Z ZASOBÓW PRZYRODY

- 2) Lokalizacja instalacji pozyskujących energię odnawialną np. fotowoltaicznych, na budynkach użyteczności publicznej i innych obiektach gminnych
- 3) Termomodernizacja budynków na terenie Gminy
- 4) Promocja i rozwój odnawialnych źródeł energii wśród mieszkańców Gminy (panele fotowoltaiczne, pompy ciepła)
- 5) Wsparcie mieszkańców przy wymianie źródeł ciepła na niskoemisyjne
- 6) Podniesienie świadomości środowiskowej mieszkańców poprzez prowadzenie edukacji ekologicznej skierowanej do różnych grup społecznych
- 7) Adaptacja do zmian klimatu, w tym rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury (systemów retencji i małej retencji)

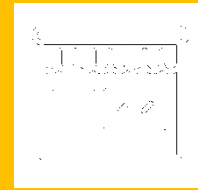
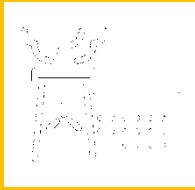
środowiska oraz postępowania z odpadami

- zwiększenie udziału energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych,
- zabezpieczenie gminy przed negatywnymi skutkami zmian klimatycznych
- stworzenie systemu zielonej i błękitnej infrastruktury, co poza efektem ekologicznym będzie miało efekt estetyczny

- liczba przeprowadzonych działań i kampanii edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska (szt.)
- liczba budynków użyteczności publicznej poddana termomodernizacji (szt.)
- liczba mieszkańców korzystających z odnawialnych źródeł energii (os.)
- liczba niskoemisyjnych źródeł ciepła na terenie Gminy (szt.)
- liczba zrealizowanych przedsięwzięć z zakresu rozwoju błękitnej oraz zielonej infrastruktury (szt.)

CEL II:

ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA OPARTA NA ROLNICTWIE I PRZETWÓRSTWIE

2.1. ROZWIĄNIĘTE I INNOWACYJNE ROLNICTWO ORAZ PRZEMYSŁ PRZETWÓRCZY

2.2. PRZESIEBORCZA GMINA IŁÓW

2.3. BOGATA OFERTA TURYSTYCZNA OPARTA NA ZASOBACH REGIONU ORAZ JEJ PROMOCJA

Gospodarka Gminy Iłów opiera się w dużej mierze na rolnictwie, a konkretnie sadownictwie. Potencjał zauważa się także w przemyśle przetwórczym. Żeby tak się jednak stało, przede wszystkim należy odpowiednio przygotować gminną infrastrukturę techniczną. Ze względu na położenie komunikacyjne, zakłady przetwórcze mogłyby powstawać przy drogach wojewódzkich.

W skali kraju obserwowana jest coraz powszechniejsza rezygnacja z prowadzenia małych, rodzinnych gospodarstw rolnych, na czym zyskują gospodarstwa wielkoobszarowe. Poza aspektami ekonomicznymi (coraz mniej opłacalne są małe gospodarstwa) ma to również wymiar środowiskowy i krajobrazowy – zanikają elementy krajobrazu rolniczego wpływające na bioróżnorodność, a na ich miejsce pojawiają się coraz większe, ubijające glebę maszyny rolnicze oraz środki ochrony roślin i nawozy. Należy jednak podejmować działania mające na celu zachowanie spokojnego, wiejskiego charakteru gminy przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców, w tym rolników.

Tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego powinno zarówno obejmować obecnych mieszkańców i przedsiębiorców, w tym wspomnianych rolników, ale również stwarzać szanse na sprowadzenie do Gminy inwestorów zewnętrznych, za którymi do jednostki napłyne nowy kapitał. Ze względu na charakter Gminy, należy również promować produkty lokalne oraz zwiększać świadomość historii i tradycji regionu, zarówno wśród społeczności lokalnej jak i odwiedzających gości.

Zauważa się także potencjał turystyczny, ze względu na walory turystyczne oraz bogatą i długą historię Gminy Iłów. Na kolejne lata planuje się rozwijać tę gałąź gospodarki i rozwijać ofertę opartą na zasobach regionu.

W ramach drugiego celu strategicznego zaproponowano trzy cele operacyjne, stanowiące podstawę do realizacji kierunków działań, które zamieszczono w poniższej tabeli wraz z oczekiwanymi rezultatami ich wdrożenia oraz wskaźnikami informującymi o poziomie ich osiągnięcia.

CEL STRATEGICZNY II: ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA OPARTA NA ROLNICTWIE I PRZETWÓRSTWIE

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
2.1. ROZWIŃIĘTE I INNOWACYJNE ROLNICTWO ORAZ PRZEMYSŁ PRZETWÓRCZY	<ol style="list-style-type: none"> 1) Wsparcie w rozwoju przemysłu przetwórczego poprzez modernizację infrastruktury technicznej (m.in. drogowej i wodno-ściekowej) 2) Współpraca z lokalnymi rolnikami w celu zaopatrzenia w niezbędne surowce i ułatwienie ich dostępu dla przedsiębiorstw przetwórczych 3) Podnoszenie kwalifikacji lokalnych producentów rolnych m.in. poprzez współorganizację cyklicznych szkoleń branżowych dla producentów owoców i warzyw. 4) Utworzenie punktu konsultacyjnego i doradczego dla producentów z terenu Gminy 5) Zrzeszanie grup producentów żywności w celu prowadzenia wspólnych negocjacji warunków sprzedaży 6) Wsparcie działań środowiskowych w gospodarstwach rolnych m.in. w zakresie usuwania azbestu i odpadów z działalności rolniczej (np. folie) 	<ul style="list-style-type: none"> • zachęcenie nowych przedsiębiorców do zakładania firm przetwórstwa spożywczego na terenie Gminy Iłów • zmniejszenie bezrobocia • rozwój innowacyjnego i ekologicznego rolnictwa na terenie gminy • wsparcie rolników i producentów produktów lokalnych • częściowe zatrzymanie kapitału w obrębie gminy poprzez bezpośredni handel pomiędzy producentami lokalnymi a mieszkańcami • poprawa jakości środowiska i świadomości ekologicznej wśród osób zatrudnionych w rolnictwie 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przeprowadzonych modernizacji (projektów) infrastruktury na rzecz rozwoju przemysłu przetwórczego oraz rolnictwa (szt.) • liczba przedsiębiorstw przemysłu przetwórczego na terenie Gminy (szt.) • liczba szkoleń branżowych zorganizowanych w gminie w ciągu roku (szt.) • liczba osób korzystających z punktu konsultacyjnego (os.) • liczba gospodarstw korzystających ze wsparcia gminy w zakresie działań środowiskowych (szt.)
2.2. PRZESIEBORCZA GMINA IŁÓW	<ol style="list-style-type: none"> 1) Utworzenie targowiska/rynku zbytu dla lokalnych przedsiębiorców 2) Stworzenie bazy/platformy informacyjno-promocyjnej dla przedsiębiorców, w tym usługodawców lokalnych 3) Stworzenie preferencyjnych warunków, systemu ulg i zachęt (m.in. podatkowych: od nieruchomości, środków transportu) dla przedsiębiorców 4) Stworzenie ogólnodostępnego i fachowego punktu porad prawnych i księgowych w zakresie zakładania i rozwoju przedsiębiorstw 	<ul style="list-style-type: none"> • sprzyjające środowisko dla promocji i sprzedaży lokalnych produktów • zwiększenie liczby nowych przedsięwzięć (napływ nowego kapitału inwestycyjnego) na terenie gminy, • aktywizacja gospodarcza mieszkańców gminy, • zmniejszenie bezrobocia, • rozwój przedsiębiorstw działających na terenie gminy oraz wzrost jakości życia • nawiązanie ścisłej współpracy pomiędzy Urzędem a przedsiębiorcami, • promocja działań lokalnych wytwórców i przedsiębiorców 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba stanowisk sprzedaży na nowopowstałym targowisku (szt.) • liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy (szt.) • liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do bazy informacyjno-promocyjnej (szt.) • udział bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (%)

	<ol style="list-style-type: none"> 5) Szkolenia dla rolników z zakresu nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa 6) Promocja lokalnej przedsiębiorczości, produkcji, agroturystyki i gastronomii 		<ul style="list-style-type: none"> • liczba uczestników kursów i szkoleń (os.)
<p>2.3. BOGATA OFERTA TURYSTYCZNA OPARTA NA ZASOBACH REGIONU ORAZ JEJ PROMOCJA</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Rozbudowa infrastruktury turystycznej – zagospodarowanie terenów nad Wisłą, budowa tarasów widokowych oraz przystani wraz z wypożyczalnią rowerów i kajaków 2) Stwarzanie warunków do rozwoju bazy usług gastronomicznych, hotelowych, noclegowych m.in. poprzez ulgi podatkowe przez określony czas prowadzenia działalności 3) Wspieranie rozwoju agroturystyki i ekoturystyki 4) Opracowanie folderu, mapy elektronicznej lub aplikacji pozwalającej aktywnie spędzić czas na terenie gminy przy wykorzystaniu infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej 5) Utworzenie kalendarza cyklicznych wydarzeń lokalnych, promujących m.in. produkty lokalne oraz lokalnych twórców 6) Utrwalanie świadomości ponadlokalnej i regionalnej wśród mieszkańców, m.in. poprzez udział przedstawicieli gminy w wydarzeniach i uroczystościach na szczeblu powiatu i regionu, związanych z upamiętnieniem wydarzeń historycznych i budowaniem regionalnej tożsamości 7) Dbanie o historię i tradycję regionu, m.in. poprzez zbiór pamiątek historycznych oraz tworzenie miejsc pamięci na terenie Gminy 8) Rewitalizacja obiektów zabytkowych oraz terenów objętych ochroną 	<ul style="list-style-type: none"> • zagospodarowanie terenów nad Wisłą w celach turystycznych i rekreacyjnych • zwiększenie bazy i oferty turystycznej w Gminie • zwiększenie możliwości rekreacyjnego wykorzystania potencjału wynikającego z położenia i walorów Gminy • zwiększenie zainteresowania ofertą turystyczną gminy • zapewnienie oferty spełniającej oczekiwania nowoczesnego modelu turysty, • rozwój agroturystyki i ekoturystyki w oparciu o zasoby gminy • promocja gminy na zewnątrz, • wzmacnianie tożsamości społecznej i kulturowej mieszkańców • wzmocnienie rozpoznawalności gminy, w oparciu o wydarzenia związane z dziedzictwem lokalnym • aktywizacja lokalnej społeczności 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba inwestycji poniesionych na rzecz zagospodarowania terenów nad Wisłą (szt.) • liczba miejsc noclegowych w Gminie (szt.) • liczba punktów gastronomicznych w gminie (szt.) • liczba gospodarstw agroturystycznych na terenie Gminy • liczba osób korzystających z elektronicznej mapy/ aplikacji turystycznej (os.) • liczba zorganizowanych wydarzeń promujących produkty lokalne (szt.) • liczba spotkań w ramach współpracy z innymi samorządami, w których udział brali przedstawiciele gminy (szt.) • liczba stworzonych miejsc pamięci (szt.) • liczba zrewitalizowanych zabytków oraz obiektów (szt.)

CEL STRATEGICZNY III: AKTYWNE I ZDROWE SPOŁECZEŃSTWO W GMINIE IŁÓW

3.1. WYSOKA JAKOŚĆ SYSTEMU OŚWIATY I OPIEKI NAD DZIEĆMI

3.2. ROZWIĄTE USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ I OPIEKI ZDROWOTNEJ

3.3. BOGATA OFERTA KULTURALNA I SZEROKIE MOŻLIWOŚCI SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO

Najważniejszym potencjałem Gminy Iłów są jej mieszkańcy. Zapewnienie wysokiej jakości życia, co jest nadrzędną wartością Gminy, przejawia się między innymi poprzez świadczenie wysokiej jakości edukacyjnych, usług społecznych, rozwój kultury i rekreacji, a także przeciwdziałanie wykluczeniu i izolacji społecznej.

Mieszkańcy są zadowoleni z jakości systemu oświaty w Gminie. Iłów charakteryzuje dobry poziom szkolnictwa, warto jednak podejmować działania mające na celu utrzymać oraz ulepszać ten stan rzeczy. Zauważa się potrzebę dalszego rozwijania infrastruktury szkolno-przedszkolnej. Gmina Iłów nie zapomina o najmłodszych. Ze względu na duże zainteresowanie opieką żłobkową, planuje się zwiększenie miejsc w placówce, tak by pozwolić większej liczbie osób wrócić wcześniej na rynek pracy.

Czynnikami poprawiającymi jakość życia mieszkańców jest również rozwój usług społecznych. W Gminie Iłów, podobnie jak w całym kraju, obserwowane jest zjawisko starzenia się społeczeństwa. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym corocznie się zwiększa i w najbliższym okresie może przewyższyć liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. Powoduje to wzrost zapotrzebowania na usługi społeczne, w szczególności opiekuńcze. W tym celu potrzebna jest rozbudowana oferta społeczna, która będzie odpowiadać na potrzeby każdej grupy społeczności gminnej: zawodowej, wiekowej czy zróżnicowanej ze względu na płeć, sytuację rodzinną lub materialną, a także osób narażonych na wykluczenie społeczne. Rosnący odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wiąże się także ze zwiększonym popytem na usługi zdrowotne, w szczególności opiekę specjalistyczną, jak np. rehabilitacja. Ważne zatem jest zagwarantowanie dostępu do tego typu placówek, w tym w szczególności osobom o ograniczonej mobilności i niesamodzielnych.

Aby zapewnić mieszkańcom wysoką jakość życia, należy pamiętać także o organizacji czasu wolnego. Rozwinięta oferta kulturalna powinna iść w parze z wysokiej jakości infrastrukturą, dlatego ważne jest stworzenie nowoczesnych i dostępnych terenów rekreacyjnych, odpowiadających na potrzeby wszystkich grup społeczności lokalnej, a także zapewnienie wsparcia dla instytucji dostarczających usługi kultury. Ważne jest także zapewnienie wsparcia organizacjom pozarządowym czy klubom sportowym, stanowiącym lokalne wizytówki. Niezmiernie istotne jest krzewienie kultury sportu i aktywności fizycznej, co będzie miało swoje odzwierciedlenie w kondycji zdrowotnej mieszkańców.

W ramach trzeciego celu strategicznego zaproponowano trzy cele operacyjne, stanowiące podstawę do realizacji kierunków działań, które zamieszczono w poniższej tabeli wraz z oczekiwanymi rezultatami ich wdrożenia oraz wskaźnikami informującymi o poziomie ich osiągnięcia

CEL STRATEGICZNY III: AKTYWNE I ZDROWE SPOŁECZEŃSTWO W GMINIE IŁÓW			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
3.1. WYSOKA JAKOŚĆ SYSTEMU OŚWIATY I OPIEKI NAD DZIEĆMI	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zapewnienie wysokiej jakości infrastruktury żłobkowej, w tym zwiększenie dostępu do placówek opieki nad dziećmi do lat 3 2) Zwiększenie dostępu do opieki przedszkolnej 3) Rozbudowa i modernizacja placówek oświatowych względem potrzeb (m.in. budowa Sali sportowej w Kapturach) oraz doposażanie obiektów w pomoce naukowe 4) Wsparcie rozwoju kompetencji nauczycieli 5) Zapewnienie efektywnego nauczania języków obcych w szkole 6) Zapewnienie szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych, w tym sportowych 7) Kontynuacja wsparcia dla uczniów zarówno uzdolnionych, jak i mierzącymi się z trudnościami w nauce 8) Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży w szkołach, 9) Promocja wolontariatu uczniowskiego na rzecz kształtowania postaw obywatelskich wśród młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> • powrót rodziców, a w szczególności kobiet na rynek pracy dzięki możliwości zapewnienia przez gminę miejsc opieki dla dzieci do lat 3 • przyciągnięcie nowych mieszkańców dzięki zapewnieniu ścieżki rozwoju dziecka od 3 roku życia • poprawa warunków nauczania w szkołach i przedszkolach • wielopłaszczyznowy rozwój dzieci i młodzieży, zarówno pod kątem edukacyjnym, ruchowym, jak i kreatywnym • zwiększenie tożsamości lokalnej wśród dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba miejsc w żłobkach lub innych formach opieki nad dziećmi do lat 3 (os.) • liczba zmodernizowanych i rozbudowanych obiektów oświatowych (szt.) • liczba szkoleń dla nauczycieli (szt.) • liczba godzin języków obcych w szkołach (godz.) • liczba zajęć pozalekcyjnych (szt.) • średnie wyniki egzaminów ósmoklasisty (%) • liczba przeprowadzonych działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej w szkołach (szt.) • liczba wolontariuszy wśród młodzieży (os.)
	3.2. ROZWIĘTE USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ I OPIEKI ZDROWOTNEJ	<ol style="list-style-type: none"> 1) Wsparcie działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz lokalnych organizacji pozarządowych w zakresie pomocy społecznej 2) Wspieranie rozwoju opieki krótko i długoterminowej dla osób ze szczególnymi potrzebami 3) Zapewnienie dostępu do poradnictwa psychologicznego i terapeuty uzależnień 4) Usuwanie barier architektonicznych na terenie Gminy 5) Tworzenie miejsc przyjaznych seniorom (np. Kluby Seniora, DPS) oraz rozwój gminnej polityki senioralnej 6) Podjęcie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy i uzależnieniom oraz pomoc rodzinom z trudnościami 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa jakości życia mieszkańców • zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców • wykreowanie postaw prozdrowotnych wśród mieszkańców • poprawa warunków funkcjonowania osób ze szczególnymi potrzebami • minimalizacja wykluczenia społecznego • ograniczenie czasu oczekiwania na załatwienie sprawy urzędowej • wzrost poziomu dostępności do usług administracyjnych oraz sprawności obsługi mieszkańców Gminy • zwiększenie samodzielności osób ze szczególnymi potrzebami

	<ol style="list-style-type: none"> 7) Wdrażanie programów polityki zdrowotnej lub profilaktyki zdrowotnej i społecznej i podejmowanie inicjatyw uczących mieszkańców zdrowego trybu życia 8) Wsparcie działań zmierzających do rozwoju i poprawy dostępności do usług medycznych o charakterze ogólnym i specjalistycznym m.in. poprzez zagospodarowanie miejsca, w którym działalność będą mogli prowadzić lekarze specjaliści 9) Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji pracowników poprzez m.in. organizowanie szkoleń dla pracowników zatrudnianych przez Gminę współpracujących z osobami ze szczególnymi potrzebami i nie tylko 10) Elektronizacja i cyfryzacja usług świadczonych przez Urząd Gminy oraz podległe jednostki 11) Zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwość komunikacji za pomocą różnych środków wspierających komunikowanie się 	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie swobodnego dostępu do dóbr i usług • umożliwienie udziału w życiu społecznym i publicznym osób ze specjalnymi potrzebami 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty” (os.) • liczba przeszkolonych pracowników (os.) • liczba zakupionego sprzętu elektronicznego (szt.) • liczba wdrożonych usług elektronicznych (szt.)
<p>3.3. BOGATA OFERTA KULTURALNA I SZEROKIE MOŻLIWOŚCI SPEŁNIENIA CZASU WOLNE-GO</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kulturalnej oraz sportowej, w tym zakup sceny mobilnej 2) Wspieranie oraz promowanie działań Gminnego Ośrodka Kultury oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Iłowie 3) Rozwój oferty kulturalnej i sportowej dostosowanej do potrzeb wszystkich grup wiekowych, w tym organizacja zajęć, wydarzeń, imprez 4) Wykorzystanie budynków pełniących rolę świetlic wiejskich w rozwoju kulturalno-sportowym sołectw poprzez organizację zajęć dla dzieci i dorosłych 5) Zachęcanie do uczestnictwa w gminnych wydarzeniach oraz działalności w ramach organizacji pozarządowych 6) Wsparcie organizacji pozarządowych, Kół Gospodyń Wiejskich oraz OSP w aplikowaniu o środki zewnętrzne oraz zapewnienie im zaplecza lokalowego, a także powierzenie szerszego 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost integracji społecznej i aktywności mieszkańców na rzecz rozwoju Gminy • zwiększenie znaczenia funkcjonujących na terenie Gminy organizacji pozarządowych i liczby ich członków • rozwój oferty kulturalno-sportowej, odpowiadającej potrzebom i zainteresowaniom mieszkańców z wykorzystaniem nowopowstałej lub zmodernizowanej infrastruktury kulturalnej i sportowej • minimalizacja ryzyka wykluczenia społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rozbudowanych i zmodernizowanych obiektów infrastruktury kulturalnej oraz sportowej (szt.) • liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych i sportowych w roku (szt.) • liczba uczestników wydarzeń kulturalnych i sportowych (os.) • liczba lokali udostępnionych na rzecz stowarzyszeń (szt.) • liczba organizacji pozarządowych wspieranych przez Gminę (szt.) • liczba świetlic, w których odbywają się cykliczne zajęcia/spotkania dla mieszkańców (szt.)

	spektrum zadań własnych Gminy organizacjom pozarządowym		
--	---	--	--

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Iłów

Gmina Iłów zlokalizowana jest na granicy trzech powiatów: plockiego, gostyńskiego i łowickiego (woj. łódzkie). Od zachodu sąsiaduje z gminą Słubice (pow. plocki) i gminą Sanniki (pow. gostyński), od północy sąsiaduje z gminą Mała Wieś i Wyszogród (powiat plocki), od wschodu sąsiaduje z gminą Młodzieszyn i Rybno (powiat sochaczewski), natomiast od południa sąsiaduje z gminą Kocierzew Południowy oraz Kiernozia (obie z powiatu łowickiego). Odległość drogowa dzieląca Gminę Iłów od ośrodka wojewódzkiego, a tym samym stolicy kraju wynosi 67 km, co przekłada się na odległość czasową wynoszącą ok. 1h 20 min. Odległość czasowa do ośrodka powiatowego – miasta Sochaczewa wynosi ok. 20 min, natomiast do miasta Płocka mającego rangę ośrodka regionalnego ok. 30 min. Lokalizacja w pobliżu dużych ośrodków miejskich powoduje możliwość zaspokajania potrzeb niedostępnych na rynku lokalnym w niewielkiej odległości od Gminy.

Mimo korzystnego położenia komunikacyjnego Gminę Iłów charakteryzuje niewystarczająco rozbudowana sieć transportowa zwłaszcza w układzie południkowym. Kolejną barierę komunikacyjną stanowi rzeka Wisła, bowiem w Gminie nie ma zlokalizowanej żadnej przeprawy drogowej. Podstawą istniejącego układu są dwie drogi wojewódzkie, łączące się poza obszarem Gminy z drogami krajowymi nr 50 i nr 60. Ponadto, Gmina nie posiada połączeń kolejowych, a najbliższa stacja zlokalizowana jest w Sochaczewie. Kolejnym problemem jest brak sieci tras rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych, które mogłyby wpłynąć na poprawę sytuacji komunikacyjnej wewnątrz Gminy. Tym samym transport na terenie Gminy oparty jest w całości na komunikacji samochodowej i ciężarowej.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej Gminy Iłów dominują użytki rolne (grunty orne, sady i plantacje, łąki, pastwiska), które stanowią niemal 75% jej powierzchni. Gleby w gminie w większości są dobrej jakości. W 65% zaliczają się one do gleb II, III i IV klasy bonitacyjnej, natomiast 35% z nich jest klasy V i VI. Wśród dominujących upraw wyróżnić należy zboża oraz uprawy sadownicze.

Gminę, zwłaszcza w jej północno-wschodniej części porastają lasy, których powierzchnia łączna stanowi 12,9% powierzchni Gminy. Zdecydowana większość z nich stanowi własność Lasów Państwowych i przynależy do Leśnictwa Rzepki, wchodzącego w skład Nadleśnictwa Łąck.

Przestrzeń Gminy Iłów skupiona jest wokół Iłowa, który stanowi wyróżniające się przestrzennie i funkcjonalnie centrum. W Iłowie zgromadzone są przede wszystkim usługi publiczne zaspokajające podstawowe potrzeby mieszkańców Gminy. Zagęszczenie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej można ponadto zaobserwować w Brzozowie Starym, Piotrowie i Giżycach.

Sieć osadnicza ma charakter skoncentrowany w obszarach położonych przy głównych trasach komunikacyjnych. Na pozostałych terenach zabudowa jest stosunkowo równomiernie rozproszona i nie obserwuje się większych jej skupisk. Ma ona typowo rolniczy charakter zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, uzupełnianej zabudową zagrodową. Już dotychczas niska intensywność zabudowy jest obniżana jeszcze mocniej poprzez chaotyczne jej lokowanie na terenie Gminy. Zjawisko to wpływa drastycznie na wzrost cen zaopatrzenia mieszkańców w podstawowe media (woda, prąd, kanalizacja) oraz determinuje potrzebę rozwijania systemu dróg dojazdowych, często nieutwardzonych. Nadmierne rozpraszenie zabudowy jest kosztochłonne, przede wszystkim z perspektywy jednostki samorządu terytorialnego, a ponadto wpływa również na późniejsze możliwości lokacyjne terenów

usługowych czy przemysłowych w krajobrazie Gminy. W Iłowie dotychczas podtrzymywany jest rolniczy charakter jednostki, w związku z czym nie obserwuje się zmian zagospodarowania gruntów w związku z rozwojem działalności w ramach II lub III sektora PKB.

Gmina Iłów w północnej części bezpośrednio graniczy z rzeką Wisłą. Ukształtowane cztery poziomy terasów zalewowych stanowią obszar okresowo zalewany w przypadku wystąpienia rzeki. Ponadto naturalną barierę dla dalszego wdarcia się wody w głąb lądu stanowią równoleżnikowo rozlokowane tereny leśne. Wśród potencjalnie zagrożonych powodzią miejscowości można zatem wymienić jedynie: Kępę Karolińską, Suchodół, Pieczyska Iłowskie, Łady i Bieniew.

Należy zaznaczyć, że są to również obszary cenne przyrodniczo, na których wyznaczone zostały obszary NATURA2000. Ustanowiono również Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu i dwa Rezerваты Przyrody: Kępa Rakowska, Kępa Antonińska, Wyspy Zakrzewskie i Rzepki. W obrębie miejscowości Bieniew wyznaczono z kolei użytek ekologiczny nr 409. Wyłączając tereny nadwiślańskie w Gminie Iłów zlokalizowanych jest ponadto sześć pomników przyrody ożywionej. W centralnej i południowej części Gminy nie występują obszarowe formy ochrony przyrody.

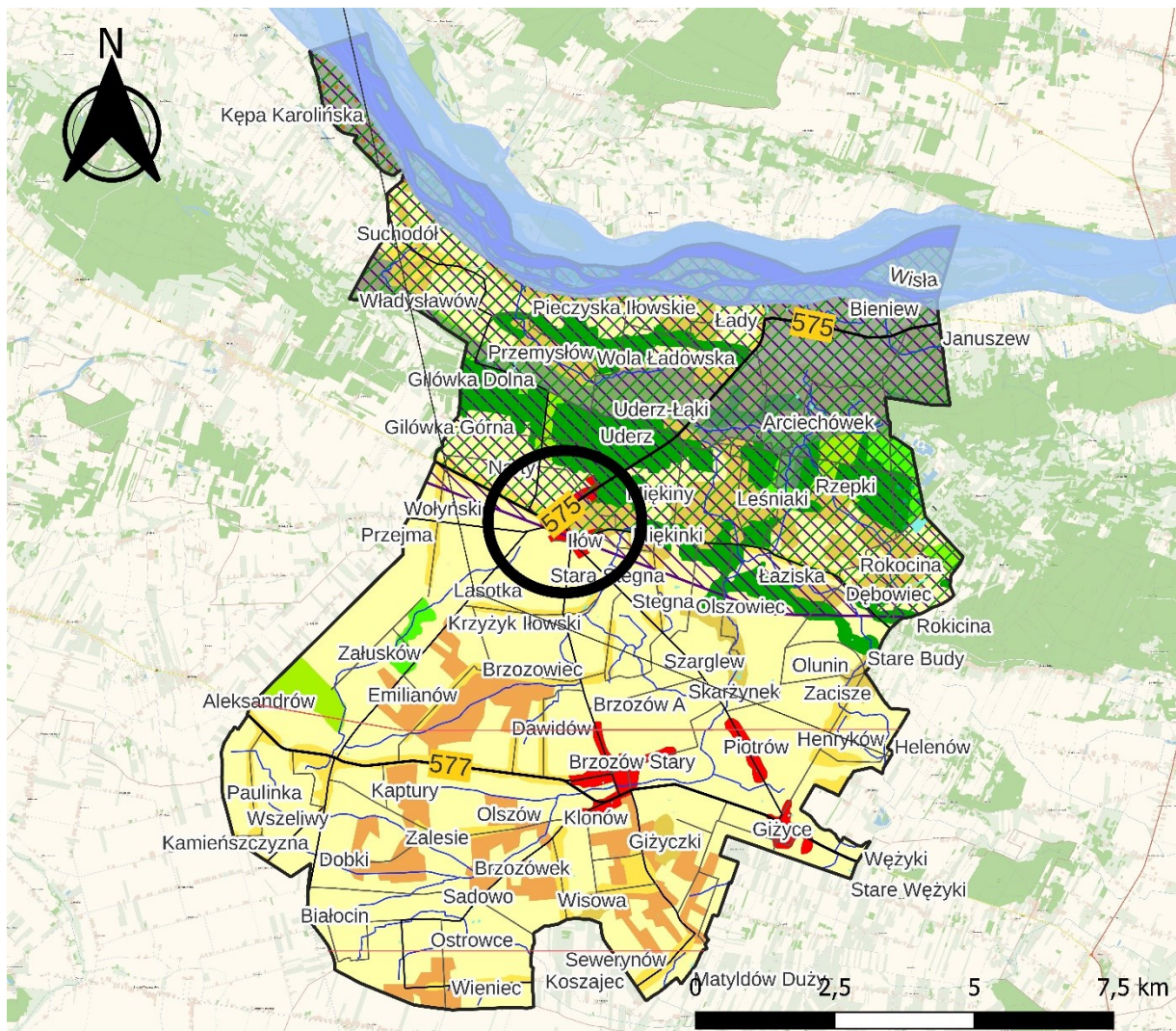
Po południowej stronie horyzontalnie rozlokowanego pasa zalesień zlokalizowane są przede wszystkim tereny o przeznaczeniu rolniczym: grunty orne, sady, łąki i pastwiska. Iłów stanowi zaplecze administracyjne i usługowe dla mieszkańców Gminy, a ponadto niewielkie skupiska zabudowy domowej jednorodzinnej zaobserwować można w Brzozowie Starym, Piotrowie i Giżycach. W przypadku pozostałych miejscowości, wiejskie siedliska rozlokowane wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych stanowią uzupełnienie ekstensywnego krajobrazu Gminy.

W Gminie Iłów nie ma wyznaczonych terenów inwestycyjnych, ani nie występują naturalne ich skupiska.

Przez obszar Gminy nie przebiegają drogi krajowe. Sieć komunikacyjna oparta jest na dwóch drogach wojewódzkich nr 575 i nr 577. Jej uzupełnienie stanowią drogi kategorii powiatowej i gminnej.

Na terenie Gminy Iłów wyróżnia się następujące systemy elektroenergetyczne najwyższych napięć: Linia 220 kV Pątnów – Płock Podolszyce – Mory oraz Linia 220 kV Konin – Sochaczew – Ołtarzew – Mory. Oprócz tego przez teren Gminy przebiega Rurociąg paliwowy DN 250 Płock – Mościska – Emilianów, który jest systemem paliw płynnych.

Legenda

Gmina Iłów	Zabudowa
droga wojewódzka	Grunty orne poza zasięgiem urządzeń nawadniających
droga powiatowa	Sady i plantacje
droga gminna	Łąki, pastwiska
rzeki	Złożone systemy upraw i działek
Obszary Chronionego Krajobrazu	Tereny zajęte głównie przez rolnictwo z dużym udziałem roślinności naturalnej
Korytarze ekologiczne	Lasy liściaste
Obszary Specjalnej Ochrony	Lasy iglaste
Rezerваты przyrody	Lasy mieszane
Specjalne Obszary Ochrony	Lasy i roślinność krzewiasta w stanie zmian
Użytki Ekologiczne	Ciek
Ośrodek lokalny	Obszary szczególnego zagrożenia powodzią
Sieć elektroenergetyczna 220 kV	
Ropociąg produktowy	

Ryc. 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Iłów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Corine Land Cover 2018 i Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

Nadrzędnym dokumentem planistycznym w Gminie Iłów jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które określa politykę przestrzenną gminy i kierunki zagospodarowania przestrzennego. Studium Gminy Iłów wymienia następujące podstawowe kierunki zagospodarowania przestrzennego:

- 1) Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych i krajobrazowych – dotyczy terenów Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu,
- 2) Kształtowanie układów osadniczych – dotyczy przede wszystkim wsi: Iłów, Giżyce, Brzozów Stary, Narty, Henryków, Kaptury, Giżyczki, Brzozów,
- 3) Obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej – pozostałe tereny Gminy.

Tym samym w przypadku terenów Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu przewiduje się ograniczone zainwestowanie skupione wokół rozwoju zabudowy mieszkaniowej, rekreacyjnej, a także lokalizowanie podstawowych usług. W przypadku kształtowania układów osadniczych kierunki określa się jako lokowanie zabudowy mieszkaniowej, usługowej, przemysłowej. Obszary te stanowią główne centra rozwojowe dla obszaru Gminy. Obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej w ramach kierunków zagospodarowania mają ulegać niewielkim przekształceniom związanym z lokowaniem nowej zabudowy o funkcji rolniczej. W tym dopuszcza się na tych terenach lokowanie urządzeń wytwarzających energię elektryczną z odnawialnych źródeł.

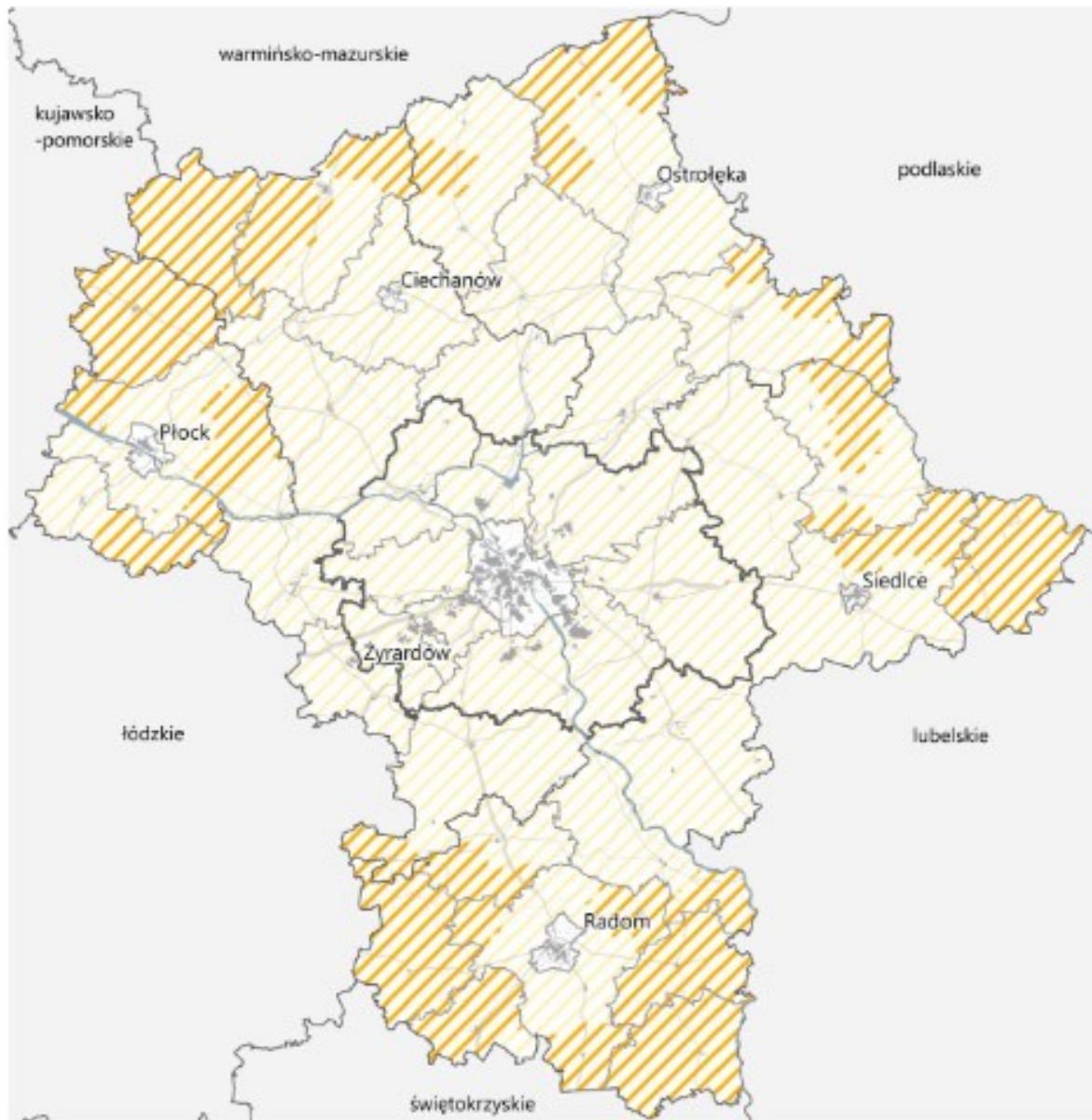

Ryc. 7. Kierunki zagospodarowania przestrzennego w Gminie Iłów

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Iłów

W „Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego” przyjętym uchwałą nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego dnia 19 grudnia 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. z dnia 28 grudnia 2018 r. poz. 13180) Gmina Iłów została zaliczona do **płockiego strategicznego obszaru produkcji żywicielskiej (SOŻ)**. Gmina zakwalifikowana została także jako **wiejski obszar funkcjonalny uczestniczący w procesach rozwojowych**. Zgodnie z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, są to tereny ściśle powiązane z najważniejszymi ośrodkami miejskimi regionu, położone w strefie oddziaływania potencjału rozwojowego miast. Obszary te charakteryzują się dobrymi połączeniami komunikacyjnymi z miastami i tym samym ułatwionym dostępem do rynku pracy, usług

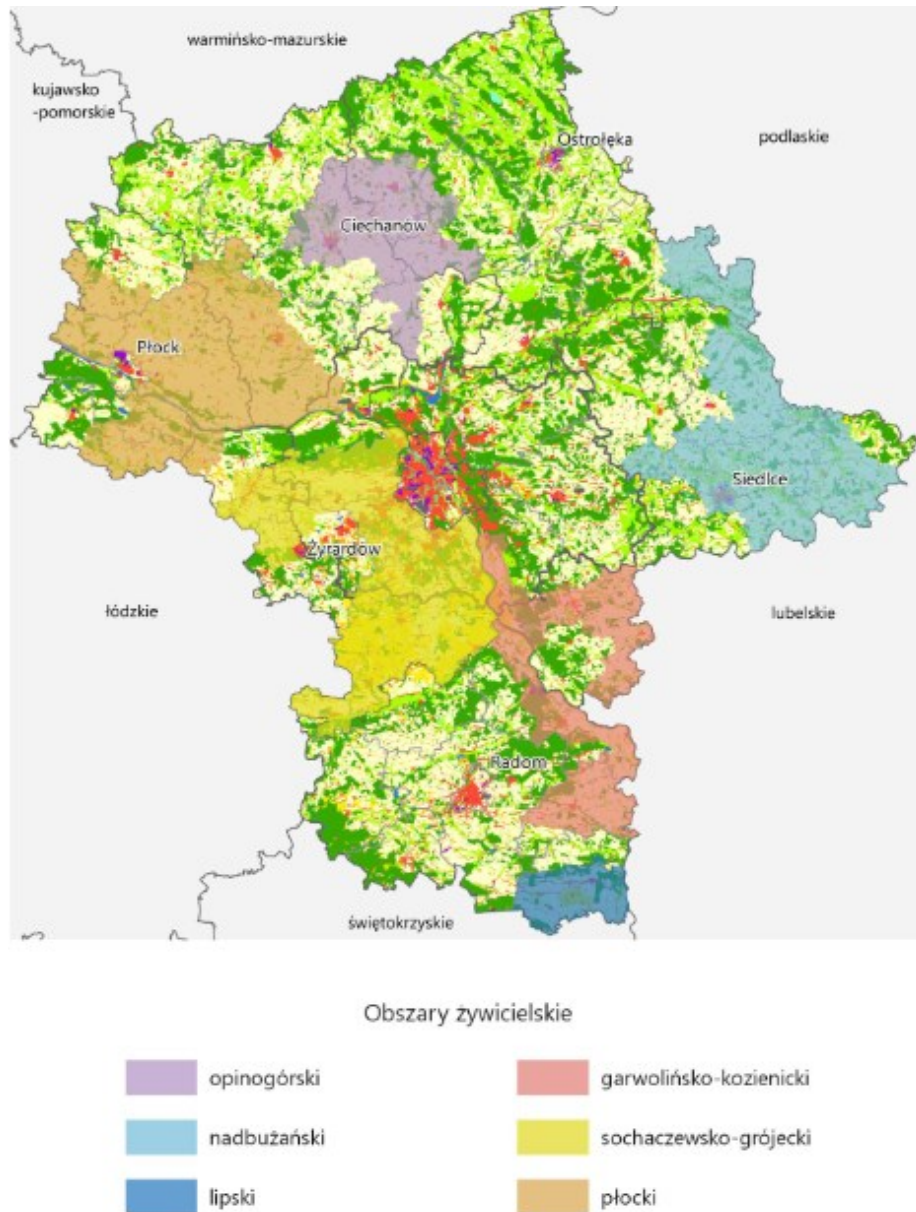
publicznych i usług wyższego rzędu. W gminach zlokalizowanych na tych terenach zauważalne jest zjawisko suburbanizacji oraz zatracania ich wiejskiego charakteru związanego z funkcjonowaniem gospodarstw rolnych. W coraz większym stopniu zaczynają pełnić funkcje pozarolnicze – usługowe i produkcyjne.

- Miejski Obszar Funkcjonalny Warszawy
- ▨ wiejskie obszary funkcjonalne uczestniczące w procesach rozwojowych
- ▨ wiejskie obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów rozwojowych

Ryc. 8. Wiejskie obszary funkcjonalne

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

Ryc. 9. Obszary predestynowane do pełnienia funkcji żywicielskich o strategicznym znaczeniu
 Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

Plan na tych obszarach wskazuje następujące zasady zagospodarowania:

- ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy;
- przeciwdziałanie negatywnym skutkom suburbanizacji w aspekcie ochrony środowiska;
- ochrona krajobrazu przed chaosem inwestycyjnym i kształtowanie ładu przestrzennego;
- ochrona gruntów rolnych klas I-III oraz gruntów leśnych przed ich nieuzasadnionym przeznaczeniem na cele nierolnicze i nieleśne;
- wspieranie działalności gospodarczej towarzyszącej produkcji rolnej, a także dążenie do zrównoważonego rozwoju funkcji pozarolniczych;
- przeciwdziałanie nadmiernemu przeznaczaniu gruntów rolnych na inne cele poprzez uwzględnianie w SUIKZP uwarunkowań wynikających ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz przeciwdziałanie przeznaczaniu przez

gminy gruntów rolnych klas I-III na cele nierolnicze w MPZP z uwzględnieniem struktury użytków rolnych oraz uwzględnianie położenia i sąsiedztwa w procesie decyzyjnym;

- ograniczanie przeznaczania najlepszych gleb pod uprawy roślin energetycznych;
- przeciwdziałanie fragmentacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw, w tym scalanie gruntów i zagospodarowanie poscaleniowe;
- zachowywanie funkcji towarzyszących produkcji żywności, m.in.: utrzymywanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego, zachowywanie wolnych przestrzeni użytkowanych rolniczo, utrzymywanie trwałych użytków zielonych dla ochrony bioróżnorodności;
- wzmacnianie wykształconych kierunków produkcji rolniczej oraz zwiększanie towarowości gospodarstw rolnych w celu utrzymania wysokiego poziomu i jakości produkcji rolniczej tych obszarów;
- upowszechnianie działań rolno-środowiskowo-klimatycznych zapewniających rozwój gospodarki rolnej zintegrowanej z ochroną zasobów i walorów przyrodniczych, w tym rozwój rolnictwa ekologicznego;
- działania na rzecz poprawy warunków glebowo-wodnych dla rolnictwa m.in. poprzez budowę i renowację infrastruktury nawadniającej i odwadniającej;
- upowszechnienie działań polegających na wdrożeniu zapisów Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu, tzw. programu azotanowego.

Kształtowanie polityki przestrzennej Gminy powinno odbywać się zatem w oparciu o zasady zagospodarowania ujęte w „Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego”, jak i poniższe wytyczne:

- tworzenie warunków zmierzających do poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców Gminy;
- harmonijny i skoordynowany rozwój struktur osadniczych przy uwzględnieniu cech i walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz tradycji regionu;
- stałe dążenie do kształtowania i poprawy ładu przestrzennego stanowiącego wartość ogólnospołeczną;
- ochrona tradycji i kultury regionu;
- ochrona środowiska przyrodniczego i kulturowego, przy założeniu racjonalnego ich wykorzystania dla potrzeb lokalnych i ponadlokalnych skorelowanego z procesem rozwoju społeczno-gospodarczego;
- bezpieczeństwo publiczne, ochrona zdrowia i życia ludzi, ochrona mienia;
- rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej przy uwzględnieniu integralności wewnętrznej Gminy oraz powiązań ponadlokalnych, służących wzmocnieniu konkurencyjności i spójności regionu.

5. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Cele strategiczne oraz cele operacyjne ujęte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na obszarze Gminy Iłów. Wobec tego komplementarność celów wyznaczonych w Strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO 2030+ Innowacyjne Mazowsze jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa, określającym kierunki polityki rozwoju w perspektywie średnio- i długookresowej, wskazującym główne wyzwania, a także cele rozwojowe regionu do zrealizowania przez samorząd województwa oraz inne podmioty. Z jednej strony jest punktem odniesienia dla innych dokumentów strategicznych, programowych i planistycznych na poziomie regionalnym oraz lokalnym, jednocześnie przenosząc na poziom regionalny zapisy dokumentów przyjętych przez rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Komisję Europejską. Strategia wpisuje się w ramy czasowe przyszłej perspektywy programowania Unii Europejskiej.

W **STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO 2030+ Innowacyjne Mazowsze** za priorytetowy cel główny przyjęto:

ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI ŻYCIA POPRZEZ TRWAŁY I ZRÓWNOWAŻONY PRZESTRZENNIE ROZWÓJ WOJEWÓDZTWA, SŁUŻĄCY WZROSTOWI ZNACZENIA REGIONU W EUROPIE I NA ŚWIECIE, PRZY POSZANOWANIU ZASOBÓW ŚRODOWISKI

Realizacja celu głównego odbywać się będzie poprzez pięć celów strategicznych przyporządkowanych pięciu obszarom:

Obszar	Nazwa celu	Opis celu
Gospodarka	Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze	Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii
Dostępność	Dostępne i mobilne Mazowsze	Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu przy ograniczeniu presji na przestrzeń i środowisko, kształtowanie ładu przestrzennego
Środowisko i energetyka	Zielone, niskoemisyjne Mazowsze	Poprawa stanu środowiska poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody
Spółeczeństwo	Mazowsze społecznie zintegrowane	Poprawa jakości i dostępności do usług społecznych oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego w ramach nowoczesnej gospodarki
Kultura i dziedzictwo	Mazowsze bogate kulturowo	Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju województwa i poprawy jakości życia

Poniższa tabela przedstawia spójność celów operacyjnych zawierających się w Strategii Rozwoju Gminy Iłów na lata 2023-2030 z kierunkami działań wskazanymi w STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO 2030+ Innowacyjne Mazowsze.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO 2030+ INNOWACYJNE MAZOWSZE	STRATEGIA ROZWOJU GMINY IŁÓW NA LATA 2023-2030
<p>GOSPODARKA</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. WSPIERANIE ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI 2. ROZWÓJ ZINTEGROWANEGO SYSTEMU SPRZYJAJĄCEGO GENEROWANIU I ABSORPCJI INNOWACJI 3. CYFRYZACJA GOSPODARKI 4. ROZWÓJ KONKURENCYJNEJ GOSPODARKI 5. ROZWÓJ MIAST JAKO CENTRÓW AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ 6. AKTYWIZACJA GOSPODARCZA OBSZARÓW WIEJSKICH 	<p>CEL II: ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA OPARTA NA ROLNICTWIE I PRZETWÓRSTWIE</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1. ROZWIĘTE INNOWACYJNE ROLNICTWO ORAZ PRZEMYSŁ PRZETWÓRCZY 2.2. PRZESIĘBORCZA GMINA IŁÓW 2.3. BOGATA OFERTA TURYSTYCZNA OPARTA NA ZASOBACH REGIONU ORAZ JEJ PROMOCJA
<p>DOSTĘPNOŚĆ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI TRANSPORTOWEJ I SPÓJNOŚCI PRZESTRZENNEJ REGIONU ORAZ UDZIAŁU ŚRODKÓW TRANSPORTU PRZYJAZNYCH DLA ŚRODOWISKA, MIESZKAŃCÓW I PRZESTRZENI 2. ROZWÓJ UPORZĄDKOWANEJ SIECI OSADNICZEJ, SPRZYJAJĄCEJ WYKORZYSTANIU TRANSPORTU ZBIOROWEGO I RUCHOWI NIEZMOTORYZOWANEMU 3. UDROŹNIENIE SYSTEMU TRANZYTOWEGO I OGRANICZENIE RUCHU TRANZYTOWEGO NA POZOSTAŁYCH TRASACH 	<p>CEL I: FUNKCJONALNA PRZESTRZEŃ I ZADBANE ŚRODOWISKO W GMINIE IŁÓW</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. WYSOKA JAKOŚĆ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ 1.3. UPORZĄDKOWANA GOSPODARKA PRZESTRZENNA
<p>ŚRODOWISKO I ENERGETYKA</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ZAPEWNIENIE TRWAŁEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU ORAZ ZACHOWANIE WYSOKICH WALORÓW ŚRODOWISKA 2. PROEKOLOGICZNA TRANSFORMACJA ENERGETYKI 3. PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM NATURALNYM I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU 4. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA 5. PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ 	<p>CEL I: FUNKCJONALNA PRZESTRZEŃ I ZADBANE ŚRODOWISKO W GMINIE IŁÓW</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. WYSOKA JAKOŚĆ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ 1.2. ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA WODNO-KANALIZACYJNA 1.3. UPORZĄDKOWANA GOSPODARKA PRZESTRZENNA 1.4. DBAŁOŚĆ O ŚRODOWISKO I RACJONALNE KORZYSTANIE Z ZASOBÓW PRZYRODY
<p>SPOŁECZEŃSTWO</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ROZWÓJ KAPITAŁU LUDZKIEGO I SPOŁECZNEGO 	<p>CEL II: ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA OPARTA NA ROLNICTWIE I PRZETWÓRSTWIE</p>

<p>2. PODNOSZENIE STANDARDÓW FUNKCJONOWANIA INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ORAZ ZMNIEJSZENIE RÓŻNIC W DOSTĘPIE DO ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH I OPIEKUŃCZYCH</p> <p>3. AKTYWIZACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA MIESZKAŃCÓW</p> <p>4. ROZWÓJ PRIORYTETOWYCH DLA WOJEWÓDZTWA DZIEDZIN NAUKI</p> <p>5. WŁĄCZENIE I INTEGRACJA SPOŁECZNA</p>	<p>2.1. ROZWINIĘTE INNOWACYJNE ROLNICTWO ORAZ PRZEMYSŁ PRZETWÓRCZY</p> <p>2.2. PRZESIEBÓRCZA GMINA IŁÓW</p> <p>CEL III: AKTYWNE I ZDROWE SPOŁECZEŃSTWO W GMINIE IŁÓW</p> <p>3.1. WYSOKA JAKOŚĆ SYSTEMU OŚWIATY I OPIEKI NAD DZIEĆMI</p> <p>3.2. ROZWINIĘTE USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ I OPIEKI ZDROWOTNEJ</p> <p>3.3. BOGATA OFERTA KULTURALNA I SZEROKIE MOŻLIWOŚCI SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO</p>
<p>KULTURA I DZIEDZICTWO</p> <p>1. OCHRONA I WYKORZYSTANIE ZASOBÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO</p> <p>2. WYKORZYSTANIE WALORÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, POTENCJAŁU KULTUROWEGO I TURYSTYCZNEGO DLA ROZWOJU GOSPODARCZEGO I PROMOCJI WOJEWÓDZTWA</p> <p>3. UPOWSZECHNIANIE KULTURY I TWÓRCZOŚCI</p> <p>4. KREOWANIE MIAST I WSI JAKO CENTRÓW AKTYWNOŚCI KULTURALNEJ I TURYSTYCZNEJ</p>	<p>CEL II: ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA OPARTA NA ROLNICTWIE I PRZETWÓRSTWIE</p> <p>2.3. BOGATA OFERTA TURYSTYCZNA OPARTA NA ZASOBACH REGIONU ORAZ JEJ PROMOCJA</p> <p>CEL III: AKTYWNE I ZDROWE SPOŁECZEŃSTWO W GMINIE IŁÓW</p> <p>3.3. BOGATA OFERTA KULTURALNA I SZEROKIE MOŻLIWOŚCI SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO</p>

W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO 2030+ Innowacyjne Mazowsze określono obszary strategicznej interwencji (OSI) o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do których jest kierowana interwencja publiczna. Wyznaczone zostały dwa typy OSI: problemowe oraz bieguny wzrostu.

Gmina Iłów została zakwalifikowana do **Żyrardowskiego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego** stanowiącego potencjalny biegun wzrostu (Żyrardów jako miasto o znaczeniu subregionalnym). Dzięki temu gmina została uwzględniona w **Planie Działań Innego Instrumentu Terytorialnego Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027**, w ramach którego możliwa będzie realizacja części działań wskazanych w Strategii.

Dla OSI stanowiących bieguny wzrostu, w STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO 2030+ Innowacyjne Mazowsze wskazano potrzebę wielowymiarowego i wielopoziomowego współzarządzania, a współpraca powinna być ukierunkowana w szczególności na:

1. uporządkowanie gospodarki przestrzennej i przywrócenie ładu przestrzennego w miejskich obszarach funkcjonalnych, obejmujące w szczególności koordynację procesów planowania przestrzennego w celu ochrony ładu przestrzennego, terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy, chaosem inwestycyjnym i przeznaczaniem gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, jak też rewitalizację oraz dbałość o dostęp do wysokiej jakości terenów zieleni i ograniczanie emisji hałasu;

2. rozwój efektywnego systemu transportowego opartego na transporcie zbiorowym i niezmotoryzowanym, tj. rozwój infrastruktury pieszej, zintegrowanej sieci tras rowerowych zgodnej ze standardami określonymi na poziomie województwa połączonej z trasami wojewódzkimi, a także niskoemisyjnego transportu zbiorowego zintegrowanego z systemem wojewódzkim;
3. poprawę jakości powietrza, w tym kompleksową modernizację energetyczną budynków, likwidację źródeł niskiej emisji, inwestycje w OZE, tworzenie korytarzy regeneracyjnych miast, rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury oraz ograniczanie indywidualnego ruchu samochodowego w miastach i ich obszarach funkcjonalnych;
4. zwiększenie efektywności i dostępności do usług publicznych dostosowanych do potrzeb różnych grup społecznych w miejskich obszarach funkcjonalnych. Należy przy tym uwzględnić starzenie się społeczeństwa i spadek liczby ludności, zwłaszcza w miastach średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze. Współpraca jednostek samorządu terytorialnego na rzecz bardziej efektywnej koordynacji i integracji świadczenia usług publicznych, rozwój wspólnych centrów usług publicznych, instytucji otoczenia biznesu czy spójnej w skali obszaru funkcjonalnego oferty edukacyjnej lub biznesowej przyczyni się do optymalizacji kosztów i podniesienia efektywności prowadzonych działań.

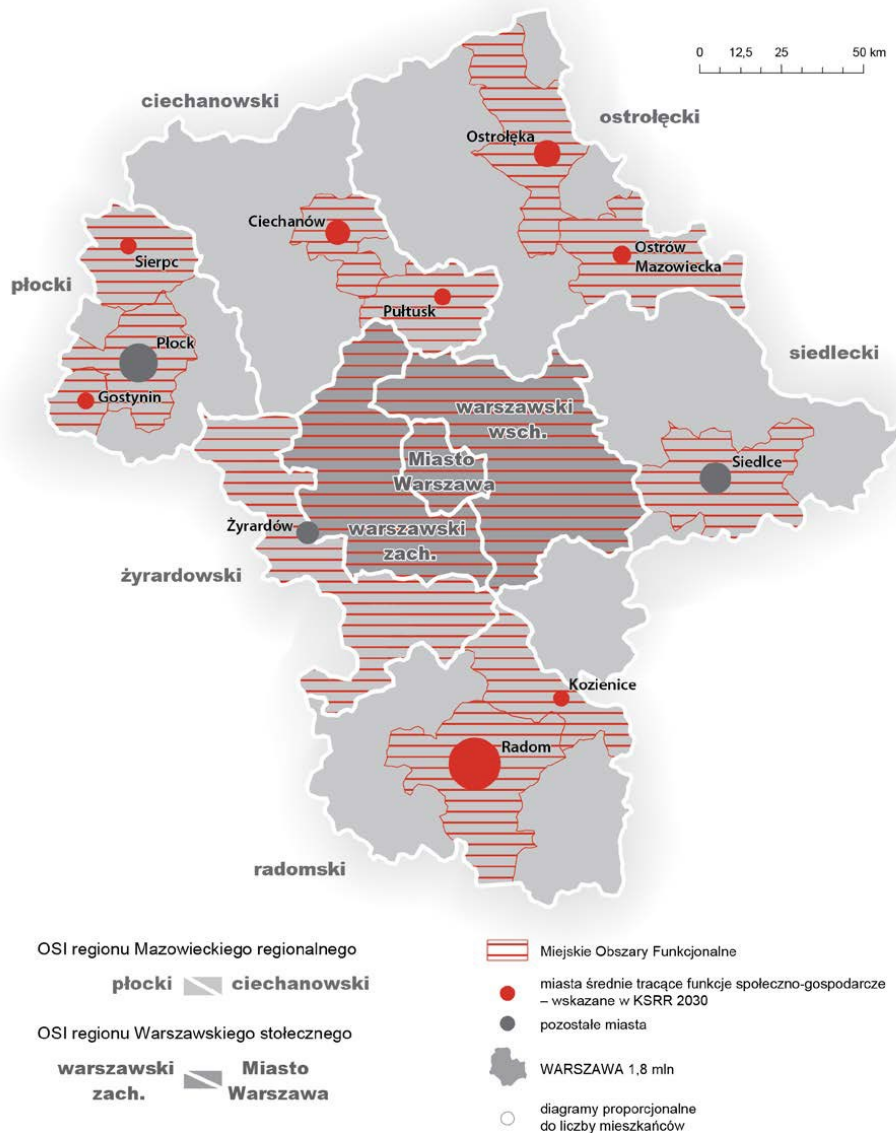
W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO 2030+ Innowacyjne Mazowsze Gmina Iłów została zakwalifikowana do MOF miast subregionalnych i miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze – potencjalne bieguny wzrostu. W przypadku miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze (Radom, Ciechanów, Ostrołęka, Pułtusk, Ostrów Mazowiecka, Gostynin, Sierpc, Koźnice) i pozostałych miast subregionalnych (Płock, Siedlce, Żyrardów), niezbędne jest efektywne wykorzystanie potencjału, którym dysponują, i wzmacnianie współpracy w obszarach funkcjonalnych, tak aby miasta te mogły pełnić rolę biegunów wzrostu w swoim otoczeniu – w przypadku Radomia, Płocka, Siedlec, Ostrołęki, Ciechanowa i Żyrardowa w skali subregionalnej, natomiast w przypadku pozostałych miast – w skali lokalnej.

Efektywna współpraca i współzarządzanie w obrębie miejskich obszarów funkcjonalnych, skoncentrowane na niwelowaniu ponadlokalnych problemów i barier rozwojowych, przyczynią się do wzmocnienia powiązań funkcjonalnych między miastami i otaczającymi je obszarami, w tym w wymiarze miasto – obszary wiejskie. Pozwoli to na włączenie obszarów wiejskich w procesy rozwojowe i ich pobudzenie gospodarcze, zwłaszcza gmin zaliczonych do grupy obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją, wskazanych na poziomie krajowym. W przypadku miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, kluczowe będzie zatrzymanie lub przynajmniej spowolnienie utraty ich dotychczasowych funkcji oraz rozwój nowych gałęzi gospodarki, które pozwolą na wzmocnienie ich pozycji konkurencyjnej oraz poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej, przy jednoczesnej poprawie stanu środowiska.

Sprzyjać powyższemu będzie koncentracja współpracy na:

1. działaniach wspólnych dla wszystkich MOF,
2. rozwoju lokalnych rynków pracy i aktywizacji zawodowej mieszkańców, w tym w zakresie dostosowania oferty edukacyjnej i doradztwa zawodowego, zapewniając równowagę popytowo-podażową na rynku pracy i niwelując zjawisko bezrobocia strukturalnego,

3. zwiększeniu atrakcyjności inwestycyjnej i wspieraniu przedsiębiorczości w celu rozwoju nowych gałęzi gospodarki, w tym w zakresie przemysłu przyszłości oraz zielonych (zrównoważonych) inwestycji,
4. rozwoju uczelni wyższych w ośrodkach subregionalnych.

Rysunek 1. Obszary strategicznej interwencji województwa mazowieckiego

Źródło: Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”

Zgodnie z zapisami STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO 2030+ Innowacyjne Mazowsze interwencja w OSI żyrardowskim zorientowana będzie na rozwój gałęzi gospodarki opartych na istniejącym potencjale podregionu. Z uwagi na predyspozycje i możliwości produkcyjne obszaru, działania powinny obejmować m.in. rozwój nowoczesnej bazy skupowo-przetwórczej, wdrażanie rozwiązań technologicznych i organizacyjnych podnoszących i konkurencyjność przedsiębiorstw rolnych, wspieranie usieciowienia i rozwoju klastrów oraz grup i organizacji producentów na bazie istniejących specjalizacji rolnych, a także ich promocję i ukierunkowanie na eksport. Ponadto, w podregionie należy rozwijać, w sposób spójny i skoordynowany, ofertę inwestycyjną dla dużych przedsiębiorstw, wykorzystując dogodne warunki komunikacyjno-geograficzne. W kontekście poprawy warunków życia mieszkańców, ważne jest zwiększenie dostępności do infrastruktury

sieciowej, zwłaszcza kanalizacyjnej i gazowej. Kluczowe są także inwestycje w niskoemisyjne źródła ciepła i transport publiczny w celu poprawy jakości powietrza w podregionie.

Działania w OSI Żyrardowskim skoncentrowane będą na wskazanych poniżej obszarach.

1. Kreowanie warunków dla rozwoju specjalizacji podregionu poprzez:

- rozwój skoordynowanej oferty inwestycyjnej,
- wspieranie usieciowienia gospodarki podregionu,
- wzmacnianie wykształconych specjalizacji gospodarczych, w tym rozwój bazy skupowo-przetwórczej dla produktów rolnych,
- wdrażanie przyjaznych dla środowiska rozwiązań technologicznych w przedsiębiorstwach.

2. Poprawa stanu środowiska poprzez:

- rozbudowę i modernizację systemów kanalizacyjnych, gazowych i ciepłowniczych,
- rozwój zintegrowanego, niskoemisyjnego transportu zbiorowego poprawiającego dostępność przystanków kolejowych i centrów lokalnych, w szczególności na obszarach wykluczenia transportowego,
- rozwój sieci tras rowerowych i infrastruktury dla pieszych.

Ponadto należy brać również pod uwagę zmiany wynikające z budowy CPK, które zasięgiem oddziaływania obejmie również Gminę Iłów oraz opracowywanej w związku z tym Strategii rozwoju obszaru Centralnego Portu Komunikacyjnego do 2040 roku.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego wskazuje inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, których realizacja przewidziana jest również na obszarze Gminy Iłów. Są to inwestycje celu publicznego w zakresie gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej, Gmina Iłów wymieniona jest w zadaniach: „Zapewnienie odpowiedniej przepustowości koryta rzeki Jeżówka w km 0+000-8+330 (8,33km) wraz z modernizacją budowli piętrzących w gm. Iłów” oraz „Remont Kanału Brzozówka wraz z Kanałem Giżyckim. Gm. Iłów i Młodzieszyn na długości 14,6km wraz z przebudową (modernizacją) budowli piętrzących”.

W celu zapewnienia zgodności zapisów niniejszej Strategii w zakresie infrastruktury rowerowej ze standardami wojewódzkimi (co przyczynić się ma do zwiększenia funkcjonalności wskazanej infrastruktury) Gmina Iłów będzie dążyć to tego, aby planowane trasy rowerowe (w tym drogi dla rowerów oraz drogi dla pieszych i rowerów) były spójne i spełniały wymogi zawarte w Standardach infrastruktury rowerowej i koncepcji tras rowerowych wskazanych do realizacji w perspektywie do 2030 roku w województwie mazowieckim przyjętych uchwałą nr 1100/333/22 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 28 czerwca 2022 r.

Plan Działań Innego Instrumentu Terytorialnego Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027

Żyrardowski Obszar Funkcjonalny utworzony został dla 23 jednostek samorządu terytorialnego (w tym dla Gminy Iłów) i zajmuje powierzchnię 2.536 km². Położony jest w zachodniej części województwa mazowieckiego i pokrywa się z obszarem podregionu żyrardowskiego (NUTS 3). Gmina Iłów umiejscowiona jest w centralnej części ŻOF. Celem utworzenia Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego jest integracja gmin z podregionu żyrardowskiego oraz wykorzystanie ich potencjału, aby poprzez realizację wspólnych projektów skutecznie podejmować wyzwania, niwelować bariery rozwojowe i wzmacniać

STRATEGIA ROZWOJU GMINY IŁÓW NA LATA 2023-2030

potencjał społeczno-gospodarczy, czego efektem będzie podniesienie jakości życia mieszkańców. W momencie opracowywania niniejszego dokumentu Plan Działań Innego Instrumentu Terytorialnego Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027 był w trakcie opracowywania. Cele założone w Strategii Rozwoju Gminy Iłów na lata 2023-2030 będą spójne z wykazem projektów ujętych w Planie Działań dla ŻOF.

6. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Iłów na lata 2023-2030 jest kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, jak i ewaluację. Poprzez gromadzenie i analizę danych, wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń Strategii. Pozwoli to na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości.

Wdrażanie Strategii

Strategia realizowana będzie w latach, na jakie przyjęty został dokument, a więc w latach 2023-2030. Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji Strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, jednostki organizacyjne Gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Wójt Gminy Iłów, Rada Gminy Iłów oraz komórki organizacyjne Urzędu, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy.

W celu zachowania nadrzędności oraz spójności Strategii wobec innych planów, programów i dokumentów o charakterze strategicznym, opracowywanych w Gminie na potrzeby realizacji zadań, rekomenduje się ich aktualizację zgodnie z celami strategicznymi. Zagwarantowanie

spójnego podejścia do polityki rozwoju wymagać zatem będzie uwzględnienia zapisów Strategii w zakresie konkretnych obszarów zarówno w dokumentach wieloletnich, jak i programach przyjmowanych rokrocznie. Pozwoli to wzmocnić efekt podejmowanych działań i jednocześnie uszczegółowić zapisy Strategii.

Wdrażając Strategię, Gmina Iłów będzie dbać o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez okoliczne podmioty z jej otoczenia (w szczególności z terenu powiatu sochaczewskiego).

W celu zaangażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych częściach Gminy.

Monitoring i ewaluacja Strategii

W celu sprawdzenia efektywności prowadzonych działań zakłada się przeprowadzenie analizy stopnia realizacji zakładanych celów. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba.

Monitoring będzie odbywał się przy pomocy tabeli ewaluacyjnej, stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. W tabeli znajduje się miejsce na wprowadzenie jednostki odpowiedzialnej za realizację celów, a także kolumny z planowaną datą wykonania zadania oraz datą faktyczną. Na podstawie tego uzupełniona zostanie ostatnia część tabeli ewaluacyjnej, zawierająca informacje na temat stanu realizacji działań. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części osiągnięto założony cel operacyjny, a dalej strategiczny.

Śledzenie postępu realizacji celów wspomże coroczne opracowywanie Raportu o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.). Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Aktualizacja Strategii

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Strategii Rozwoju Gminy Iłów na lata 2023-2030 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w dokumencie w przypadkach uzasadnionych. W momencie, gdy Wójt we wsparciu pracowników Urzędu Gminy Iłów zauważy konieczność modyfikacji Strategii Rozwoju Gminy, Wójt występuje do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę.

Ewentualna aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Iłów będzie następować w trybie przewidzianym w art. 10f ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, iż strategia rozwoju gminy podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna gminy albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub strategią rozwoju województwa. Do aktualizacji strategii rozwoju gminy stosuje się wtedy zapisy z art. 10f ust. 1–4 ustawy o samorządzie gminnym.

Dodatkowo, rekomenduje się przyjęcie lub aktualizację szczegółowych planów i programów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji działań danego celu strategicznego. Obecnie obowiązującymi dokumentami w Gminie są:

- Gminny Program Usuwania Azbestu na lata 2011-2032,
- Program współpracy Gminy Iłów z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2023 rok,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Behawioralnych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Iłów na 2023 rok,
- Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Iłów w 2023 roku,
- Program gospodarowania zasobem mieszkaniowym gminy Iłów oraz zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład zasobu mieszkaniowego gminy w latach 2023-2028,
- Lokalny Program Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży.

Dokumentami, które wymagać będą aktualizacji w okresie realizacji Strategii będą m.in. program gospodarowania zasobem mieszkaniowym czy programy jednoroczne (m.in. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Behawioralnych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, Program współpracy Gminy Iłów z organizacjami pozarządowymi oraz o działalności pożytku publicznego). W przypadku konieczności poprawy skoordynowania działań z zakresu planowania przestrzennego Gmina sporządzi odpowiednią dokumentację do opracowania Planu Ogólnego. Ponadto Gmina Iłów powinna przystąpić do opracowania strategicznych dokumentów obligatoryjnych, np. Programu Ochrony Środowiska czy Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz fakultatywnych wspierających realizację zaplanowanych celów w Strategii tj. Gminnego Programu Rewitalizacji czy Programu Gospodarki Niskoemisyjnej.

7. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Iłów na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, m.in. w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego dla bieżącej perspektywy finansowej (wdrażanej do roku 2023) oraz programu na przyszłą perspektywę finansową, tj. Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027;
- ogólnopolskie programy operacyjne;
- programy rządowe;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane do podmiotów publicznych i prywatnych.

Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 będzie głównym dokumentem określającym kierunki wsparcia finansowanego ze środków Unii Europejskiej w województwie mazowieckim w okresie budżetowym 2021-2027. Jest to także kluczowy dokument z punktu widzenia zakresu i wysokości wsparcia dla Innego Instrumentu Terytorialnego Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego, który głównie wpisuje się w cele:

- Cel szczegółowy 2(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej;

1110W ramach nowej perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak:

- EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- FS – Fundusz Spójności,
- EFS+ – Europejski Fundusz Społeczny+,
- FST – Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, będący częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji.

Do programów krajowych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą m.in.:

- FENIKS – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- FENG – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
- FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- FERC – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,
- PTFE – Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich,
- FEPŻ – Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa,
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Iłów na lata 2023-2030. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga również i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem sochaczewskim oraz województwem mazowieckim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

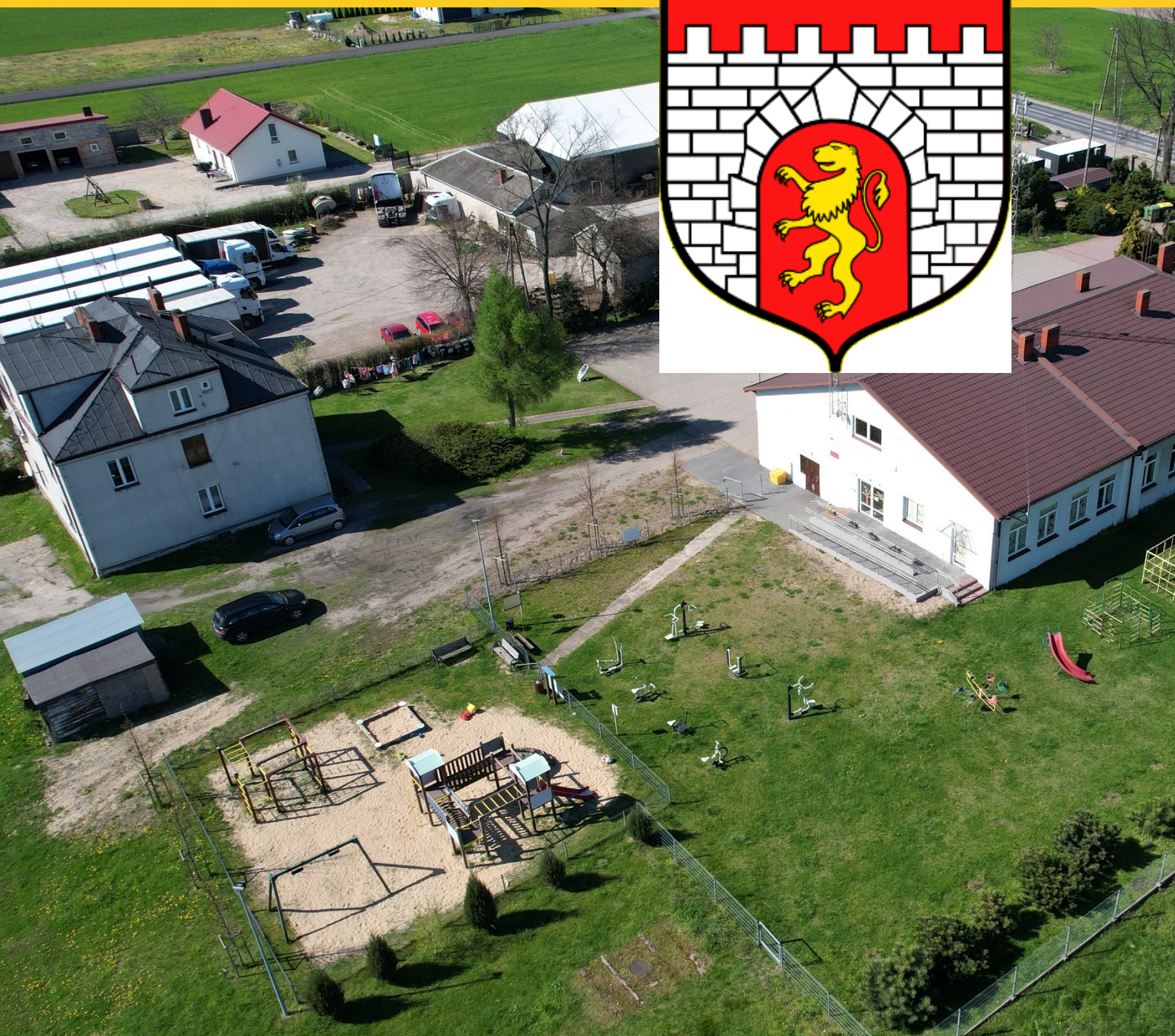
Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiającą spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczane będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określone będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa określać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na poszczególne przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową (WPF) Gminy Iłów przyjętą przez Radę Gminy Iłów uchwałą nr 232/L/2021 z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Iłów, zaktualizowaną uchwałą nr 286/LXII/2022 z dnia 29 listopada 2022 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Iłów potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jest jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) i w latach 2023-2030 wyniesie około 52,6 mln zł. Należy mieć na uwadze, że WPF najbardziej precyzyjnie odnosi się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które podlegają zmianom, dlatego potencjał inwestycyjny przedstawia wartości szacunkowe.

Z A Ł A C Z N I K I

Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Iłów

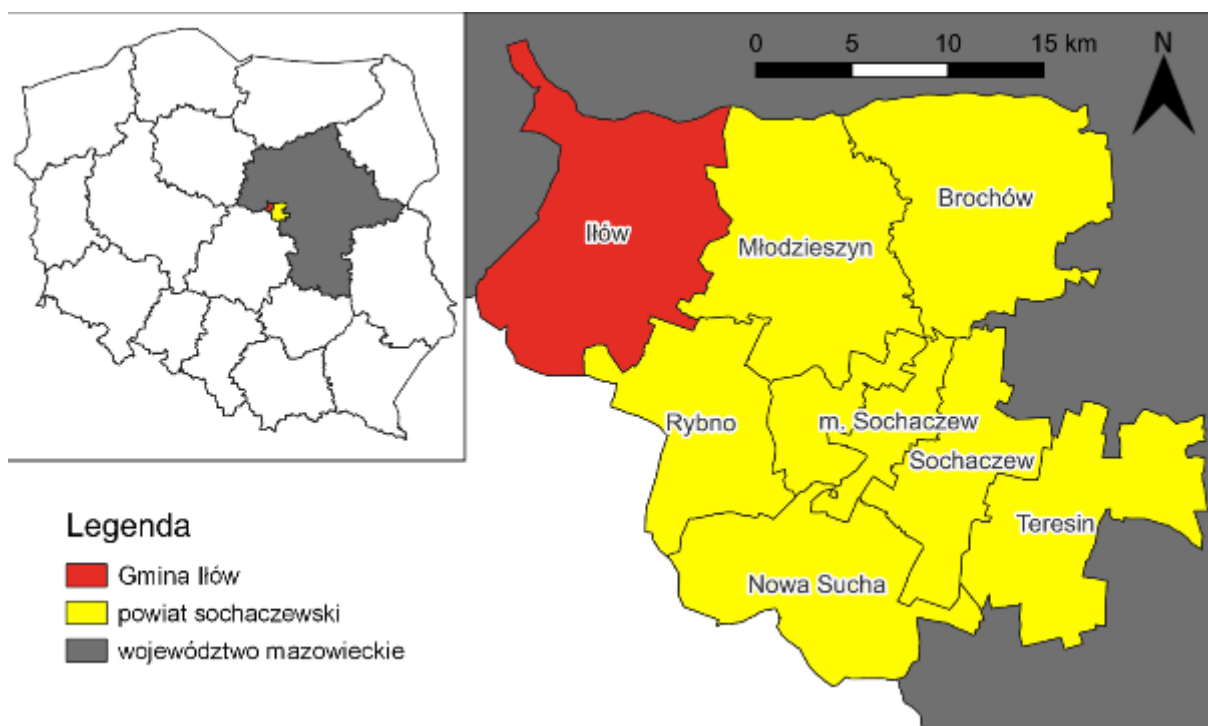
SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY	68
1.1. Informacje ogólne.....	68
1.2. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	70
1.3. Walory przyrodnicze i kulturowe	74
 CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY	80
2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy	80
2.2. Infrastruktura i środowisko	85
<i>Infrastruktura transportowa</i>	85
<i>Infrastruktura techniczna</i>	86
<i>Gospodarka odpadami</i>	89
<i>Pozostała działalność z zakresu ochrony środowiska</i>	91
2.3. Stan finansów samorządowych	94
<i>Wykonanie budżetu</i>	94
<i>Struktura dochodów i wydatków</i>	96
<i>Potencjał inwestycyjny</i>	98
<i>Fundusze Europejskie 2014-2020 i inne zewnętrzne źródła finansowania działalności</i>	99
 CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	110
3.1. Demografia.....	110
3.2. Kapitał społeczny	115
<i>Przedszkola i żłobki</i>	115
<i>Edukacja</i>	117
<i>Kultura i sport</i>	122
<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	124
<i>Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne Gminy</i>	126
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	129

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1. Informacje ogólne

Gmina Iłów jest gminą wiejską, położoną w zachodniej części województwa mazowieckiego w powiecie sochaczewskim. Gmina (licząc od jej centrum w linii prostej) oddalona jest o około 18 km od Sochaczewa, sklasyfikowanego w Planie Zagospodarowania Województwa Mazowieckiego jako ośrodek powiatowy, około 33 km od Płocka, będącego ośrodkiem regionalnym i około 67 km od Warszawy, mającej rangę metropolitalną. Zgodnie z klasyfikacją funkcjonalną gmin Polski Śleszyńskiego i Komornickiego (2016), utworzoną na potrzeby monitoringu planowania przestrzennego, Iłów należy do gmin z intensywnie rozwiniętą funkcją rolniczą. Gmina na koniec 2021 roku liczyła 5 968 mieszkańców (według danych GUS). Zgodnie z danymi Urzędu Gminy Iłów liczba mieszkańców na koniec roku 2021 liczyła 5993 osób, natomiast na koniec 2022 - 5919.

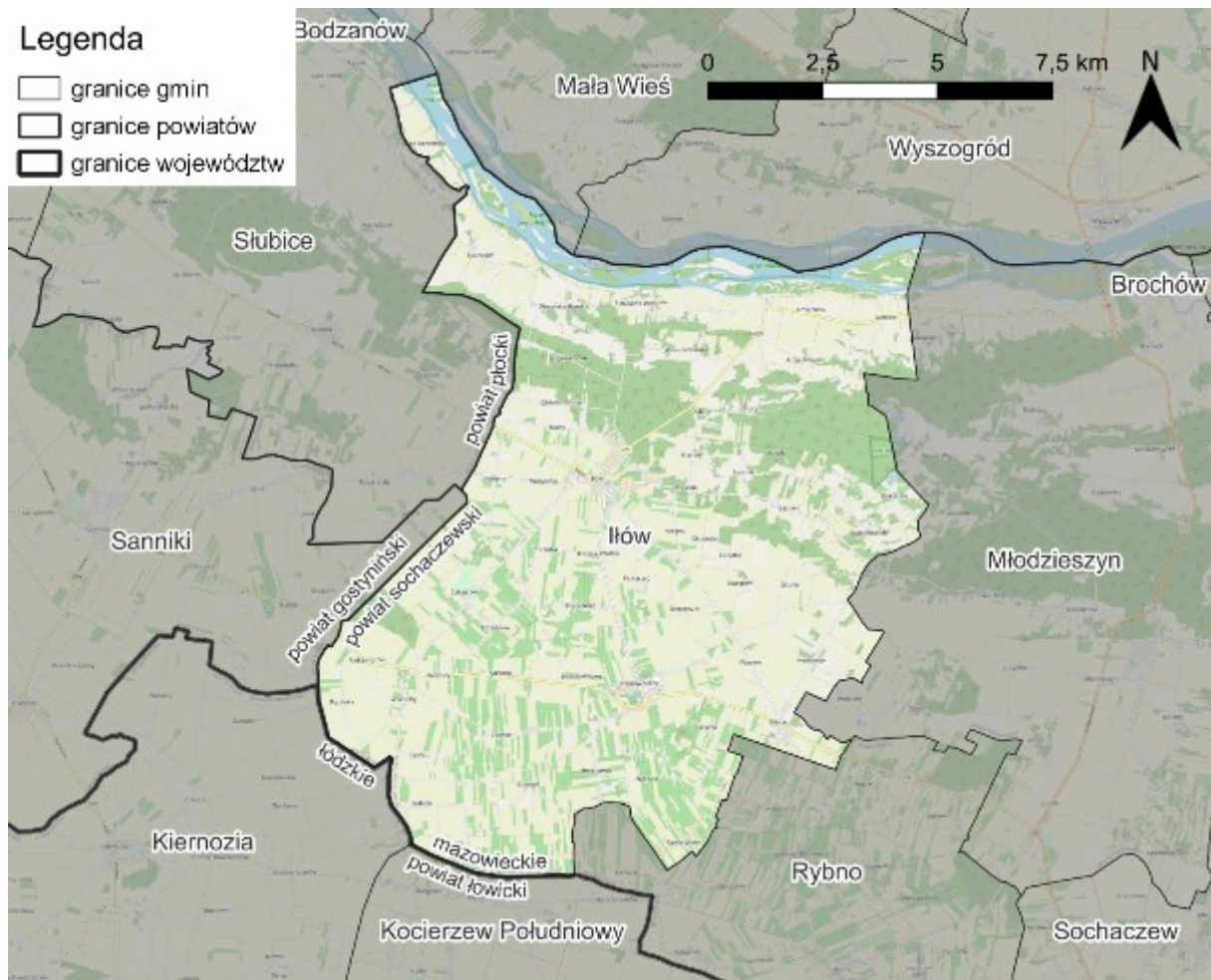

Ryc. 1. Położenie Gminy Iłów na tle kraju, województwa oraz powiatu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii

Południowa granica Gminy Iłów stanowi jednocześnie granicę między województwami mazowieckim i łódzkim. Od strony województwa łódzkiego Gmina Iłów graniczy z powiatem łowickim, natomiast od zachodu z powiatem gostynińskim i płockim, z którym dzieli również granicę północną, przebiegającą na Wiśle. Na poziomie gmin, z Gminą Iłów sąsiadują:

- od południa, Kiernozia i Kocierzew Południowy (powiat łowicki, województwo łódzkie),
- od zachodu, Sanniki (powiat gostyniński) i Słubice (powiat płocki),
- od północy, poprzez Wisłę, Mała Wieś i Wyszogród (powiat płocki),
- od wschodu, Młodzieszyn i Rybno (powiat sochaczewski).

Ryc. 2. Otoczenie Gminy Iłów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii

Całkowita powierzchnia Gminy Iłów wynosi około 129 km², co stanowi ponad 17,5% powierzchni powiatu sochaczewskiego i czyni z Iłowa największą obszarowo gminę powiatu.

Administracyjnie obszar Gminy dzieli się na 40 sołectw: Aleksandrów-Wszeliwy, Arciechów-Bieniew, Arciechówek-Obory, Białocin, Brzozowiec, Brzozów A, Brzozów Nowy, Brzozów Stary, Brzozówek, Budy Iłowskie-Rokocina, Emilianów, Gilówka Dolna i Gilówka Górna, Giżyce, Giżyczki, Henryków, Iłów, Kaptury-Karłowo, Krzyżek Iłowski, Lasotka, Lubatka-Szarglew, Łaziska-Leśniaki-Rzepki, Miękinki-Olszowiec, Miękiny-Uderz, Narty, Olunin, Paulinka, Pieczyska Iłowskie, Pieczyska Łowickie, Piotrów, Piskorzec, Przejma, Sadowo, Sewerynów-Wisowa, Suchodół-Władysławów-Kępa Karolińska, Stegna, Wieniec, Wola Ładowska-Łady, Wołyńskie, Załusków, Zalesie-Dobki.

Na terenie Gminy znajduje się 56 wsi, z czego według stanu na koniec 2021 roku, najwięcej osób zameldowanych na pobyt stały liczyły: Iłów (721), Brzozów Stary (583), Giżyce (305) i Brzozówek (206), natomiast najmniej liczne były wsie: Lubatka (10), Kępa Karolińska i Rzepki (po 16), Arciechówek i Leśniaki (po 17) oraz Rokocina (19).

Ryc. 3. Podział Gminy Iłów na sołectwa

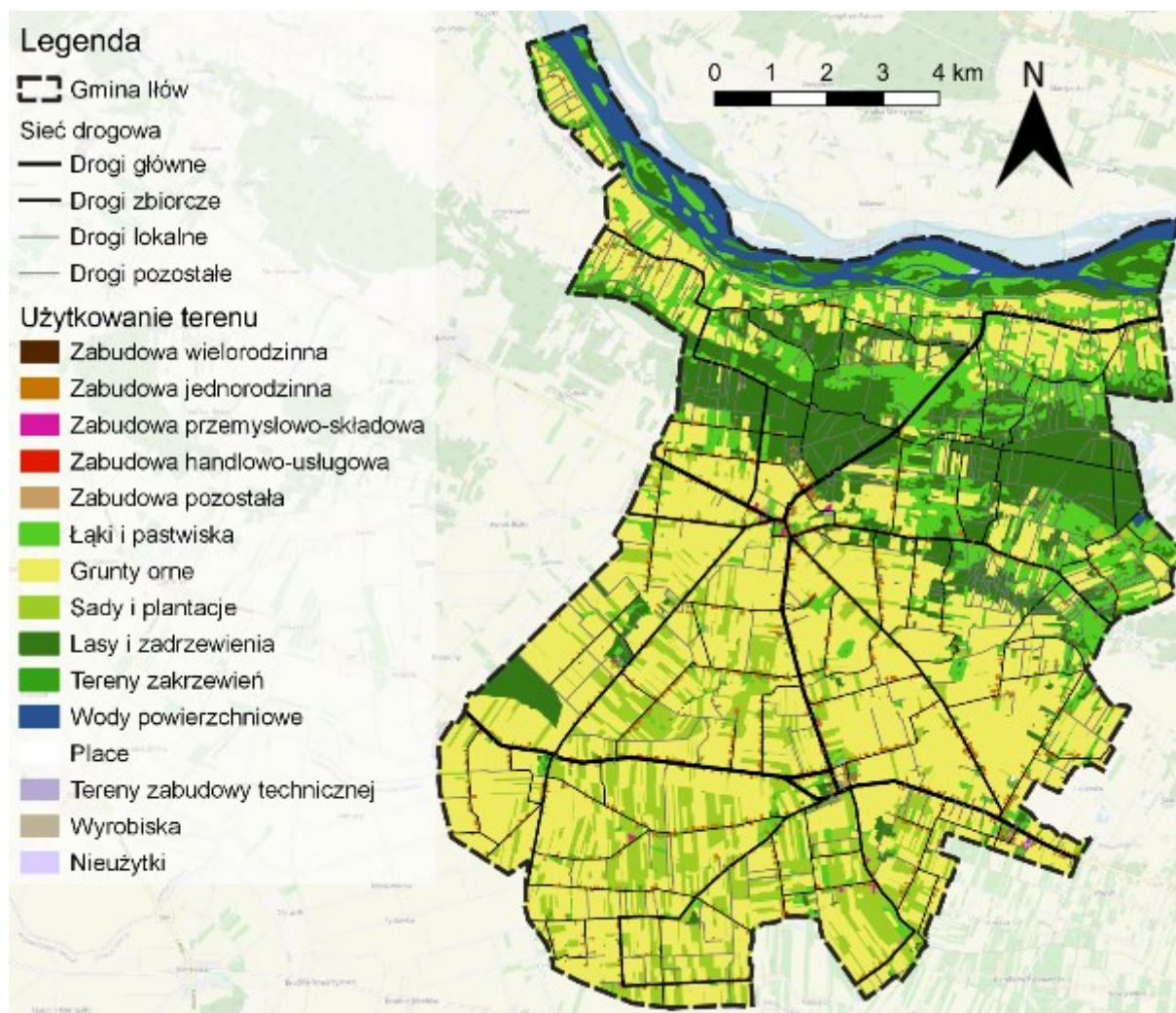
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii i danych Urzędu Gminy

1.2. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Rolniczy charakter Gminy wyrażony jest w jej strukturze użytkowania gruntów, w której użytki rolne stanowią 74,5% powierzchni. Wśród użytków rolnych zaznaczają się dwa główne obszary: północno-wschodni, z dominującymi glebami klasy IV, V i VI, a także występującymi miejscowo glebami klasy II i III, oraz południowo-zachodni z dominującymi glebami klasy IIIa, IIIb, IVa i IVb, z występującymi miejscowo glebami klasy II. Szczególnie obszar południowo-zachodni cechuje się bardzo korzystnymi warunkami do intensywnej produkcji roślin uprawnych, w tym tych o wysokich wymaganiach. W strefie tej przestrzennie zaznacza się także rozwinięte sadownictwo, natomiast na mniej urodzajnych glebach obszaru północno-wschodniego większą powierzchnię zajmują lasy i użytki zielone. W ogólnej powierzchni użytków rolnych na terenie Gminy około 65% należy do II, III i IV klasy bonitacyjnej, natomiast około 35% do klasy V i VI.

W strukturze gospodarstw rolnych na terenie Gminy Iłów, zgodnie z danymi Powszechnego Spisu Rolnego z 2020 roku, pod względem łącznej wielkości dominowały gospodarstwa powyżej 15 ha, zajmujące 33,9% ogółu powierzchni upraw, a stanowiące 11,9% liczby gospodarstw. Najbardziej liczne były gospodarstwa o wielkości 1 – 5 ha, stanowiąc 40,2% liczby gospodarstw i zajmujące 15,7% powierzchni. Gospodarstwa o wielkości 5 – 10 ha

zajmowały drugie miejsce zarówno pod względem liczby (32,9%), jak i ogółu powierzchni (30,3%).

Ryc. 4. Użytkowanie terenu w Gminie Iłów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii

Tab. 1. Struktura wielkości gospodarstw rolnych w Gminie Iłów w 2020 roku

Powierzchnia gospodarstwa rolnego	liczba gospodarstw rolnych	% ogółu	łącznie powierzchnia gospodarstw rolnych w ha	% ogółu
do 1 ha włącznie	16	1,5%	25,81	0,3%
1 – 5 ha	417	40,2%	1 446,19	15,7%
5 – 10 ha	341	32,9%	2 783,63	30,3%
10 do 15 ha	140	13,5%	1 813,09	19,7%
Powyżej 15 ha	124	11,9%	3 117,73	33,9%
Łącznie	1 038	100%	9 186,45	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tereny leśne na obszarze Gminy stanowią 12,9% jej całkowitej powierzchni. Większość z nich należy do Lasów Państwowych i administracyjnie podlegają Leśnictwu Rzepki, wchodzącemu w skład Nadleśnictwa Łąck, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Łodzi. Do głównych kompleksów leśnych należą: uroczysko Rzepki, z drzewami w wieku 80-100 lat, uroczysko Gilówka z drzewostanem w wieku 40-100 lat, oraz uroczysko Załusków. Oprócz zwartych kompleksów Lasów Państwowych, na terenie Gminy występują mniejsze, rozproszone kompleksy lasów prywatnych. W składzie gatunkowym lasów na północnym-wschodzie Gminy dominuje sosna, brzoza i olsza, natomiast na południowym zachodzie można spotkać dęby, graby, buki, brzozy, osiki i jawory. W strefie zalewowej Wisły występują lasy łąkowe, a tereny podmokłe porastają głównie olchy, jesiony i brzozy.

Układ przestrzenny Gminy w głównej mierze kształtowany jest przez warunki naturalne i sieć komunikacyjną. Pasowy układ terenów uprawnych i leśnych związany jest z terasami pradoliny rzecznej, omówionymi szerzej w kolejnym rozdziale. Podstawowy układ komunikacyjny tworzą drogi wojewódzkie nr 575 i 577 oraz łączące je drogi powiatowe i drogi gminne. Przez Iłów, stanowiący główny ośrodek lokalny, bezpośrednio przebiega droga wojewódzka nr 575, a z pozostałymi miejscowościami skomunikowany jest promieniście rozchodzącym się układem dróg powiatowych. Jakkolwiek na terenie Gminy nie funkcjonuje przeprawa mostowa przez Wisłę, przez co stanowi ona barierę przestrzenną, to drogami wojewódzkimi można dotrzeć do najbliższych mostów: mostu w Wyszogrodzie w ciągu drogi krajowej nr 50, znajdującego się w odległości około 5 km w górę rzeki (na wschód) od granic Gminy, a także mostu w Płocku, w ciągu drogi krajowej nr 60, w odległości około 25 km w dół rzeki (na zachód) od granic Gminy. Rzeka wpływa także na rozwój przestrzenny ze względu na istniejące zagrożenie powodziowe.

Struktura osadnicza Gminy ma charakter ruralistyczny, głównie w formie zabudowy zagrodowej lokowanej wzdłuż dróg. Większość wsi ma charakter wsi ulicowych, natomiast największe miejscowości – Brzozów Stary i Giżyce, posiadają strukturę wielodrożną z większą intensywnością zabudowy. Struktura przestrzenna samego Iłowa, będącego głównym ośrodkiem lokalnym, wynika z jego historii lokowania na prawach miejskich. W Iłowie występuje zabudowa o bardziej zwartym charakterze i miejscowość posiada wykształcone centrum przestrzenno-funkcjonalne pod postacią Rynku Staromiejskiego.

Nadrzędnym dokumentem określającym politykę przestrzenną Gminy jest **Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego** przejęte Uchwałą nr 48/IX/2015 Rady Gminy w Iłowie z dnia 16 czerwca 2015 roku. Dokument ten opiera rozwój przestrzenny Gminy na racjonalizacji przestrzeni, chroniącej zarówno krajobraz kulturowy, jak i zasoby przyrodnicze i rolniczą przestrzeń produkcyjną. Główne strefy rozwoju osadniczego z dominującą funkcją mieszkaniową i usługową, jak i produkcyjno-składową zostały skupione w największych miejscowościach: Iłowie, Brzozowie Starym i Giżycach, wykorzystując ich istniejącą strukturę przestrzenną. W Gminie przewiduje się również rozwój zabudowy rekreacyjno-mieszkaniowej, sportowo-turystycznej i rekreacyjnej, a także adaptację, przekształcenia i intensyfikację zabudowy o dominującej funkcji rolniczej.

Aktami prawa miejscowego warunkującymi planowanie przestrzenne w Gminie są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na terenie Gminy Iłów obowiązują 4 plany miejscowe, pokrywające jedynie 0,05% powierzchni Gminy, obejmujące części obrębów geodezyjnych: Iłów Osada, Iłów Wieś, Miękindki, Sadowo i Łaziska.

Ryc. 5. Kierunki zagospodarowania przestrzennego Gminy Iłów

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Iłów

W związku z tak małym udziałem planów miejscowych w ogólnej powierzchni gminy, inwestycje budowlane realizowane są głównie w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy. W okresie 2017-2021, poza spadkiem w latach 2018-2019, wydawano rocznie około 70 decyzji, co przekłada się na ponad 11 decyzji na 1000 mieszkańców. W badanym okresie jedynie w roku 2018 w Gminie Iłów wydano mniej decyzji o warunkach zabudowy na 1000 mieszkańców, niż wyniosła wartość tego wskaźnika dla całego powiatu sochaczewskiego. Dla ułatwienia prowadzenia racjonalnej polityki przestrzennej i kształtowania ładu przestrzennego, zalecane jest objęcie większej powierzchni Gminy planami miejscowymi.

Tab. 2. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w latach 2017-2021

		2017	2018	2019	2020	2021
Decyzje o warunkach zabudowy ogółem	Gmina Iłów	70	50	46	68	68
	powiat	657	717	530	667	752
Decyzje o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Gmina Iłów	11,37	8,09	7,50	11,25	11,36
	powiat	7,71	8,42	6,23	7,94	8,99

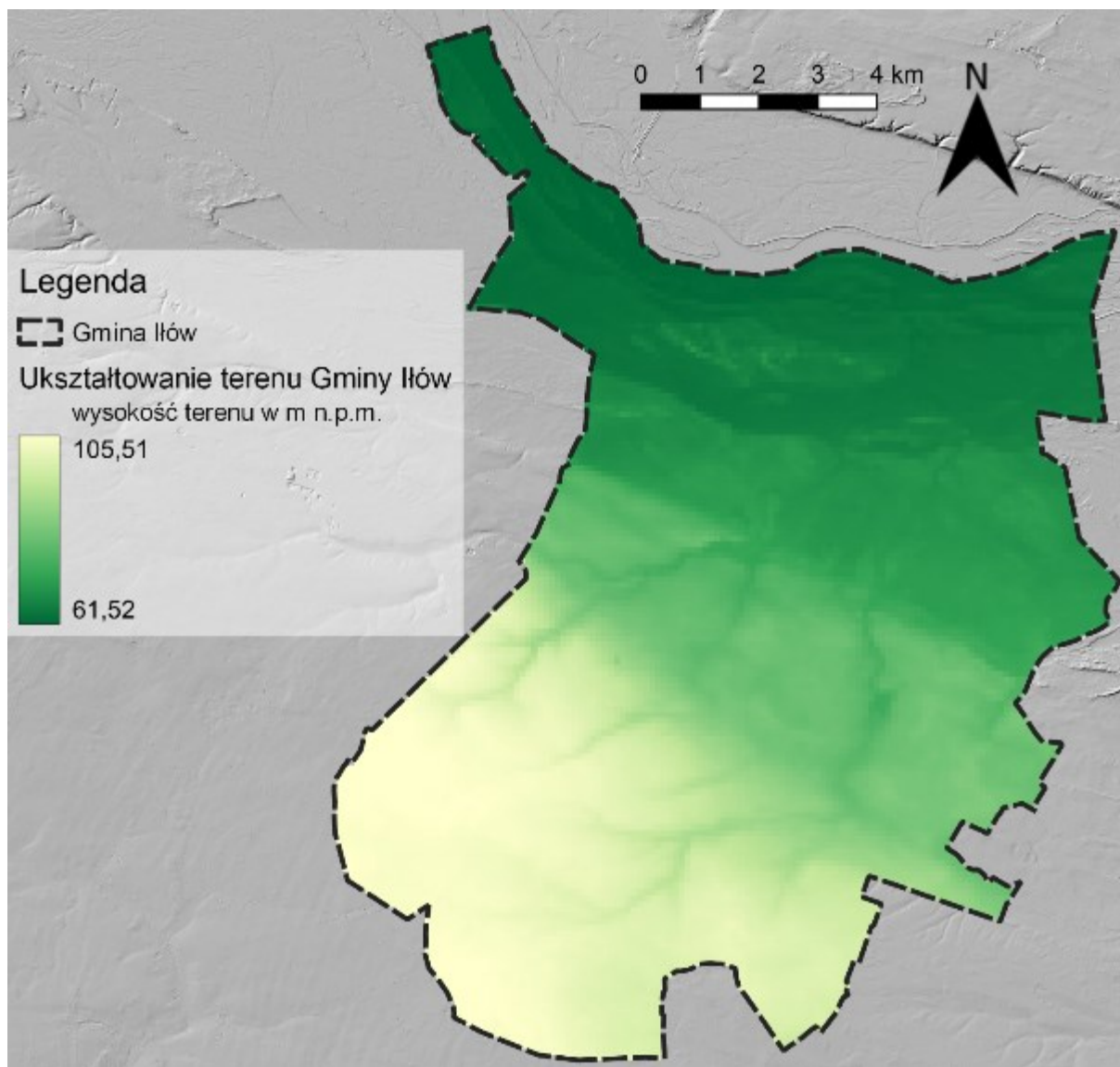
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, Gmina Iłów znajduje się na terenie **Doliny Środkowej Wisły**, gdzie planowane są działania na rzecz równowagi pomiędzy środowiskiem przyrodniczym, ochroną przeciwpowodziową i wykorzystaniem gospodarczym rzeki. Od północy graniczy z kolei z Parkiem Rzeki Wisły, położonym na jej prawym brzegu dla którego powstało odrębne Studium Programowo-Przestrzenne dla terenów nadrzecznych Wisły położonych w województwie mazowieckim, w Regionie Wodnym Środkowej Wisły. Gmina Iłów ze względu na wysoki potencjał przyrodniczy, wykształconą specjalizację i ponadprzeciętną towarowość produkcji rolniczej, została włączona do **płockiego Strategicznego Obszaru Żywicielskiego** o znaczeniu ponadregionalnym, którego rolnicza przestrzeń produkcyjna, w związku z kluczowym znaczeniem dla samowystarczalności żywnościowej, powinna podlegać szczególnej ochronie przed presją urbanizacyjną.

1.3. Walory przyrodnicze i kulturowe

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski Kondrackiego (2002), Gmina Iłów znajduje się w makroregionie Niziny Środkowomazowieckiej. Większa część terytorium Gminy należy do mezoregionu Kotliny Warszawskiej, natomiast na południowym zachodzie obejmuje fragment Równiny Kutnowskiej. Ukształtowanie terenu Gminy jest w przeważającej mierze rezultatem depozycji materiału polodowcowego i odprowadzania wód polodowcowych, które w różnych fazach intensywności wytworzyły wyraźnie zaznaczające się terasy pradoliny. Najniższe położone tereny o wysokości 61 m n.p.m. związane są z obecną doliną rzeczną, natomiast najwyższe wzniesienie o wysokości 105 m znajduje się na terenie wsi Sadowo, na Równinie Kutnowskiej.

Pod względem geologicznym na Równinie Kutnowskiej przeważają gliny zwałowe, ich zwietrzliny oraz piaski i żwiry lodowcowe, z miejscami zdeponowanymi żwirami, piaskami, głazami i glinami moren czołowych. Współczesne dno doliny Wisły tworzą piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły. Pierwszy poziom nadzalewowy składa się z piasków, żwirów i mułków rzecznych, z miejscami występującymi piaskami eolicznymi, natomiast drugi poziom nadzalewowy tworzą ropy, mułki i piaski zastoiskowe. Z budową geologiczną związane są dostępne złoża surowców, do których w Gminie Iłów należą surowce ilaste ceramiki budowlanej, z udokumentowanym złożem w rejonie miejscowości Krzyżyk Iłowski, a także piaski i żwiry, eksploatowane z materiałów akumulacji rzecznej oraz piasków wydmych. Plan Zagospodarowania Województwa Mazowieckiego, wskazuje również, że Gmina znajduje się w zasięgu obszaru występowania wód geotermalnych.

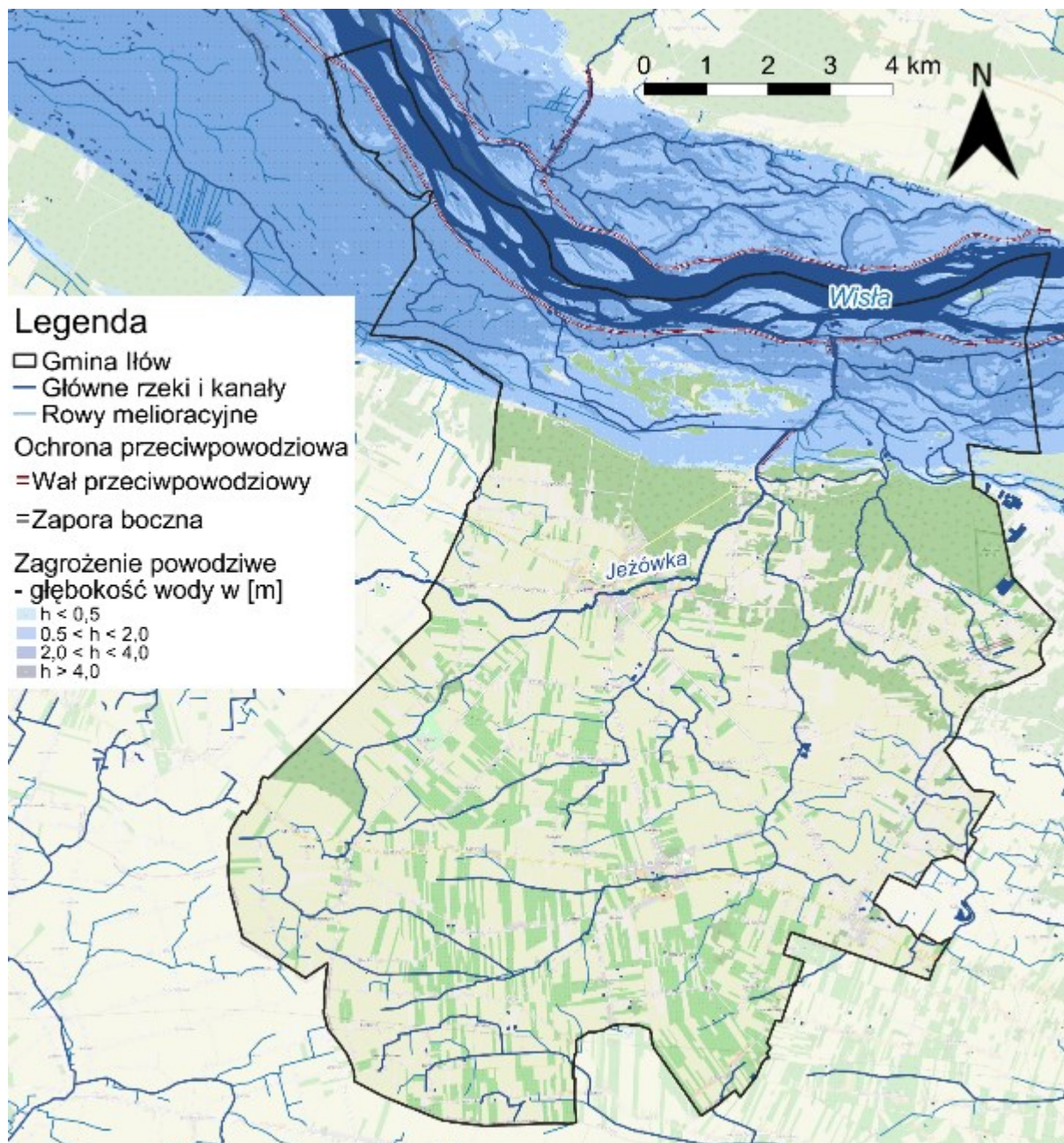
Ryc. 6. Ukształtowanie terenu Gminy Iłów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii

Gmina Iłów leży w strefie klimatu umiarkowanego przejściowego. Charakteryzuje się niskimi sumami rocznymi opadów na poziomie 478 mm, co jest wartością niższą od średniej dla zachodniej części województwa, wynoszącej 500 mm w skali roku. Średnie temperatury w styczniu wynoszą -4°C , natomiast w lipcu jest to $18-19^{\circ}\text{C}$. Plan Zagospodarowania Województwa Mazowieckiego wskazuje obszar Gminy Iłów jako bardzo korzystny dla lokalizacji energetyki wiatrowej, a także jako należący do strefy o najkorzystniejszych w województwie średnich rocznych wartościach promieniowania słonecznego, co korzystnie wpływa na wykorzystanie energetyki słonecznej, zarówno na cele grzewcze, jak i do produkcji energii elektrycznej.

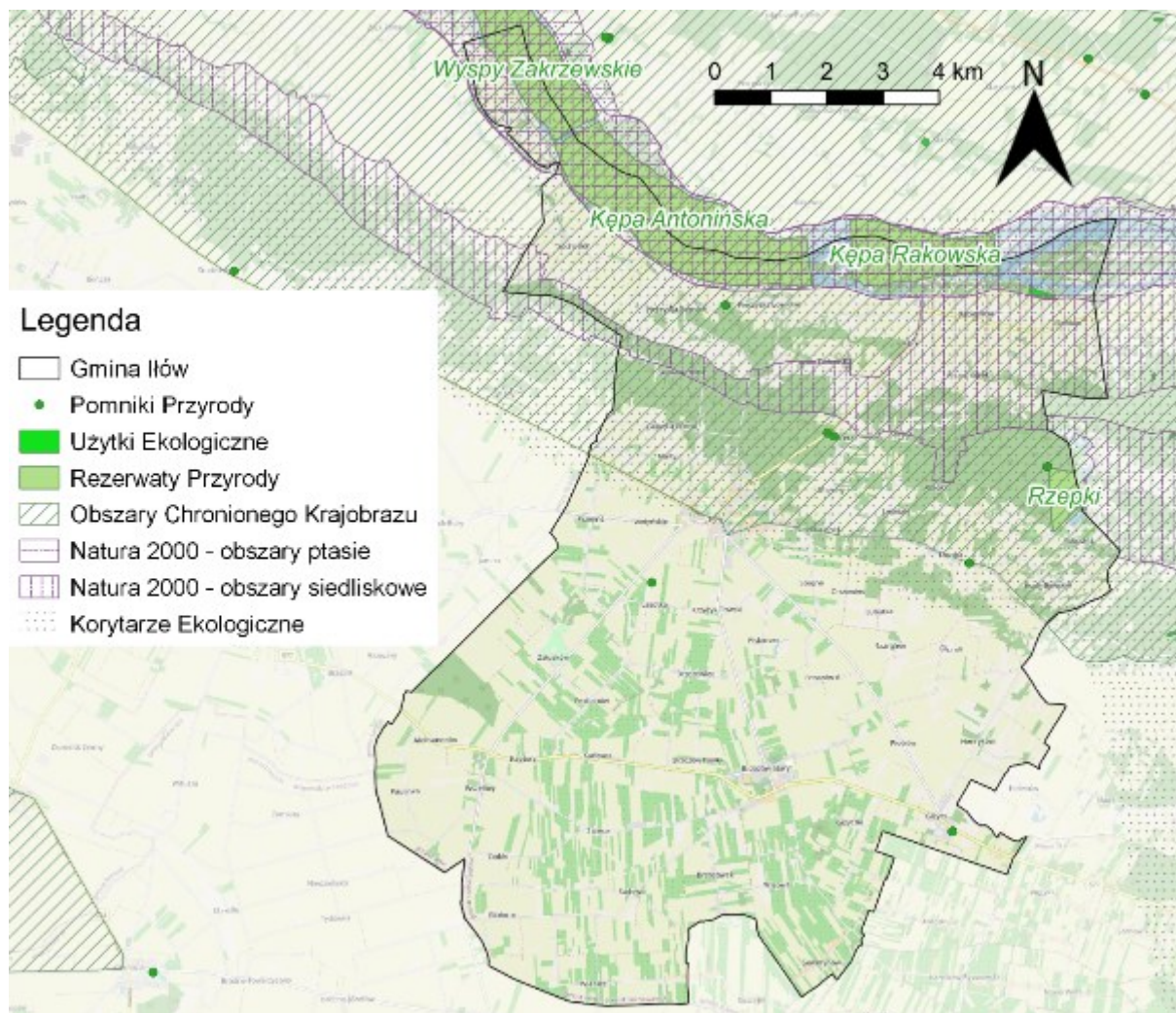
Sieć hydrograficzna Gminy kształtowana jest przez rzekę Wisłę, wyznaczającą północną granicę Gminy, jak również stanowiącą lewobrzeżny dopływ Wisły rzekę Jeżówkę, przepływającą m.in. przez centrum Iłowa, oraz zasilające Jeżówkę dopływy i kanały, a także sieć rowów melioracyjnych. Do największych kanałów należą: Kanał Arciechowski, Kanał Bieliński, Kanał Suchodolski i Kanał Troszyński, dopływające do Jeżówki przed jej ujściem do Wisły. Szerokość Wisły na odcinku Gminy wynosi od 0,5 do 1,5 km, natomiast stany wody

wahają się od 2,8 do 6 m. W związku z zagrożeniem powodziowym ze strony Wisły, stan pogotowia ogłaszany jest gdy poziom wody odnotowywany na posterunku w Wyszogrodzie wyniesie 5,00 m, a w Kępie Polskiej 4,50 m przy tendencji wzrostowej. Stan alarmowy ogłaszany jest przy poziomie Wisły równym 5,50 m w Wyszogrodzie, a w Kępie Polskiej 5,00 m przy tendencji wzrostowej. Na terenie Gminy znajduje się około 13 km wału przeciwpowodziowego i zaporą boczną wzdłuż Jeżówki na odcinku od wału przeciwpowodziowego do miejscowości Uderz. Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego, wały są w stanie zatrzymać wody powodziowe o prawdopodobieństwie wystąpienia 1% (wody stuletnie), jednak w przypadku zniszczenia wału na całej jego długości, należy spodziewać się zalania terenów do linii miejscowości Obory – Gilówka Dolna.

Ryc. 7. Hydrografia Gminy Iłów i strefa zagrożenia powodziowego w sytuacji całkowitego zniszczenia wału

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii i danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie

Ryc. 8. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Iłów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii i danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

Z Doliną Wisły powiązana jest większość form ochrony przyrody na terenie Gminy Iłów. Należą do nich:

Obszary Natura 2000:

- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk **Kampinowska Dolina Wisły** (PLH140029),
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków **Dolina Środkowej Wisły** (PLB140002),

Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu – utworzony w 1986 roku ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcją korytarzy ekologicznych.

Rezerваты:

- **Kępa Rakowska, Kępa Antonińska, Wyspy Zakrzewskie** – utworzone w 1994 roku w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych ostoi lęgowych rzadkich i ginących w Polsce gatunków ptaków siewkowatych: mew, rybitw i siewczek.
- **Rzepki** – utworzony w 1988 roku w celu zachowania unikalnych dla doliny Wisły starodrzewi sosnowych z domieszką dębów, grabu i innych gatunków oraz z bogatym runem.

Użytek ekologiczny nr 409 w miejscowości Bieniew– wyznaczony w 2000 roku jako siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków.

Pomniki przyrody:

- grusza pospolita w miejscowości Lasotka,
- dwie lipy drobnolistne w Giżycach,
- lipa drobnolistna w Łaziskach,
- dąb szypułkowy przy rezerwacie Rzepki,
- dąb szypułkowy i sosna zwyczajna w miejscowości Uderz,
- dąb szypułkowy w Pieczyskach Iłowskich,
- grab pospolity w miejscowości Giżyce,
- jałowiec pospolity w miejscowości Pieczyska Łowickie.

Doliną Wisły przez teren Gminy przebiega także korytarz ekologiczny Dolina Wisły – Kampinoski Park Narodowy, a bezpośrednio za jej wschodnią granicą: Dolina Wisły – Dolina Pilicy. W odległości około 10 km na wschód od Gminy Iłów znajduje się Kampinoski Park Narodowy. Łącznie około 44% powierzchni Gminy objęte jest formami ochrony przyrody.

Na wartościowy krajobraz przyrodniczo-kulturowy wpływ ma również historia Iłowa, o którym pierwsze wzmianki odnotowano w 1224, kiedy książe Konrad Mazowiecki podarował Iłów Cystersom Sulejowskim. W 1506 roku Iłów będąc w posiadaniu rodziny Radzanowskich uzyskał prawa miejskie poprzez przywilej lokacyjny na prawie chełmińskim od króla Aleksandra Jagiellończyka, co wpłynęło na ukształtowanie struktury przestrzennej miejscowości. W 1870 roku, Iłów został pozbawiony praw miejskich. Bliskość Warszawy sprawiła, że na terenie obecnej Gminy miało miejsce wiele bitew zarówno podczas I, jak i II Wojny Światowej. Cmentarze ofiar I Wojny Światowej znajdują się w Iłowie, Oborach i Załuskowie, natomiast ofiary Bitwy nad Bzurą z 1939 roku, spoczywają na cmentarzach w Iłowie, Giżycach i Brzozowie.

O dziedzictwie historycznym Gminy świadczą zabytki wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków, która obejmuje 80 obiektów, z czego 10 zostało wpisanych do rejestru zabytków. Niestety aktualizacja dokumentu przeprowadzona w 2014 roku wykazała, że 27 obiektów z ewidencji uległo zniszczeniu. Obecnie zachowały się:

Obiekty mieszkalne:

- 9 chałup drewnianych w miejscowościach Arciechów, Gilówka Dolna, Kępa Karolińska, Miękinki, Piotrów i Uderz,
- 7 domów murowanych w miejscowości Iłów,
- dom Rejenta, dom Młynarza z młynem elektrycznym i pastorat w miejscowości Iłów,
- 3 chałupy niemieckie w miejscowości Kępa Karolińska.

Obiekty sakralne:

- kościół parafialny p.w. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Giżycach (Nr 66/277/61W z 25.09.1961 r.),
- kościół parafialny p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Iłowie (Nr 67/278/61W z 25.09.1961 r.),
- kościół parafialny p.w. św. Rocha w Brzozowie (Nr 160/732W z 07.05.1962 r),
- kaplica cmentarna w Iłowie (Nr 176/279/61W z 25.09.1961 r.),
- kaplica grobowa rodziny Suskich w Giżycach,

- dzwonnica (Nr 160/732W z 07.05.1962 r.) i ogrodzenie (Nr 160/732W z 07.05.1962 r.) przy kościele parafialnym w Brzozowie,
- dzwonnica i ogrodzenie z 4 kaplicami przy kościele parafialnym w Iłowie.

Cmentarze:

- cmentarz ewangelicko-augsburski w Arciechowie,
- cmentarz parafialny w Brzozowie,
- cmentarz „stary” w Brzozowie,
- cmentarz rodziny właściciela majątku Brzozów w Brzozowie,
- cmentarz parafialny w Giżycach,
- cmentarz parafialny w Iłowie,
- cmentarz wojenny z czasów I wojny światowej w Iłowie,
- cmentarz wyznania mojżeszowego w Iłowie,
- cmentarz ewangelicko-augsburski w Iłowie,
- cmentarz ewangelicko-augsburski w Ładach,
- cmentarz wojenny z czasów I wojny światowej w Oborach.

Założenia parkowe i dworskie:

- pozostałości zespołu dworskiego w Brzozowie, obejmujące kaplicę grobową rodziny Ciechomskich, spichlerz i park krajobrazowy w Brzozowie,
- zespół pałacowy w Giżycach, obejmujący dwór rodziny Giżyckich (Nr 543 z 08.03.1985 r.), lodownię, a także park (Nr 162/749W z 11.06.1965 r.),
- park dworski w Ostrowcach (Nr 614 z 02.11.1990 r.),
- park dworski we Wszeliwach,
- park dworski w Załuskowie (Nr 565 z 01.09.1987 r.).

W ewidencji zabytków ujęto także **układ urbanistyczny Iłowa**.

Na terenie Gminy znajduje się również 171 stanowisk archeologicznych reprezentujących różne epoki. Do najstarszych zaliczają się ślady osadnictwa z okresu paleolitu i neolitu w miejscowości Lubatka. Najliczniejsze stanowiska reprezentują epokę żelaza i są związane z kulturą przeworską. Liczne są także stanowiska średniowieczne i nowożytnie.

Gmina Iłów znajduje się w paśmie rzeczonym wyznaczonym w Wojewódzkim Programie Opieki nad Zabytkami, paśmie osadnictwa olenderskiego, a także strefie ochrony krajobrazów przyrodniczo-kulturowych w pasmach rzecznych.

Potencjał przyrodniczy i kulturowy Gminy, znajduje wyraz w wytyczonych na jej terenie szlakach turystycznych. Bezpośrednio Wisłą przebiega ponadregionalny **szlak wodny im. Króla Stefana Batorego**, łączący Warszawę z Zalewem Wiślanym i Kanałem Augustowskim, a dostępny w Gminie poprzez przystań wodną w Suchodole na 601 km Wisły. Doliną Wisły przebiega także paneuropejski szlak rowerowy **EuroVelo nr 2**, liczący 5 000 km i biegnący od atlantyckiego wybrzeża Irlandii, aż do Moskwy. Przez Iłów przebiega także regionalny szlak rowerowy **Velo Mazovia**, a nad samą Wisłą wytyczono **Szlak Środkowej Wisły**. Gmina Iłów znajduje się na trasie pomiędzy dwoma miastami szlaku Chopinowskiego: Sochaczewem i Sannikami, natomiast Giżyce stanowią istotny punkt na Trasie Siemowitów **Szlaku Książąt Mazowieckich**.

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

W 2021 roku na terenie Gminy Iłów zarejestrowane były 583 podmioty widniejące w rejestrze REGON. Według podziału na sekcje PKD, najczęściej przedsiębiorstw prowadziło działalność w zakresie transportu i gospodarki magazynowej (24%), handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle (23%), oraz budownictwa (14%).

Tab. 3. Podmioty działające na terenie gminy Iłów w 2021 r. według sekcji PKD

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	15	3%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	1	0%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	44	8%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	0%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	0%
SEKCJA F Budownictwo	81	14%
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	135	23%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	142	24%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	11	2%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	9	2%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	6	1%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	6	1%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	25	4%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	19	3%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10	2%
SEKCJA P Edukacja	15	3%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	17	3%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9	2%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	35	6%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba zarejestrowanych podmiotów w Gminie Iłów w 2021 roku stanowiła 6,1% ogółu podmiotów gospodarczych w powiecie sochaczewskim i dzięki wzrostowi o 64 podmioty od 2017 roku, zwiększyła swój udział o 0,2 punktu procentowego. Dynamika na poziomie 112%

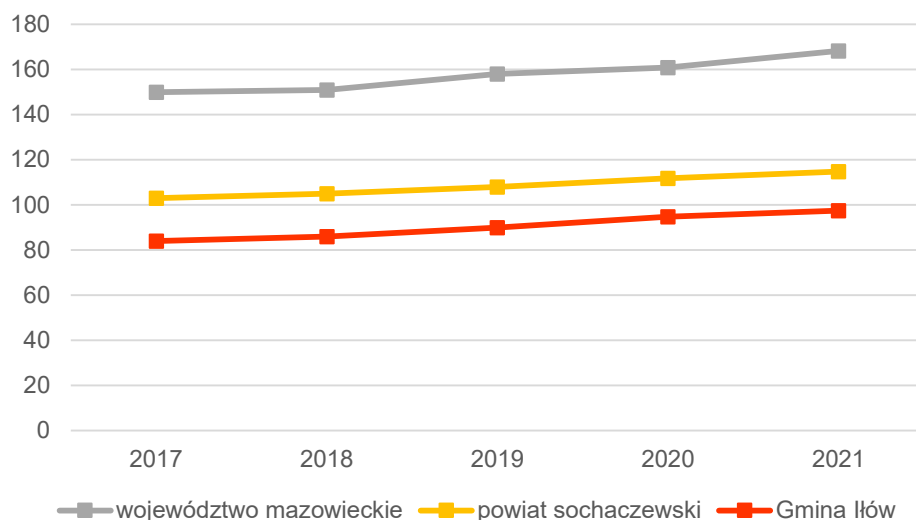
była większa niż średnia dla powiatu, jednak umiejscowiła Gminę Iłów dopiero na przedostatnim miejscu wśród wszystkich gmin powiatu, zapewniając wyższy wynik jedynie od Miasta Sochaczewa, którego udział, pomimo wzrostu o 131 podmiotów, spadł z 52,2% w 2017 r. do 48,9% w 2021 r. W tym samym czasie najwyższą dynamikę, na poziomie 124%, jak i bezwzględny wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów (248) odnotowała Gmina Sochaczew. Pod względem liczby zarejestrowanych podmiotów, Gmina Iłów zajmuje czwarte miejsce w powiecie. Wyraźnie zaznacza się koncentracja działalności gospodarczej w Mieście Sochaczewie, jak i ponad dwukrotna różnica między trzecią pozycją Gminy Sochaczew (1274 podmioty) a czwartą pozycją Gminy Iłów (583 podmioty).

Tab. 4. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie sochaczewskim w latach 2017-2021

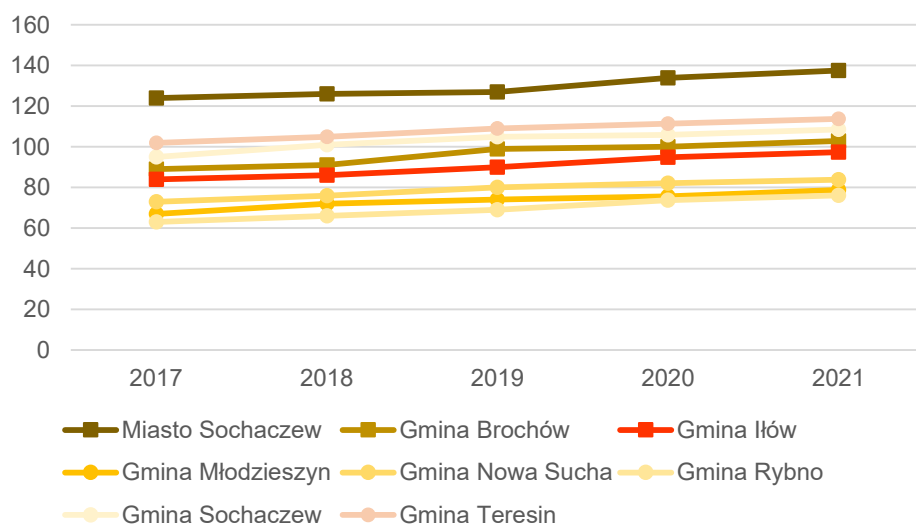
JST	2017		2021		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2017-2021	dynamika
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie		
powiat sochaczewski	8 745	100,0%	9 598	100,0%	853	110%
Miasto Sochaczew	4 567	52,2%	4 698	48,9%	131	103%
Gmina Brochów	389	4,4%	455	4,7%	66	117%
Gmina Iłów	519	5,9%	583	6,1%	64	112%
Gmina Młodzieszyn	377	4,3%	438	4,6%	61	116%
Gmina Nowa Sucha	480	5,5%	569	5,9%	89	119%
Gmina Rybno	218	2,5%	259	2,7%	41	119%
Gmina Sochaczew	1 026	11,7%	1 274	13,3%	248	124%
Gmina Teresin	1 169	13,4%	1 322	13,8%	153	113%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W celu lepszego porównania potencjału jednostek samorządowych dokonuje się przeliczenia wskaźników względem liczby ludności. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców Gmina Iłów w 2021 roku posiadała 97 podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON. Wartość ta nieustannie rośnie od 2017 roku, jednak wciąż jest niższa niż średnia dla powiatu (115) i znacznie poniżej średniej wartości dla województwa mazowieckiego (168). W porównaniu do pozostałych gmin powiatu, Gmina Iłów, podobnie jak w przypadku wartości bezwzględnych, zajmuje czwartą pozycję, wyprzedzając gminy: Rybno (76), Młodzieszyn (79) i Nowa Sucha (84). Również w tym przypadku zaznacza się koncentracja działalności gospodarczej w ośrodku miejskim Sochaczewa (138), który jako jedyny uzyskał wartość wskaźnika powyżej średniej wartości dla powiatu, do której z pozostałych gmin najbardziej zbliża się Gmina Teresin (114). Jednocześnie wszystkie gminy powiatu poza Miastem Sochaczewem i Gminą Teresin wykazały się w okresie 2017-2021 dynamiką wzrostu wskaźnika powyżej dynamiki wojewódzkiej.

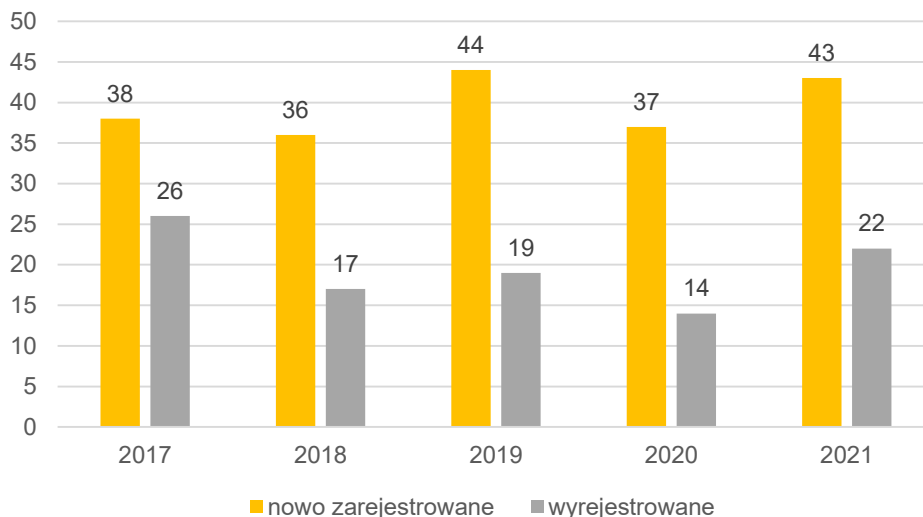

Ryc. 9. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Iłów na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ryc. 10. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Iłów na tle gmin powiatu sochaczewskiego w latach 2017-2021
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W okresie od 2017 do 2021 roku, liczba rejestrowanych i wyrejestrowywanych z rejestru REGON podmiotów w Gminie Iłów cechowała się wahaniami. Poza rokiem 2019, kiedy zarejestrowano największą liczbę podmiotów (44) oraz zbliżonym wynikiem w roku 2021 (43), ich liczba utrzymywała się na zbliżonym poziomie 36-38 rocznie. W tym samym okresie, najwięcej podmiotów wyrejestrowano w roku 2017 (26), a rok później wartość ta spadła do 17, by w 2019 wzrosnąć nieznacznie do 19 i osiągnąć najniższy wynik w 2020 (14). W 2021 liczba wyrejestrowywanych podmiotów ponownie zwiększyła się do 22. W całym badanym okresie występowała nadwyżka rejestracji, która z wartości 12 w 2017 roku wzrosła do 25 w 2019 r., a następnie nieznacznie spadła, osiągając w 2021 roku poziom 21 podmiotów.

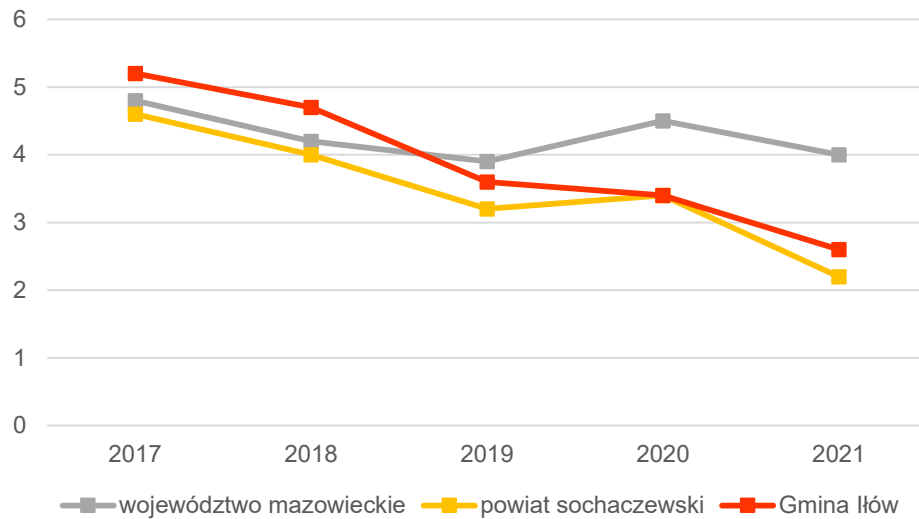

Ryc. 11. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2017-2021 działających na terenie Gminy Iłów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

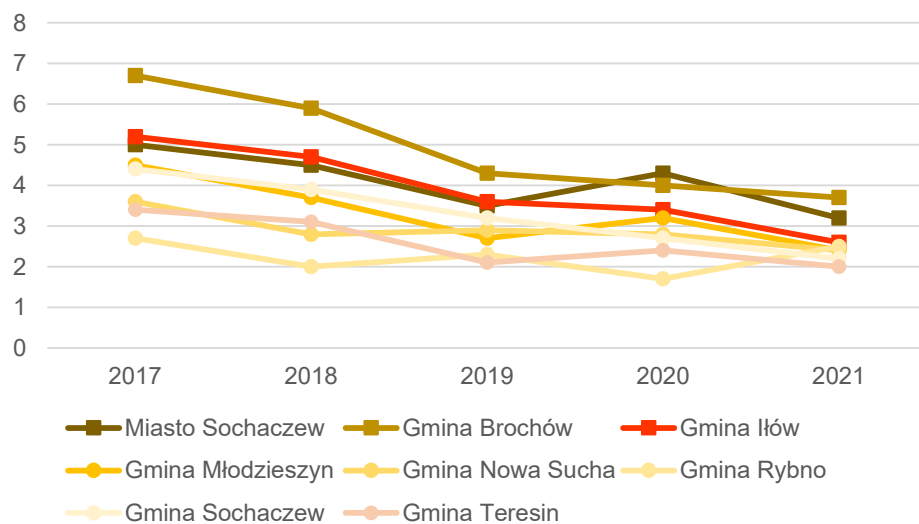
Stopa bezrobocia w Gminie Iłów w roku 2021 wyniosła 2,6% i była nieznacznie wyższa od wartości dla powiatu sochaczewskiego (2,2%), a jednocześnie niższa od średniej dla województwa mazowieckiego (4,0%). Od roku 2017 bezrobocie w gminie corocznie ulegało zmniejszeniu i jakkolwiek do roku 2018 było wyższe od powiatowego i wojewódzkiego, to w 2019 roku spadło poniżej wartości dla województwa, a w 2020 tymczasowo zrównało się z poziomem powiatowym. W skali powiatu i województwa wyraźnie widać wpływ pandemii koronawirusa SARS-CoV-2, która doprowadziła do wzrostu bezrobocia w roku 2020. W tym samym czasie Gmina Iłów odnotowała jedynie spowolnienie spadku tego wskaźnika. Porównując do pozostałych gmin powiatu, Gmina Iłów cechuje się trzecim najwyższym wskaźnikiem bezrobocia, za Gminą Brochów (3,7%) i Miastem Sochaczewem (3,2%). Od roku 2017 wszystkie gminy powiatu odnotowały spadek tego wskaźnika, z czego Gmina Iłów odnotowała jego drugi największy spadek o 2,6 punktu procentowego, za Gminą Brochów, gdzie zmniejszył się on o 3 punkty procentowe. W roku 2020, Gminy Młodzieszyn i Teresin, oraz w największym stopniu Miasto Sochaczew, odnotowały wzrost liczby bezrobotnych, co najprawdopodobniej miało związek z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2. Gmina Rybno doświadczyła zwiększenia odsetka bezrobotnych w 2021 roku.

Na kształtowanie rynku pracy w powiecie sochaczewskim duży wpływ ma bliskość ośrodka metropolitalnego Warszawy. Zgodnie z danymi przedstawionymi w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, do stolicy dojeżdża ponad 20% pracujących mieszkańców z terenu Gminy Iłów. W powiecie jedynie Gmina Sochaczew charakteryzuje się niższym odsetkiem, co może wskazywać na oddziaływanie ośrodka miejskiego Sochaczewa. Z kolei z terenu gmin Młodzieszyn, Nowa Sucha i Rybno, do pracy w Warszawie dojeżdża ponad 50% pracujących.

Ryc. 12. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Iłów na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ryc. 13. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Iłów na tle gmin powiatu sochaczewskiego w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

2.2. Infrastruktura i środowisko

Infrastruktura transportowa

Gmina Iłów jest połączona z siecią dróg krajowych przede wszystkim poprzez drogi wojewódzkie, których długość na terenie Gminy wynosi 25 km:

- **droga wojewódzka nr 575**, łącząca Płock z Nowym Dworem Mazowieckim i przebiegająca przez północną część Gminy i bezpośrednio przez miejscowość Iłów, zapewniająca połączenie z drogami krajowymi nr 50 i nr 60 (odpowiednio w odległości około 5 i 25 km od granic Gminy), które jednocześnie stanowią przeprawy mostowe przez Wisłę,
- **droga wojewódzka nr 577**, Również łącząca drogi krajowe nr 50 (w Janowie pod Sochaczewem) i nr 60 (w Łącku pod Płockiem), przebiegająca przez południową część Gminy, m.in. przez miejscowości Giżyce i Brzozów Stary.

Szkieletowy układ komunikacyjny tworzy także 50,3 km dróg powiatowych:

- 1458W (Sanniki-Jamno-Iłów),
- 3806W (Iłów-Giżyce),
- 3807W (Iłów-Brzozów Stary),
- 3808W (Iłów-Aleksandrów),
- 3809W (Kiernozia/granica województwa-Wszeliwy),
- 3810W (Wszeliwy-Bargowie-granica województwa/Wejsce),
- 3811W (Brzozów-Sewerynów-Koszajec),
- 3812W (przejście przez Brzozów do drogi wojewódzkiej nr 577),
- 3838W (Iłów-Budy Iłowskie-Młodzieszyn-Mistrzewice),
- 3839W (Brzozów-Wieniec-Koszajec-Rybno),
- 6915W (Wymyśle Polskie-Nowosiadło-Piotrkówek-Iłów).

Układ drogowy uzupełnia 129,3 km dróg gminnych, a także 50 km pozostałych dróg będących w bieżącym utrzymaniu Gminy z czego niemal 82,79 km posiada nawierzchnię bitumiczną, łączna długość dróg nieutwardzonych wynosi około 96,51 km. Stan nawierzchni podlega corocznym przeglądom, a ich utwardzanie należy do jednych z priorytetowych inwestycji infrastrukturalnych. W ostatnich latach zrealizowano m.in. następujące inwestycje drogowe:

- przebudowa drogi gminnej w miejscowości Brzozówek (625 m),
- przebudowa drogi gminnej w miejscowości Olszowiec-Lubatka (2113 m),
- przebudowa drogi gminnej w miejscowości Kaptury-Wszeliwy (930 m),
- przebudowa drogi gminnej w miejscowości Olszowiec (970 m),
- przebudowa drogi gminnej w miejscowości Sadowo (700 m),
- przebudowa ul. Strażackiej w Iłowie (675 m),
- przebudowa dwóch dróg gminnych w miejscowości Giżyczki (888 m i 1 721 m),
- przebudowa drogi gminnej w miejscowości Łady-Arciechówek (2 820 m),
- przebudowa drogi gminnej w miejscowości Giżyce (525 m),
- przebudowa drogi wewnętrznej w Iłowie ul. Plac Kasztanowy (109 m),
- przebudowa dróg w m. Iłów i m. Giżyce (3 odcinki w Giżycach , 2 odcinki w Iłowie o łącznej długości 1365 m).

Oprócz tego realizowane są bieżące prace remontowe i utrzymaniowe obejmujące w szczególności: uzupełnianie ubytków mieszanką bitumiczną, nawożenie kruszywem, równanie dróg, koszenie poboczy i uzupełnianie oznakowania. Oświetlenie dróg zapewniają 992 oprawy oświetleniowe.

Sieć drogowa na terenie Gminy zapewnia możliwość dojazdu z Iłowa do Sochaczewa w około 20 minut, do Płocka w około 30 minut i do Warszawy w około 1 godzinę i 20 minut.

Na terenie Gminy funkcjonuje osiem linii komunikacji autobusowej:

- Bieniew – Sochaczew przez Brzozów, zapewniająca obsługę miejscowości: Bieniew, Arciechów, Łady, Uderz, Iłów, Brzozowiec, Brzozów, Giżyczki i Giżyce, o częstotliwości jednego kursu dziennie,
- Sochaczew – Bieniew przez Iłów, obsługująca miejscowości: Giżyce, Brzozów, Brzozowiec, Iłów, Uderz, Łady, Arciechów i Bieniew, o częstotliwości dwóch kursów dziennie,
- Sochaczew – Sochaczew przez Iłów, obsługująca Giżyce, Brzozów, Karłowo, Kaptury, Wszeliwy, Załusków, Lasotkę i Iłów z częstotliwości ośmiu kursów dziennie, a także realizująca pięć kursów dziennie do miejscowości Miękindki, Łaziska i Budy Iłowskie,
- Iłów – Płock, zatrzymująca się na terenie Gminy jedynie w Iłowie, zapewniająca sześć kursów dziennie do Płocka i dwa dodatkowe do Dobrzykowa,
- Iłów Szkoła - Iłów Szkoła przez Łaziska,
- Iłów Szkoła - Iłów Szkoła przez Brzozowiec,
- Iłów Szkoła - Iłów Szkoła przez Suchodół,
- linia Brzozów Stary - Brzozów Stary przez Zalesie.

Przez teren Gminy Iłów nie przebiega żadna linia kolejowa. Najbliższa stacja znajduje się w Sochaczewie (oddalona o ok. 20 km), skąd kursują połączenia w stronę Warszawy i Kutna. Ponadto o ok. 33 km oddalona jest stacja kolejowa w Łowiczu, a także w Płocku (ok. 40 km).

Odcinek Wisły na terenie Gminy stanowi część **międzynarodowej drogi wodnej E40**, łączącej Gdańsk z Chersoniem w Ukrainie. Jako że poza odcinkiem Zbiornika Włocławskiego szlak ten nie spełnia wymogów zachowanych parametrów dla masowej żeglugi towarowej, jego wykorzystanie transportowe jest znikome.

Infrastruktura techniczna

Gmina Iłów jest jednostką odpowiedzialną za dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków komunalnych. Zagadnienia te regulowane są Regulaminem dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Iłów, przyjętym uchwałą Rady Gminy nr 110/XIII/2020. Do obowiązków Gminy w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę należy:

- zapewnienie zdolności posiadanych urządzeń wodociągowych do realizacji dostaw wody,
- zapewnienie dostaw wody w sposób ciągły i niezawodny,
- zapewnienie dostaw wody o jakości przeznaczonej do spożycia, odpowiadającej wymaganiom przepisów,
- prowadzenie regularnej kontroli jakości wody,
- montaż i utrzymanie wodomierzy głównych,
- zapewnienie zastępczych punktów poboru wody w przypadku odcięcia dostaw.

Natomiast w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków Gmina ma obowiązek:

- zapewnić zdolność posiadanych urządzeń kanalizacyjnych do odprowadzania ścieków,
- zapewnić ciągłość i niezawodność odprowadzania ścieków,
- zapewnić należytą jakość oczyszczonych ścieków,
- prowadzić regularną kontrolę jakości i ilości odprowadzanych ścieków.

Zaopatrzenie w wodę do 2021 roku realizowane było za pomocą dwóch stacji uzdatniania wody: SUW Iłów i SUW Brzozówek, natomiast 28 grudnia 2021 roku oddano do użytku SUW Lubatka. Przeprowadzona ocena obszarowej jakości wody, oparta o próbki pobrane zarówno w stacjach uzdatniania wody Iłów i Brzozówek, a także w szkołach podstawowych w Iłowie i Giżycach, stwierdziła przydatność wody do spożycia. W przypadku wody z SUW Brzozówek stwierdzono przypadki przekroczeń ogólnej liczby bakterii z grupy coli, które zostało niezwłocznie usunięte, oraz mikroorganizmów, które jednak nie należą do grupy chorobotwórczych i nie stanowią zagrożenia dla zdrowia.

Tab. 5. Wielkość produkcji wody oraz liczba ludności zaopatrywanej w wodę na terenie Gminy Iłów

Lp.	Nazwa wodociągu	Produkcja w m ³ /d	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę	Końcowa roczna ocena jakości wody	Przekroczenia wartości dopuszczalnych parametrów
1.	SUW Iłów, ul. Płocka 6	418	2841	przydatna	nie stwierdzono
2.	SUW Brzozówek	499	3149	przydatna	przypadki przekroczenia liczby mikroorganizmów

Źródło: Ocena obszarowej jakości wody do spożycia przez ludzi w 2021 r. na terenie Gminy Iłów. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sochaczewie.

Łączna długość sieci wodociągowej na terenie Gminy wynosi 195,48 km i podłączonych do niej jest 1 450 budynków, zapewniając wodę dla 81,3% mieszkańców. Do sieci wodociągowej mają dostęp wszystkie miejscowości w Gminie, i każdego roku podłączane są kolejne budynki mieszkalne.

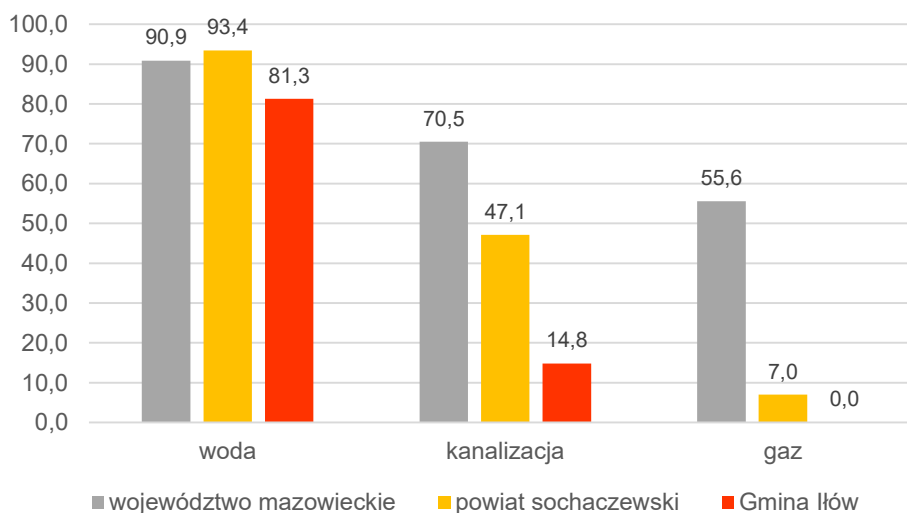
Oczyszczanie ścieków realizowane jest poprzez oczyszczalnię w Iłowie o przepustowości 240 m³/dobę. Długość sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy wynosi 11 km i podłączone do niej są 262 budynki w miejscowościach Iłów oraz Narty, co przekłada się na dostęp do kanalizacji sanitarnej w Gminie na poziomie 14,8%. 140 budynków posiada indywidualne przydomowe oczyszczalnie ścieków, natomiast z pozostałych nieruchomości ścieki odbierane są wozami asenizacyjnymi. Planowana jest budowa kanalizacji sanitarnej w Brzozowie Starym i Giżycach, a także modernizacja oczyszczalni ścieków w Iłowie.

Na terenie gminy nie funkcjonuje sieć gazowa, z zaopatrzenie w ciepło ma charakter zdecentralizowany i opiera się na indywidualnych źródłach ciepła. Zgodnie z prowadzoną ewidencją, liczba źródeł ciepła w 2022 roku przedstawia się następująco:

- kotły opalane węglem i paliwami węglowodnikami – 714 szt.,
- kotły opalane węglem i drewnem – 596 szt.,
- kotły opalane drewnem – 35 szt.,
- kotły opalane pelletem – 52 szt.,

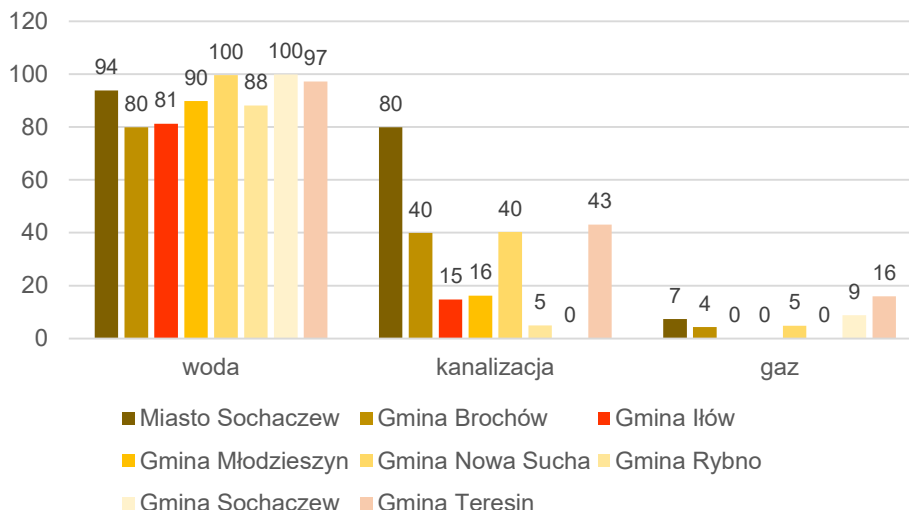
- kotły gazowe – 138 szt.,
- kotły olejowe – 90 szt.,
- ogrzewanie elektryczne – 53 szt.,
- pompy ciepła – 54 szt.,
- kolektory słoneczne – 35 szt.,
- kuchnie węglowe – 177 szt.,
- kominki – 84 szt.,
- piece kaflowe wolnostojące – 123 szt.

Porównując wskaźniki dostępu do instalacji sieciowych, Gmina Iłów charakteryzuje się niższymi wartościami w stosunku do powiatu sochaczewskiego i województwa mazowieckiego, zarówno pod względem sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, jak i gazowej. W przypadku wodociągów, średnia dla powiatu w 2021 roku była wyższa niż wskaźnik dla województwa o 2,5 punktu procentowego, a gminy Nowa Sucha i Sochaczew odznaczyły się pełnym zwodociągowaniem. Gmina Iłów z dostępem do sieci wodociągowej na poziomie 81,3%, wyprzedziła jedynie Gminę Brochów. Pod względem dostępu do sieci kanalizacyjnej, różnice między poszczególnymi jednostkami samorządowymi były bardziej widoczne. W powiecie sochaczewskim, skanalizowanym w 47%, jedynie Miasto Sochaczew osiągnęło wartość wskaźnika większą od średniej wojewódzkiej, a następna pod względem skanalizowania Gmina Teresin nie uzyskała nawet średniej powiatowej. Gmina Iłów, ze wskaźnikiem 14,8%, wyprzedziła jedynie gminy Rybno (5%) i Sochaczew, w której kanalizacji sanitarnej nie ma w ogóle. W przypadku sieci gazowej, cały powiat odznacza się bardzo niskim dostępem, zaledwie na poziomie 7%, podczas gdy w województwie mazowieckim dostęp do sieci gazowej ma ponad 55% mieszkańców, na co w dużej mierze wpływa znaczna populacja Warszawy. Największy poziom zgasyfikowania w powiecie osiągnęła Gmina Teresin (16%). Gmina Iłów, wraz z gminami Młodzieszyn i Rybno nie posiadają sieci gazowej.

Ryc. 14. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Iłów na tle powiatu i województwa w 2021 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ryc. 15. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Iłów na tle gmin powiatu sochaczewskiego w 2021 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Gmina Iłów posiada dostęp do sieci Internet na całym swoim obszarze, poprzez sieć radiową, jak również posiada połączenie światłowodowe sieci szkieletowej Internetu szerokopasmowego województwa mazowieckiego. Głównym operatorem na terenie Gminy jest firma ABI z Wyszogrodu.

Przez teren Gminy przebiegają dwie linie napowietrzne 220kV Polskich Sieci Elektroenergetycznych, oraz rurociąg naftowy należący do Przedsiębiorstwa Eksploatacji Rurociągów Naftowych (PERN S.A.).

Gospodarka odpadami

W 2022 roku odpady komunalne z nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy Iłów były odbierane przez wyłonioną w przetargu firmę EKO-MAZ Sp. z o.o. z siedzibą w Płocku przy ul. Tadeusza Gierzyńskiego 17. Z nieruchomości niezamieszkałych natomiast oprócz firmy EKO-MAZ, odpady odbierała firma ENERIS Surowce S.A., z siedzibą w Tomaszowie Mazowieckim przy ul. Majowej 87/89.

System gospodarki odpadami w Gminie Iłów regulowany jest uchwałami Rady Gminy:

- nr 222/XLIX/2021 z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Iłów,
- nr 223/XLIX/2021 z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- nr 280/LXII/2022 z dnia 29 listopada 2022 r. w sprawie wyboru metody ustalenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki takiej opłaty.

Częstotliwość i sposób odbioru poszczególnych frakcji odpadów kształtuje się następująco:

- odpady niesegregowane (zmieszane) – nie rzadziej niż raz na 4 tygodnie,
- bioodpady – nie rzadziej niż raz na 4 tygodnie,

- metale, tworzywa sztuczne, odpady opakowaniowe wielomateriałowe – nie rzadziej niż 1 raz na 4 tygodnie,
- szkło - nie rzadziej niż raz na 3 miesiące,
- papier – nie rzadziej niż raz na 3 miesiące,
- meble oraz inne odpady wielkogabarytowe – co najmniej raz w roku,
- odpady budowlane i rozbiórkowe powstałe w wyniku prowadzenia drobnych robót budowlanych niewymagających pozwolenia na budowę, ani zgłoszenia zamiaru prowadzenia robót budowlanych,
- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałe w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek,
- odpady tekstyliów i odzieży,
- odpady niebezpieczne. Wszystkie wymienione powyżej frakcje można również dostarczać samodzielnie do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK) w Sochaczewie, działającego na podstawie porozumienia międzygminnego. Do PSZOK należy samodzielnie dostarczać:
 - odpady budowlane i rozbiórkowe powstałe w wyniku prowadzenia drobnych robót budowlanych niewymagających pozwolenia na budowę, ani zgłoszenia zamiaru prowadzenia robót budowlanych,
 - odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałe w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek,
 - odpady tekstyliów i odzieży,
 - odpady niebezpieczne.

Przeterminowane leki, a także zużyte baterie i akumulatory można wyrzucać do oznakowanych pojemników rozmieszczonych w wyznaczonych punktach na terenie Gminy. W przypadku bioodpadów istnieje możliwość ich kompostowania w wydzielonym miejscu na terenie nieruchomości, pod warunkiem że kompostowniki nie będą uciążliwe dla otoczenia, ani nie będą negatywnie oddziaływać na środowisko. Dla poprawy warunków selektywnej zbiórki odpadów Gmina planuje utworzyć PSZOK na swoim terenie.

Od roku 2018 liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi uległa zmniejszeniu o 182 osoby. W tym samym okresie łączna ilość zebranych odpadów wzrosła o 304,90 Mg, osiągając w 2022 r. 1 304,14 Mg, co w przeliczeniu na mieszkańca przełożyło się na wzrost o ok. 26% z 0,19 Mg w 2018 r. do 0,23 Mg w 2021 r. W całym badanym okresie, rok 2018, pomimo zmniejszenia ogólnej ilości odpadów, kształtował się mniej korzystnie zarówno ze względu na większą ilość odpadów zmieszanych, jak i znaczny spadek ilości odpadów segregowanych, których udział osiągnął w 18%. Od tego czasu obserwowany jest jednak szybki wzrost zarówno w ilości jak i udziale odpadów segregowanych, który w 2022 roku osiągnął 26%.

Tab. 6. System gospodarki odpadami w Gminie Iłów

	2018	2019	2020	2021	2022
--	------	------	------	------	------

STRATEGIA ROZWOJU GMINY IŁÓW NA LATA 2023-2030

Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)	5 587	5 434	5 400	5 413	5405
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:	999,24	975,07	1 046,97	1 266,29	1304,14
<i>zmieszane</i>	816,60	852,08	833,34	890,90	958,34
<i>segregowane</i>	182,64	122,99	213,63	375,39	345,80
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów	18%	13%	20%	30%	26%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca	0,18	0,18	0,19	0,23	0,25
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (%)	gmina 31,06	20,49	38,75	14,79	14,93
	wymagany	30	40	50	b.d.
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych (%)	gmina 73,69	94,77	100	100	0
	wymagany	50	60	70	70
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (%)	gmina 6,53	9,42	58,38	9,92	7,31
	wymagany	<40	<40	<35	<35

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

W przypadku ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, po przekroczeniu wymogów w 2020 roku ze wskaźnikiem na poziomie ponad 58%, w 2022 r. udało się ponownie zmniejszyć go poniżej 10% co spełnia wymagania. W okresie 2018-2022 nastąpił znaczny spadek poziomu recyklingu papieru, metali i tworzyw sztucznych, który zmniejszył się z 31,06% do 14,93%.

Pozostała działalność z zakresu ochrony środowiska

Oprócz gospodarowania odpadami i prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej, Gmina Iłów podejmuje szereg innych działań na rzecz ochrony środowiska, opartych o dedykowane programy:

- Program Ochrony Środowiska (POŚ) na lata 2007-2011, przyjęty uchwałą Rady Gminy nr 187/XXXVII/2005 z dnia 14.06.2005 r.
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN) dla Gminy Iłów na lata 2015-2020, przyjęty uchwałą Rady Gminy nr 81/XVI/2016 z dnia 16.02.2016 r.
- Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Iłów w 2023 roku przyjęty uchwałą Rady Gminy nr 306/LXVI/2023 z dnia 22.03.2023 r.
- Gminny program Usuwania Azbestu na lata 2011-2032.

Uwagę zwraca Program Ochrony Środowiska, którego termin obowiązywania upłynął w 2011 roku, jak również Plan Gospodarki Niskoemisyjnej z okresem obowiązywania do 2020 roku. Dla prowadzenia skutecznej polityki w tych zakresach, konieczna będzie ich aktualizacja, uwzględniająca obecne uwarunkowania i przyszłe wyzwania stojące przed Gminą.

Zakres działań wskazany w PGN obejmował wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy, termomodernizację budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, a także ograniczenie wykorzystania wysokoemisyjnych źródeł

ciepła, w szczególności korzystających z paliw stałych. W trakcie obowiązywania PGN dokonano termomodernizacji większości budynków użyteczności publicznej.

Obecnie Gmina jest w trakcie aktualizacji Programu Ochrony Środowiska jak również Planu Gospodarki Niskoemisyjnej.

W zakresie ochrony powietrza, Gmina wykorzystuje możliwości płynące z programów zewnętrznych. W ramach programu **Czyste Powietrze** zorganizowano m.in. punkt konsultacyjno-informacyjny dla mieszkańców, w którym mogli oni uzyskać pomoc przy składaniu wniosków o dofinansowanie wymiany źródeł ciepła i termomodernizacji budynków. W roku 2022 za pośrednictwem punktu złożono 12 wniosków o dofinansowanie. Dodatkowo co kwartał organizowane są szkolenia dla mieszkańców dotyczące ochrony powietrza i możliwości uzyskania dofinansowania na ten cel. W ciągu ostatnich pięciu lat, jedną z największych inwestycji był projekt: „Odnawialne źródła energii dla mieszkańców i budynków użyteczności publicznej w gminie Iłów i Słubice”, realizowany w ramach **Regionalnego Programu Operacyjnego (RPO) Województwa Mazowieckiego** na lata 2014-2020, o wartości 8 044 123,47 zł dofinansowanego w kwocie 5 374 070,07 zł. W ramach projektu na terenie Gminy wykonano 192 instalacje odnawialnych źródeł energii, obejmujących instalacje fotowoltaiczne, pompy ciepła i kolektory słoneczne. Dodatkowo Gmina pozyskała dofinansowanie w ramach **Mazowieckiego Instrumentu Wsparcia Ochrony Powietrza** w wysokości 6 979,00 zł na realizację nasadzeń ochronnych wokół boisk oraz szkół w miejscowościach Giżyce i Kaptury. Gmina pozyskała również środki z **Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej** w Warszawie, w ramach programu: „Przedsięwzięcia z zakresu ochrony powietrza wspierające działalność ochotniczych straży pożarnych”, na zakup i montaż instalacji fotowoltaicznych na potrzeby OSP.

Gmina prowadzi inwentaryzację i kontrole indywidualnych źródeł ciepła, podczas których mieszkańcy są również informowani o obowiązku ich zgłaszania do **Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków**.

Monitoring efektywności działań w zakresie ochrony powietrza jest utrudniony ze względu na to, że na terenie Gminy nie ma zlokalizowanej stacji pomiarowej.

Gmina podejmuje również działania w zakresie pozyskiwania dotacji z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w ramach **Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu**. W 2021 roku pozyskano 26 401,16 zł, co pokryło 70% kosztów utylizacji 94,3 tony wyrobów zawierających azbest. Natomiast w 2022 roku Gmina Iłów pozyskała 29 455,28 zł, co pokryło 70 % kosztów utylizacji 119,47 Mg wyrobów zawierających azbest.

Dbłość o stan środowiska przejawia się także w odpowiednim planowaniu inwestycji. Dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, konieczne jest uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, tzw. **decyzji środowiskowej**. Do decyzji środowiskowych wydanych na terenie Gminy Iłów w latach 2016-2021 należą:

- GGR.6220.2.2016 – Budowa sieci wodociągowej Bieniew-Arciechów-Arciechówek-Łady-Gilówka Dolna,
- RŚ.6220.2.2010 – Uruchomienie instalacji do przetwarzania odpadów z tworzyw sztucznych oraz zbieranie odpadów metali w miejscowości Brzozów Stary,
- RŚ.6220.3.2019 – Budowa tłoczni soku pitnego, Brzozówek gm. Iłów.

- RŚ.6220.5.21 – Zalesienie gruntów należących do Skarbu Państwa Lasy Państwowe w zarządzie Nadleśnictwa Łąck, obręb Lubatka, Obory,
- RŚ6220.9.21 – Przebudowa z rozbudową oczyszczalni ścieków w miejscowości Iłów.

Pozostałe decyzje dotyczą przebudowy dróg gminnych, budowy urządzeń do poboru wód podziemnych, studni głębinowych, oraz instalacji fotowoltaicznych. Gmina nie odnotowała napięć społecznych związanych z powyższymi inwestycjami.

Inicjatywy prośrodowiskowe realizowane są także w ramach funduszy sołeckich. W 2021 roku, Sołectwa: Arciechówek-Obory, Brzozów Nowy, Brzozówek, Gilowka Dolna i Górna, Miękiny-Uderz, Olunin, Pieczyska Łowickie oraz Sewerynow-Wisowa wykorzystały przysługujące fundusze na zakup i montaż lamp fotowoltaicznych. Jest to świadectwo świadomości ekologicznej mieszkańców i przykład pokazujący, że bieżące potrzeby mogą być zaspokajane w sposób przyjazny dla środowiska.

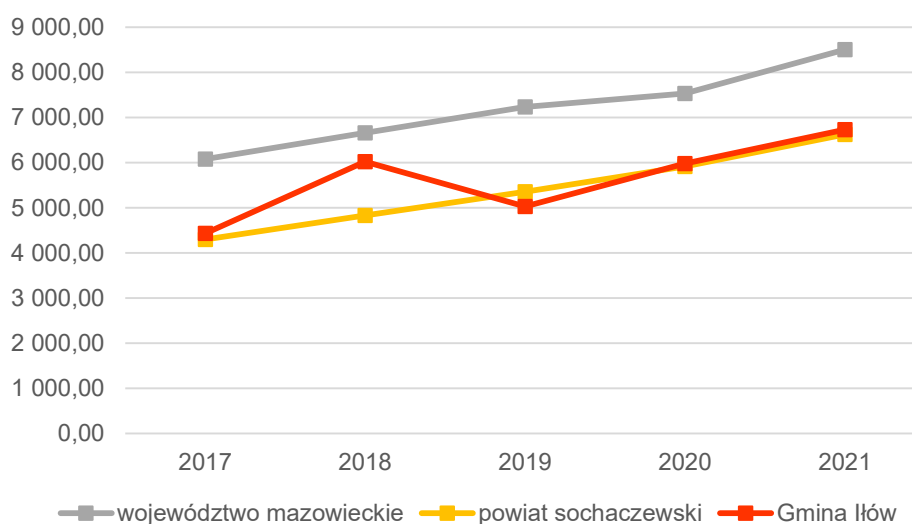

2.3. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

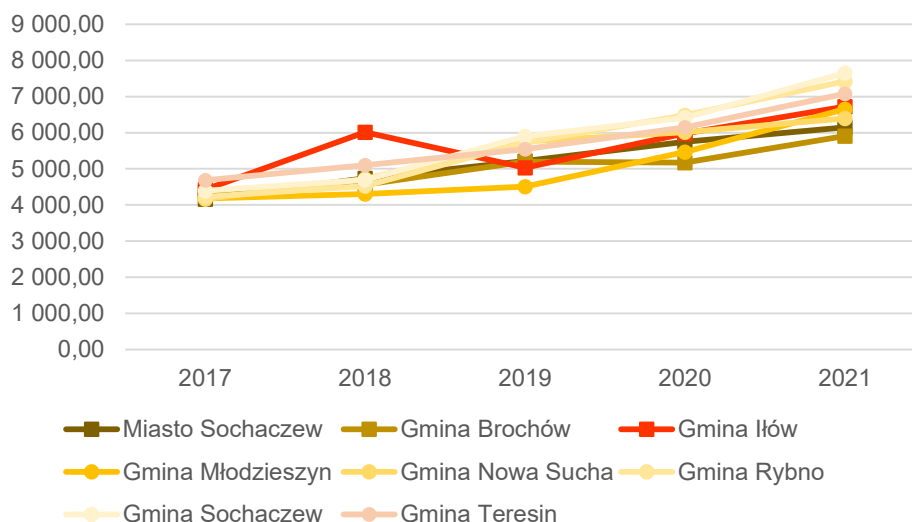
W latach 2017-2021 dochody Gminy wzrosły o 48% z 27,4 mln zł do 40,5 mln zł. Największy wzrost, o niemal 10 mln zł miał miejsce w 2018 roku i związany był z pozyskaniem znacznych kwot dotacji, w tym 3 mln z Regionalnego Programu Operacyjnego (RPO) Województwa Mazowieckiego, na realizację przedstawionego w poprzednim podrozdziale projektu rozwoju odnawialnych źródeł energii, a także 2 mln zł dofinansowania Wojewody Mazowieckiego na przebudowę czterech odcinków dróg gminnych, czy ponad 0,5 mln zł w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na rozbudowę systemu wodno-kanalizacyjnego w Gminie. Podobny poziom dochodów jak w roku 2018, Gmina osiągnęła w 2020 r. (36,2 mln zł), po jednorocznym spadku do 31 mln zł w 2019 r. Średnio dochody bieżące Gminy stanowiły 88% dochodów ogółem, natomiast dochody majątkowe stanowiły 12%. We wspomnianym 2018 roku proporcja ta odnotowała istotną zmianę i wynosiła odpowiednio 76% i 24%.

W całym rozpatrywanym okresie, z wyjątkiem roku 2019, dochody na mieszkańca w Gminie Iłów przekraczały wartość średnią dla powiatu sochaczewskiego, osiągając w 2021 r. poziom 6 726,71 zł. Podczas gdy w powiecie było to 6 619,38 zł. Wartości te są jednak znacznie poniżej średniej dla województwa mazowieckiego, wynoszącej w 2021 r. 8 503,73 zł. W latach 2017-2021 dochody na mieszkańca wzrosły we wszystkich gminach powiatu, z czego największą dynamiką wykazały się gminy: Rybno (176%) i Sochaczew (174%), a najmniejszą Gmina Brochów (135%) i Miasto Sochaczew (148%). Gmina Iłów osiągnęła średnią dynamikę na poziomie 152%, przez co z drugiej pozycji w 2017 roku, za Gminą Teresin, spadła na pozycję czwartą za gminami: Sochaczew, Rybno i Teresin. Również w przypadku wysokości dochodów na mieszkańca wyraźnie zaznacza się wyjątkowy wzrost w 2018 roku, związany z pozyskaniem znacznych kwot dotacji, co pozwoliło o ponad 900 zł wyprzedzić Gminę Teresin i zbliżyć się do średniej wojewódzkiej na nieco ponad 600 zł.

Ryc. 16. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Iłów na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

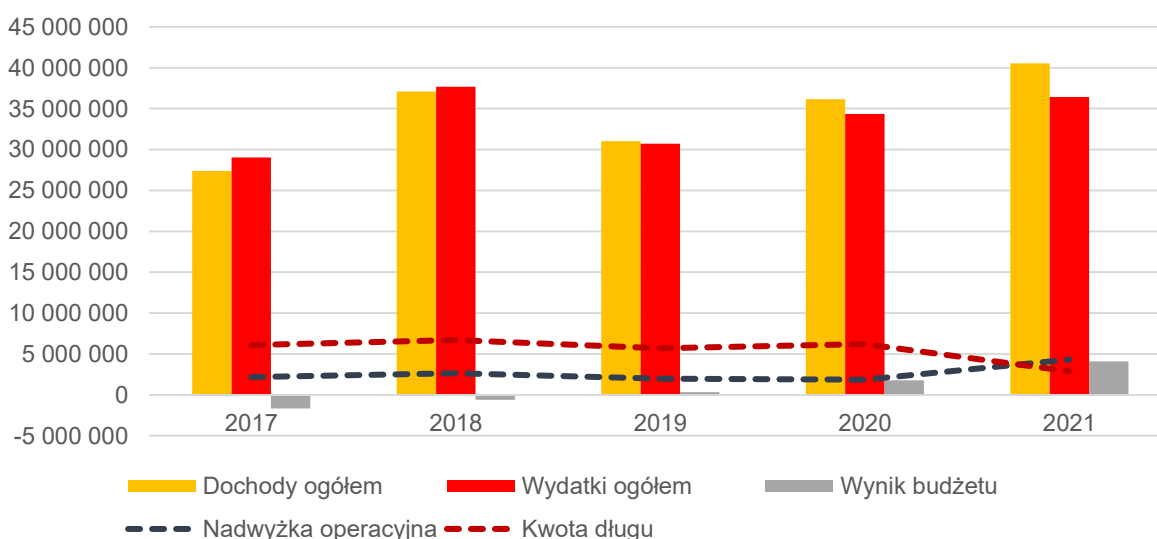

Ryc. 17. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Iłów na tle gmin powiatu sochaczewskiego w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Podobnie jak dochody, od roku 2017 wzrosły wydatki budżetowe Gminy, jednak dynamika wzrostu w ich przypadku była niższa i z poziomu 29,0 mln zł do roku 2021 zwiększyły się o 25%, osiągając wartość 36,4 mln zł. Również w wydatkach Gminy zaznacza się rok 2018, kiedy w związku z realizacją dużych projektów inwestycyjnych wzrosły do 37,7 mln zł, co jest wartością do tej pory nieprzekroczoną.

Analizując wykonanie budżetu Gminy Iłów w latach 2017-2021, widoczne jest przekraczanie dochodów przez wydatki do roku 2018, co skutkowało ujemnym wynikiem budżetu – w 2017 r. było to -1,7 mln zł, a w 2018 r. -0,6 mln zł. Od roku 2019 Gmina osiąga dodatni wynik budżetu, który w 2021 r. zbliżył się do 4,1 mln zł. Kwota długu, jak i nadwyżki operacyjnej utrzymywały się na zbliżonym poziomie do 2020 r., jednak w 2021 dług uległ wyraźnemu zmniejszeniu, z 6,2 mln zł do 2,9 mln zł, a nadwyżka operacyjna zwiększyła się ponad jego kwotę z 1,9 mln zł, do 4,3 mln zł.

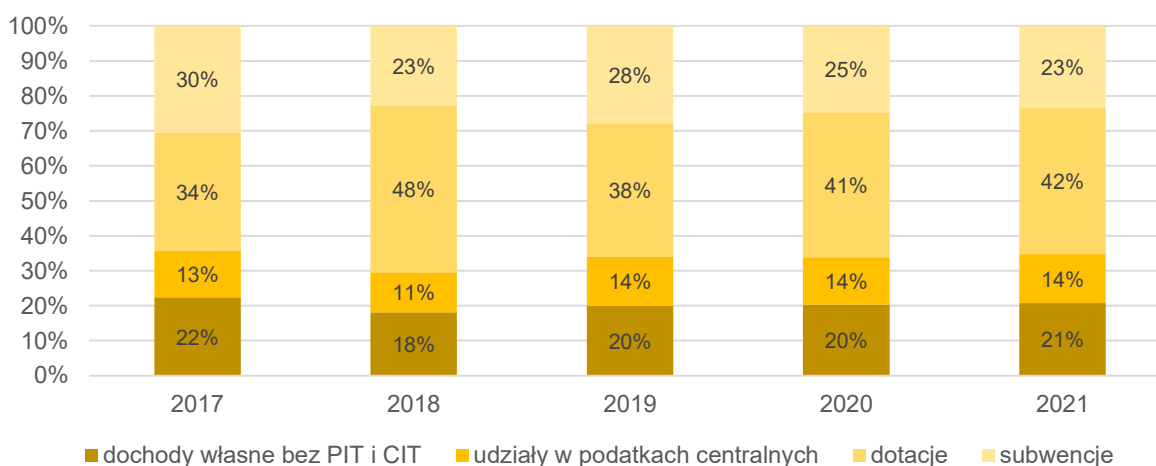
Ryc. 18. Wykonanie budżetu Gminy Iłów w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych

Struktura dochodów i wydatków

Na dochody budżetowe jednostek samorządu terytorialnego składają się: dochody własne, subwencja ogólna i dotacje celowe. Najważniejszą składową budżetu gminy są dochody własne, obejmujące przede wszystkim wpływy z podatków i opłat lokalnych. Dochody własne są kluczowe dla gminy, bowiem gmina może wpływać na ich wysokość – m.in. poprzez określanie stawek podatkowych, wprowadzanie ulg i zwolnień czy umarzanie należności. Dzięki temu jednostka samorządowa może oddziaływać na lokalne podmioty gospodarcze, a tym samym kreować warunki do rozwoju lokalnej gospodarki.

W strukturze dochodów, poza wyjątkowym rokiem 2018, kiedy udział dotacji wzrósł do 48%, wpływając na zmniejszenie odsetka pozostałych kategorii, widać że dochody własne bez PIT i CIT, jak i udziały w podatkach centralnych utrzymują się na w miarę stałym poziomie – odpowiednio 20-22% oraz 13-14%. Udział dotacji w dochodach Gminy corocznie wzrasta, zbliżając się do sytuacji z 2018 roku (z 34% do 42%), natomiast spada udział subwencji (z 30% do 23%). Niewielki udział dochodów własnych w dochodach ogółem Gminy przekłada się negatywnie na jej samodzielność finansową, uzależniając od środków zewnętrznych.

Ryc. 19. Struktura dochodów Gminy Iłów w latach 2017-2021
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych

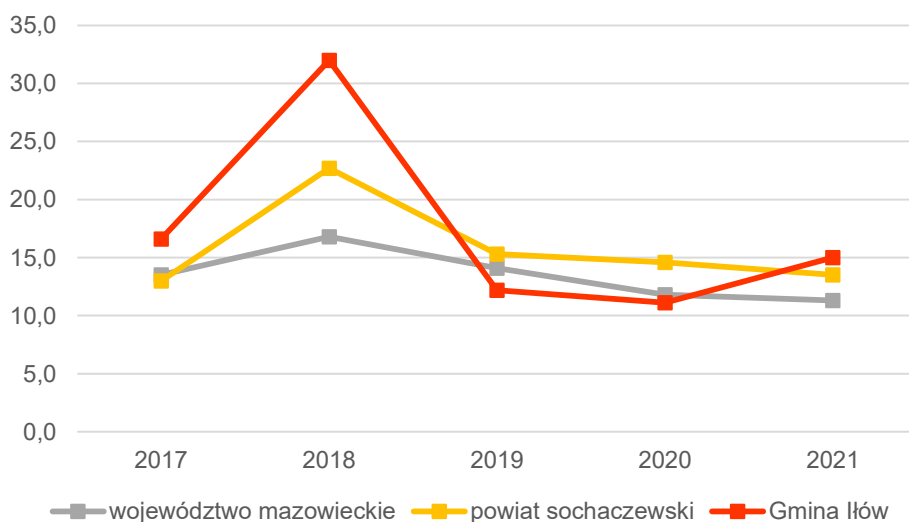
Pogłębiając analizę dochodów podatkowych Gminy, ich największa część (56,3%) pochodzi z podatku od osób fizycznych (PIT). Następnie największym udziałem charakteryzują się: podatek od środków transportowych (18,0%) oraz podatek od nieruchomości (13,3%). W badanym okresie Gmina nie uzyskała dochodów z tytułu podatku od osób fizycznych opłacanych w formie karty podatkowej, natomiast wpływy z opłaty eksploatacyjnej zostały osiągnięte jedynie w 2018 i 2021 roku. Od roku 2017 najbardziej dynamicznie wzrosły dochody z podatku od osób prawnych (CIT), który jednak pomimo niemal siedmiokrotnego wzrostu wartości, stanowi jedynie 1,0% dochodów podatkowych Gminy. Kolejną najwyższą dynamiką wzrostu, na poziomie 158% charakteryzuje się podatek od czynności cywilnoprawnych, stanowiący 2,6% dochodów podatkowych, a także mający największy udział podatek PIT, z dynamiką równą 153,6%. Należy zaznaczyć, że tworząc zachęty gospodarcze Gmina korzysta z systemu ulg i zwolnień, oraz obniżania górnych stawek podatków. Skutki finansowe tych działań w 2021 roku wyniosły łącznie 1,4 mln zł i stanowiły odpowiednio 0,1 mln zł w przypadku podatku rolnego, około 0,4 mln zł dla podatku od nieruchomości i 0,9 mln zł dla podatku od środków transportowych.

Tab. 7. Dochody podatkowe Gminy Iłów w latach 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
PIT	3 632 280,00	4 189 044,00	4 367 010,00	4 854 523,00	5 580 119,00
CIT	13 907,62	45 890,59	12 418,30	29 375,35	96 592,69
podatek rolny	757 345,40	779 353,31	785 768,09	790 169,19	795 044,02
podatek od nieruchomości	1 162 540,34	1 189 032,72	1 271 126,61	1 333 548,52	1 315 292,40
podatek leśny	48 353,90	48 567,02	49 424,30	47 682,08	48 684,42
podatek od środków transportowych	1 394 900,21	1 450 185,97	1 486 018,53	1 500 996,29	1 781 428,87
karta podatkowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
podatek od czynności cywilnoprawnych	164 372,23	140 552,14	131 107,57	163 148,81	259 657,69
wpływy z opłaty skarbowej	26 472,00	26 558,40	22 714,00	30 910,60	34 295,80
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	0,00	1 288,91	0,00	0,00	3 551,69

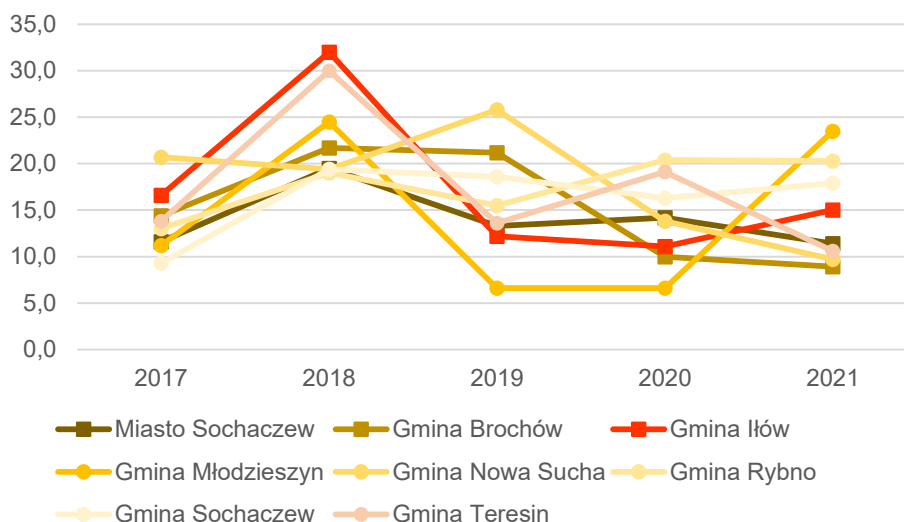
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych

W strukturze wydatków Gminy Iłów w 2021 roku, największy udział stanowiły wydatki w dziale oświata i wychowanie (34%), oraz rodzina (27%). Kolejne były: gospodarka komunalna i ochrona środowiska, a także administracja publiczna (po 8%) oraz rolnictwo i łowiectwo (7%), na które wydatki od 2020 roku wzrosły niemal czterokrotnie, a następnie transport i łączność (6%). Dla średniej wieloletniej od 2018 roku, udziały w wydatkach wynosiły odpowiednio: oświata i wychowanie (32%), rodzina (26%), gospodarka komunalna i ochrona środowiska (12%), administracja publiczna (8%), transport i łączność (7%), rolnictwo i łowiectwo (4%).

Ryc. 20. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Iłów na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ryc. 21. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Iłów na tle gmin powiatu sochaczewskiego w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rozpatrując udział wydatków majątkowych w okresie 2017-2021 w ogóle wydatków gminy, w Gminie Iłów, jedynie w latach 2019-2020 był on niższy zarówno od średniej dla powiatu sochaczewskiego, jak i województwa mazowieckiego, osiągając wtedy jedne z najniższych wartości w całym powiecie (odpowiednio 12,2% i 11,1%), wyższe jedynie od Gminy Młodzieszyn oraz w 2020 r. od Gminy Brochów. W pozostałych latach przewyższał on zarówno powiat jak i województwo, osiągając wartość maksymalną równą 32,0% w 2018 r. W 2018 roku wskaźnik ten wyraźnie wzrósł dla wszystkich gmin powiatu, z wyjątkiem Gminy Nowa Sucha, która utrzymała poziom zbliżony do 2017 roku. Najwyższymi wartościami odznaczały się wtedy gminy: Iłów (32,0%), Teresin (30%), Młodzieszyn (24,5%) oraz Brochów (21,7%). Obecnie Gmina Iłów pod względem udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem równym 15,0%, znajduje się na czwartej pozycji za gminami: Młodzieszyn (23,5%), Rybno (20,3%) i Sochaczew (17,9%).

W rankingu wydatków inwestycyjnych samorządów opublikowanym w 2021 roku, Gmina Iłów z wydatkami na poziomie 711,86 zł na mieszkańca za okres 2019-2021, zajęła 945 pozycję wśród wszystkich 1523 gmin wiejskich w kraju. Porównując to do pozycji 362 za okres 2017-2019 i 495 za lata 2018-2020, widać wyraźne spowolnienie inwestycyjne.

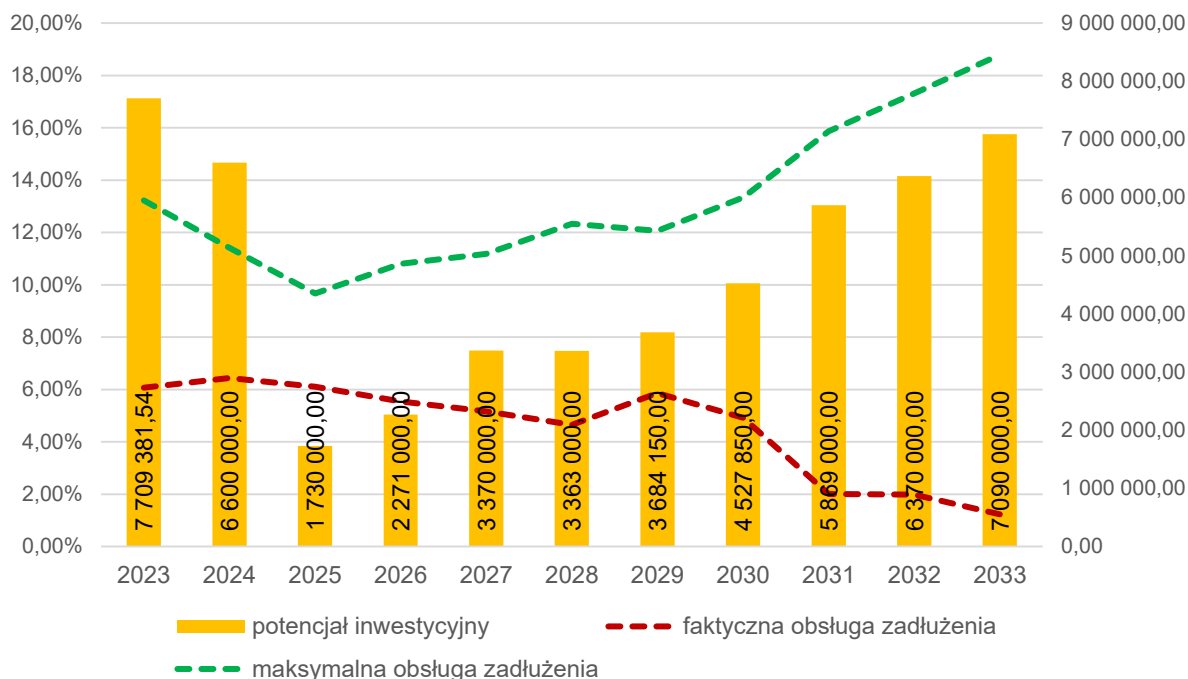
Potencjał inwestycyjny

Zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową (WPF) Gminy Iłów przyjętą przez Radę Gminy Iłów uchwałą nr 232/L/2021 z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Iłów, zaktualizowaną uchwałą nr 286/LXII/2022 z dnia 29 listopada 2022 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Iłów określone zostało kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy.

Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Gmina Iłów w perspektywie do roku 2033 wykazuje zdolność do obsługi dodatkowych zobowiązań.

Potencjał inwestycyjny gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących)

oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2023-2033 wyniesie około 52,6 mln zł. Należy mieć na uwadze, że WPF najbardziej precyzyjnie odnosi się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które podlegają zmianom, dlatego potencjał inwestycyjny przedstawia wartości szacunkowe.

Ryc. 22. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Iłów w latach 2023-2033

Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwały nr 286/LXII/2022 Rady Gminy Iłów z dnia 29 listopada 2022 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Iłów

Fundusze Europejskie 2014-2020 i inne zewnętrzne źródła finansowania działalności

W ramach perspektywy finansowej 2014-2020 Funduszy Europejskich, Gmina Iłów była głównym beneficjentem projektu pod nazwą „Odnawialne źródła energii dla mieszkańców i budynków użyteczności publicznej w gminie Iłów i Słubice” o wartości 8 044 123,47 zł, dofinansowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 kwotą 5 374 070,07 zł.

Gmina pozyskała także 1 947 396,00 zł dofinansowania w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, dla realizacji wartego 4 551 049,00 zł projektu „Rozbudowa systemu wodno-kanalizacyjnego wraz z budową przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Iłów”.

Na terenie Gminy realizowano także projekty w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020, m.in. dofinansowane w 100% projekty „Podniesienie kompetencji cyfrowych mieszkańców województwa mazowieckiego” na kwotę 61 000,00 zł, czy „Zdalna Szkoła” na kwotę 115 000,00 zł.

W rankingu wykorzystania środków Unii Europejskiej przez samorządy w latach 2014-2021, Gmina Iłów z kwotą 2 396,35 zł na mieszkańca, zajęła stosunkowo wysokie 304 miejsce na 1523 gminy wiejskie w kraju.

Gmina otrzymała także dofinansowanie w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, w kwocie 2 807 236 zł oraz Programu Inwestycji Strategicznych Polski Ład:

W pierwszym naborze na projekty:

- Budowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej w m. Iłów oraz budowa sieci wodociągowej w m. Giżyce wraz z wymianą hydrantów na terenie gm. Iłów, na kwotę 1 852 500,00 zł,
- Przebudowa dróg gminnych w m. Iłów i m. Giżyce, na kwotę 950 000,00 zł,
- Rozbudowa i modernizacja istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej w Brzozowie Starym oraz budowa kolektora przesyłowego na trasie Brzozów Stary - Iłów - etap I, na kwotę 8 550 000,00 zł.

W drugim naborze na projekty:

- Modernizacja Oczyszczalni Ścieków w Iłowie – etap II, na kwotę 4 750 000,00 zł,
- Rozbudowa, przebudowa wraz z termomodernizacją budynku administracyjnego zlokalizowanego na działce nr 42/5 w obrębie geodezyjnym Iłów Osada, na kwotę 1 260 000,00 zł,
- Budowa wraz z modernizacją dwóch odcinków drogi gminnej nr 380249W w m. Białocin oraz budowa wraz z modernizacją drogi gminnej nr 380212W w m. Emilianów, na kwotę 2 470 000,00 zł.

W 2018 r. Gmina uzyskała również dofinansowanie Wojewody Mazowieckiego w wysokości 2 090 000,00 zł na projekt przebudowy czterech odcinków dróg gminnych, długości 6,105 km, w związku z przeciwdziałaniem i usuwaniem skutków intensywnych opadów atmosferycznych, o łącznej wartości 3 268 927,44 zł.

Gmina również aktywnie pozyskuje środki w ramach programów finansowanych z budżetu województwa, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, programów Ministerstwa Sportu i Turystyki, czy Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Projekty ze środków zewnętrznych w 2022 roku

W Gminie Iłów w 2022 r. zrealizowano następujące projekty ze środków zewnętrznych:

1) W ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich:

- **„Cyfrowa Gmina”** – projekt grantowy w pełni finansowany ze środków unijnych w ramach V OSI Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020. Wykonane wydatki to kwota **179 112,23 zł.**
- **„Wsparcie dzieci z rodzin popegeerowskich w rozwoju cyfrowym – Grant PPGR”** – celem programu był zakup 41. szt. sprzętu komputerowego z urządzeniami peryferyjnymi i akcesoriami oraz niezbędnym oprogramowaniem, wraz z ubezpieczeniem zakupionego sprzętu komputerowego, umożliwiającym pracę zdalną. Poniesiono wydatki w kwocie **124 124,46 zł.**

2) W ramach programów finansowanych z udziałem środków budżetu państwa:

- **„Budowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej w m. Iłów oraz budowa sieci wodociągowej w m. Giżyce wraz z wymianą hydrantów na terenie gm. Iłów”** – wydatki wykonane w kwocie **3 520 989,68 zł**. Zadanie dofinansowano z programu Rządowy Fundusz Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych w kwocie **1 852 500,00 zł**, subwencja kanalizacyjna w wysokości **474 976,46 zł**, oraz subwencja wodociągowa w wysokości **396 990,00 zł**.
 - **„Modernizacja Oczyszczalni Ścieków w Iłowie – etap I”** – wykonanie wydatków w kwocie **2 394 556,94 zł**. Zadanie dofinansowane ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 – Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych dla jednostek samorządu terytorialnego – kwota **907 236,00 zł** oraz subwencja kanalizacyjna w wysokości **1 332 094,94 zł**.
 - **„Modernizacja oczyszczalni ścieków w Iłowie – zakup inwestycyjny ciągnik z ładowaczem i wóz asenizacyjny”**. Ciągnik o mocy 99 KM z napędem na dwie osie, wóz asenizacyjny o pojemności 10 000 L, ładowacz czołowy o udźwigu 1650 kg. Poniesione wydatki to kwota **520 044,00 zł**. Zadanie dofinansowano w ramach dotacji z budżetu państwa w kwocie **355 027,00 zł**.
 - **„Przebudowa dróg gminnych w miejscowości Iłów i miejscowości Giżyce”** – wydatki wykonane **1 707 001,17 zł**. Zadanie dofinansowano programu Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych w kwocie **950 000,00 zł**.
 - **„Rozbudowa Szkoły publicznej w Brzozowie Starym obejmująca budowę Sali gimnastycznej z łącznikiem, rozbudowę wejścia do szkoły oraz budowę parkingu i drogi wewnętrznej”** – wydatki wykonane w kwocie **863 299,39 zł**. W tym dofinansowanie z Ministerstwa Sportu i Turystyki w kwocie **599 200,00 zł**.
 - **„Remont kwatery 1034 żołnierzy Wojska Polskiego 1939 r. w Iłowie – Etap I”** – wykonane wydatki **391 977,99 zł**. Realizacja zadania polegała na remoncie pomnika głównego wraz z wymianą orła betonowego na odlew stalowy, remoncie mogił wojennych skośnych z tablicami imiennymi, wymianie nawierzchni chodników, pielęgnacji roślinności, montażu tablicy informacyjno-edukacyjnej. Na ten cel gmina pozyskała środki finansowe z programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Groby i cmentarze wojenne w kraju” w wysokości **300 000,00 zł**.
 - **Zakup usług pozostałych - przewóz publiczny na terenie gminy**. Wykonano wydatki w wysokości **965 516,12 zł**, w tym dofinansowanie w ramach Funduszu Przewozów Autobusowych **708 128,10 zł**. Celem realizacji zadania jest przywracanie lokalnych połączeń autobusowych umożliwiających mieszkańcom dotarcie środkami transportu publicznego do pracy, szkół, placówek medycznych.
Złożono wnioszek o objęcie dopłatą w 2022 roku realizacji zadań własnych organizatora w okresie przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej przez dopłatę do ceny usługi na liniach komunikacyjnych: Iłów Szkoła - Iłów Szkoła przez Łaziska, Iłów Szkoła - Iłów Szkoła przez Brzozowiec, Iłów Szkoła - Iłów Szkoła przez Suchodół, Brzozów Stary - Brzozów Stary przez Zalesie, Kuznociń "przy prostej" - Iłów przez Giżyce, Iłów - Żuków Piekarnia przez Młodzieszyn, Kuznociń "przy prostej" - Bieniew przez Iłów oraz Bieniew - Rozłazłów przez Brzozów.
 - **„Przebudowa budynku Ośrodka Zdrowia w Iłowie”** – wykonanie **34 702,00 zł**. Wydatki na zrealizowaną dokumentację projektową sfinansowane zostały z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 tzw. „Rosnąca odporność”.
- 3) W ramach programów finansowanych z udziałem środków budżetu województwa:

- „Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Giżyce” – wykonanie **433 359,87 zł**. Zadanie dofinansowano w ramach dotacji z budżetu Województwa Mazowieckiego (modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych) w kwocie **154 000,00 zł**.
- „Zagospodarowanie terenu przy istniejącym budynku strażnicy Ochotniczej Straży Pożarnej w Ładach” – wydatki w wysokości **138 621,22 zł**. Zadanie dofinansowano w ramach dotacji z budżetu Województwa Mazowieckiego ramach Instrumentu wsparcia zadań ważnych dla równomiernego rozwoju województwa mazowieckiego w kwocie **73 837,03 zł**. Realizacja inwestycji przyczyni się do zwiększenia poziomu bezpieczeństwa osób przebywających na terenie przyległym do strażnicy, a także pozwoli na utworzenie nowoczesnego terenu rekreacyjnego, który stanie się miejscem spotkań i wypoczynku.
- „Zakup i montaż lamp fotowoltaicznych - Gilówka Dolna, Gilówka Górna, Pieczyska Iłowskie, Miękindki–Olszowiec, Białocin, Sewerynów–Wisowa, Stegna, Pieczyska Łowickie, Piskorzec, Narty, Brzozowiec” - wykonane wydatki **295 408,61 zł**, w tym dofinansowanie w ramach Mazowieckiego Instrumentu Aktywizacji Sołectw Mazowsze 2022 – **98 000,00 zł**. Montaż lamp fotowoltaicznych przyczyni się do zaspokojenia potrzeb społeczności sołectw, w zakresie oświetlenia ulicznego. Realizacja inwestycji wpłynęła pozytywnie na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i obniżyła poziom ryzyka zagrożeń wypadkami drogowymi na terenie sołectw. Inwestycja ułatwia mieszkańcom sprawne poruszanie się, podniosła komfort i jakość ich życia.
- „Remont OSP Iłów” – dofinansowanie na remont łazienek w ramach pomocy finansowej Mazowieckie Strażnice 2022 w kwocie **14 070,00 zł**.

4) Środki otrzymane od pozostałych jednostek sektora finansów publicznych:

- „Usuwanie i utylizacja azbestu na terenie gminy Iłów” - wykonane wydatki **41 819,95 zł** – dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w wysokości **29 082,82 zł**.
Urząd Gminy w trybie ciągłym prowadzi nabór wniosków o odbiór i utylizację azbestu w ramach Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu.
- „Usuwanie odpadów z folii rolniczych, siatki i sznurka do owijania balotów, opakowań po nawozach i typu Big Bag” – całkowity koszt zadania **24 489,54 zł**, w tym dofinansowanie z Narodowego Funduszu Ochrony środowiska i Gospodarki Wodnej w kwocie **22 675,50 zł**.

• Wydatki realizowane przez Ochotnicze Straże Pożarne

Zadania dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Ich realizacja pozytywnie wpłynęła na wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców gminy i powiatu. Nowe wyposażenie ma wpływ na zainteresowanie młodzieży działalnością społeczną na rzecz ochrony przeciwpożarowej i bezinteresownej służby w szeregach OSP.

5) Projekty planowane do realizacji na podstawie otrzymanych dofinansowań (wnioski złożone w roku 2021) W ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich:

- „Cyfrowa Gmina” – projekt grantowy w pełni finansowany ze środków unijnych w ramach V OSI Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020. Wykonane wydatki to kwota **179 112,23 zł**.
- „Wsparcie dzieci z rodzin popegeerowskich w rozwoju cyfrowym – Grant PPGR” – celem programu był zakup 41. szt. sprzętu komputerowego z urządzeniami peryferyjnymi i

akcesoriami oraz niezbędnym oprogramowaniem, wraz z ubezpieczeniem zakupionego sprzętu komputerowego, umożliwiającym pracę zdalną. Poniesiono wydatki w kwocie **124 124,46 zł**.

6) W ramach programów finansowanych z udziałem środków budżetu państwa:

- **„Budowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej w m. Iłów oraz budowa sieci wodociągowej w m. Giżyce wraz z wymianą hydrantów na terenie gm. Iłów”** – wydatki wykonane w kwocie **3 520 989,68 zł**. Zadanie dofinansowano z programu Rządowy Fundusz Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych w kwocie **1 852 500,00 zł**, subwencja kanalizacyjna w wysokości **474.976,46 zł**, oraz subwencja wodociągowa w wysokości **396.990,00 zł**.
- **„Modernizacja Oczyszczalni Ścieków w Iłowie – etap I”** – wykonanie wydatków w kwocie **2 394 556,94 zł**. Zadanie dofinansowane ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 – Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych dla jednostek samorządu terytorialnego – kwota **907 236,00 zł** oraz subwencja kanalizacyjna w wysokości **1 332 094,94 zł**.
- **„Modernizacja oczyszczalni ścieków w Iłowie – zakup inwestycyjny ciągnik z ładowaczem i wóz asenizacyjny”**. Ciągnik o mocy 99 KM z napędem na dwie osie, wóz asenizacyjny o pojemności 10 000 L, ładowacz czołowy o udźwigu 1650 kg. Poniesione wydatki to kwota **520 044,00 zł**. Zadanie dofinansowano w ramach dotacji z budżetu państwa w kwocie **355 027,00 zł**.
- **„Przebudowa dróg gminnych w miejscowości Iłów i miejscowości Giżyce”** – wydatki wykonane **1 707 001,17 zł**. Zadanie dofinansowano programu Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych w kwocie **950 000,00 zł**.
- **„Rozbudowa Szkoły publicznej w Brzozowie Starym obejmująca budowę Sali gimnastycznej z łącznikiem, rozbudowę wejścia do szkoły oraz budowę parkingu i drogi wewnętrznej”** – wydatki wykonane w kwocie **863 299,39 zł**. W tym dofinansowanie z Ministerstwa Sportu i Turystyki w kwocie **599 200,00 zł**.
- **„Remont kwatery 1034 żołnierzy Wojska Polskiego 1939 r. w Iłowie – Etap I”** – wykonane wydatki **391 977,99 zł**. Realizacja zadania polegała na remoncie pomnika głównego wraz z wymianą orła betonowego na odlew stalowy, remoncie mogił wojennych skośnych z tablicami imiennymi, wymianie nawierzchni chodników, pielęgnacji roślinności, montażu tablicy informacyjno – edukacyjnej. Na ten cel gmina pozyskała środki finansowe z programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Groby i cmentarze wojenne w kraju” w wysokości **300 000,00 zł**.
- **Zakup usług pozostałych - przewóz publiczny na terenie gminy**. Wykonano wydatki w wysokości **965 516,12 zł**, w tym dofinansowanie w ramach Funduszu Przewozów Autobusowych **708 128,10 zł**. Celem realizacji zadania jest przywracanie lokalnych połączeń autobusowych umożliwiających mieszkańcom dotarcie środkami transportu publicznego do pracy, szkół, placówek medycznych.
Złożono wnioski o objęcie dopłatą w 2022 roku realizacji zadań własnych organizatora w okresie przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej przez dopłatę do ceny usługi na liniach komunikacyjnych: Iłów Szkoła - Iłów Szkoła przez Łaziska, Iłów Szkoła - Iłów Szkoła przez Brzozowiec, Iłów Szkoła - Iłów Szkoła przez Suchodół, Brzozów Stary - Brzozów Stary przez Zalesie, Kuznocin "przy prostej" - Iłów przez Giżyce, Iłów - Żuków Piekarnia przez Młodzieszyn, Kuznocin "przy prostej" - Bieniew przez Iłów, Bieniew - Rozłazłów przez Brzozów.

- **„Przebudowa budynku Ośrodka Zdrowia w Iłowie”** – wykonanie **34 702,00 zł**. Wydatki na zrealizowaną dokumentację projektową sfinansowane zostały z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 tzw. „Rosnąca odporność”.

7) W ramach programów finansowanych z udziałem środków budżetu województwa:

- **„Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Giżyce”** – wykonanie **433 359,87 zł**. Zadanie dofinansowano w ramach dotacji z budżetu Województwa Mazowieckiego (modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych) w kwocie **154 000,00 zł**.
- **„Zagospodarowanie terenu przy istniejącym budynku strażnicy Ochotniczej Straży Pożarnej w Ładach”** – wydatki w wysokości **138 621,22 zł**. Zadanie dofinansowano w ramach dotacji z budżetu Województwa Mazowieckiego ramach Instrumentu wsparcia zadań ważnych dla równomiernego rozwoju województwa mazowieckiego w kwocie **73 837,03 zł**. Realizacja inwestycji przyczyni się do zwiększenia poziomu bezpieczeństwa osób przebywających na terenie przyległym do strażnicy, a także pozwoli na utworzenie nowoczesnego terenu rekreacyjnego, który stanie się miejscem spotkań i wypoczynku.
- **„Zakup i montaż lamp fotowoltaicznych - Gilówka Dolna, Gilówka Górna, Pieczyska Iłowskie, Miękinki-Olszowiec, Białocin, Sewerynow-Wisowa, Stegna, Pieczyska Łowickie, Piskorzec, Narty, Brzozowiec”** - wykonane wydatki **295 408,61 zł**, w tym dofinansowanie w ramach Mazowieckiego Instrumentu Aktywizacji Sołectw Mazowsze 2022 – **98 000,00 zł**. Montaż lamp fotowoltaicznych przyczyni się do zaspokojenia potrzeb społeczności sołectw, w zakresie oświetlenia ulicznego. Realizacja inwestycji wpłynęła pozytywnie na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i obniżyła poziom ryzyka zagrożeń wypadkami drogowymi na terenie sołectw. Inwestycja ułatwia mieszkańcom sprawne poruszanie się, podniosła komfort i jakość ich życia.
- **„Remont OSP Iłów”** – dofinansowanie na remont łazienek w ramach pomocy finansowej Mazowieckie Strażnice 2022 w kwocie **14 070,00 zł**.

8) Środki otrzymane od pozostałych jednostek sektora finansów publicznych:

- **„Usuwanie i utylizacja azbestu na terenie gminy Iłów”** - wykonane wydatki **41 819,95 zł** – dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w wysokości **29 082,82 zł**.
Urząd Gminy w trybie ciągłym prowadzi nabór wniosków o odbiór i utylizację azbestu w ramach Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu.
- **„Usuwanie odpadów z folii rolniczych, siatki i sznurka do owijania balotów, opakowań po nawozach i typu Big Bag”** – całkowity koszt zadania **24 489,54 zł**, w tym dofinansowanie z Narodowego Funduszu Ochrony środowiska i Gospodarki Wodnej w kwocie **22 675,50 zł**.
- **Wydatki realizowane przez Ochotnicze Straże Pożarne**. Wnioski o dofinansowanie w formie dotacji na zadania z zakresu zapobiegania zagrożeniom środowiska i poważnym awariom oraz usuwania ich skutków: Zadania dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Ich realizacja pozytywnie wpłynęła na wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców gminy i powiatu. Nowe wyposażenie ma wpływ na zainteresowanie młodzieży działalnością społeczną na rzecz ochrony przeciwpożarowej i bezinteresownej służby w szeregach OSP.

Projekty planowane do realizacji na podstawie otrzymanych dofinansowań (wnioski złożone w roku 2022)

- **„Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Brzozów Stary – Etap I”**.

Realizacja zadania przewiduje w I etapie budowę kanalizacji sanitarnej w popegeerowskiej już skanalizowanej części Brzozowa Starego. Prace będą polegały na wymianie odcinka istniejącej kanalizacji nie spełniających aktualnych norm. Ponadto zostanie wybudowana sieć kanalizacji sanitarnej w kierunku północnej części Brzozowa Starego wraz z odgałęzieniem na wschód Szkoły Podstawowej oraz na zachód w kierunku OSP Brzozów. Dodatkowo zostanie wybudowana przepompownia ścieków, rurociągów grawitacyjnych oraz rur tłocznych, celem przesyłu ścieków w obrębie miejscowości Brzozów Stary.

W ramach realizacji etapu inwestycji wybudowana będzie sieć kanalizacji sanitarnej wraz z odtworzeniem nawierzchni dróg. Na ten cel gmina otrzymała dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład „Program Inwestycji Strategicznych” w kwocie **8 550 000,00 zł**.

- **„Przebudowa Budynku Ośrodka Zdrowia w Iłowie”.**

Realizacja zadania polegać będzie na remoncie wraz z przebudową istniejącego budynku Ośrodka Zdrowia w Iłowie. Na ten cel gmina otrzymała wsparcie finansowe w ramach realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID – 19. Wniosek z roku 2021, wpływy środków w 2021 r. – 500.000,00. W 2022 roku sfinansowano dokumentację projektową, dalsza realizacja w bieżącym roku.

- W ramach drugiej edycji Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych złożono 3 wnioski o dofinansowanie dla inwestycji:

- „Budowa wraz z modernizacją dwóch odcinków drogi gminnej nr 380249W w m. Białocin oraz budowa wraz z modernizacją drogi gminnej nr 380212W w m. Emilianów”. Na ten cel Gmina otrzymała dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład „Program Inwestycji Strategicznych” w kwocie **2 470 000,00 zł**.

- „Rozbudowa, przebudowa wraz z termomodernizacją budynku administracyjnego zlokalizowanego na działce 42/5 w obrębie geodezyjnym Iłów Osada”.

Celem wiodącym planowanej inwestycji jest zastosowanie rozwiązań technicznych i technologicznych związanych z adaptacją powierzchni na pomieszczenia biurowe. Realizacja zadania będzie polegać na wykonaniu prac związanych z rozbudową, przebudową, termomodernizacją budynku administracyjnego wraz ze zmianą źródła ciepła. Remont budynku będzie obejmował również odpowiednio dobrane wyposażenie pomieszczeń biurowych oraz sali konferencyjnej. Na ten cel gmina otrzymała dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład „Program Inwestycji Strategicznych” w kwocie **1 154 287,92 zł**.

- „Modernizacja Oczyszczalni Ścieków w Iłowie – etap II”.

Główny cel to uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w gm. Iłów. Zadaniem II etapu jest również wzmocnienie spójności gospodarczej i społecznej na terenie realizacji inwestycji, poprawa stanu środowiska naturalnego, czystości wód i gleby oraz dostosowanie gospodarki ściekowej gminy do wymagań Polski i UE, a tym samym przyczynienie się do realizacji polityki ekologicznej UE, tj. do ochrony, zachowania i poprawy środowiska, ochrony zdrowia ludzkiego oraz oszczędnego racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych. Na ten cel Gmina otrzymała dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład „Program Inwestycji Strategicznych” w kwocie **4 750 000,00 zł**. Dodatkowo złożono również wniosek o dofinansowanie przedsięwzięcia do marszałka Województwa Mazowieckiego w ramach Instrumentu wsparcia zadań ważnych dla równomiernego rozwoju województwa mazowieckiego przyznane środki to kwota **2.500.000,00 zł**.

- W ramach trzeciej edycji Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych złożono 2 wnioski o dofinansowanie dla inwestycji:

- „Remont i modernizacja infrastruktury sportowej – boisko Brzozów Stary”.

W ramach zadania przewidziano budowę kanalizacji deszczowej dla terenu Szkoły Podstawowej w Brzozowie Starym, kompleksu boiska oraz drogi osiedlowej. Projekt zakłada budowę kanału deszczowego wraz z wyposażeniem i całym uzbrojeniem. Odwodnieniem wód deszczowych będzie rów od strony południowej. Na ten cel gmina otrzymała dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład „Program Inwestycji Strategicznych” w kwocie **900 000,00 zł**.

➤ „Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Brzozówek”.

Realizacja zadania polegać będzie na modernizacji Stacji Uzdatniania Wody wraz z zagospodarowaniem terenu wokół i wykonaniem ciągów komunikacyjnych. Głównym celem modernizacji Stacji Uzdatniania Wody jest zapewnienie bezawaryjnej pracy, zwiększenie efektywności uzdatniania wody oraz optymalizacja kosztów eksploatacji SUW. Dzięki realizacji inwestycji i wprowadzeniu nowej technologii woda spełni najwyższe standardy jakościowe obowiązujące w Unii Europejskiej. Na ten cel gmina otrzymała dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład „Program Inwestycji Strategicznych” w kwocie **1 629 250,00 zł**.

- W 2022 roku został złożony wniosek o dofinansowanie z budżetu Województwa Mazowieckiego (modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych) zadanie pn.: „Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Sadowo” o długości 442 mb. Otrzymane dofinansowanie to wartość 150.000,00 zł.
- Zgłoszone zostały propozycje projektów do planu działań innego instrumentu terytorialnego dla Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego:
 - ✓ „Budowa Sali gimnastycznej wraz z termomodernizacją budynku Szkoły Podstawowej w Kapturach z zastosowaniem technologii energooszczędnych”. Szacowana wartość projektu 10 000 000,00 zł.
 - ✓ „Termomodernizacja budynku Użyteczności Publicznej w Giżycach z zastosowaniem technologii energooszczędnych” – szacowana wartość projektu 4 000 000,00 zł.
 - ✓ „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Iłów” – szacowana wartość projektu 30 000 000,00zł.

Gmina Iłów realizuje Wieloletnią deklarację współpracy gmin subregionu żyrardowskiego w zakresie partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego. Obecnie w ramach porozumienia współpracują ze sobą 23 jednostki samorządu terytorialnego.

- Projekty realizowane przez Ochotnicze Straże Pożarne:
 - ✓ „OSP Załusków jako miejsce wypoczynku na szlaku rowerowym”.
Remont budynku OSP Załusków z przeznaczeniem na świetlicę wiejską pozwoli na stworzenie miejsca spotkań poprzez utworzenie nowoczesnego terenu rekreacyjnego. Zostaną wykonane następujące prace: wykonanie remontu wewnątrz budynku OSP, wykonanie remontu instalacji elektrycznych w budynku OSP, wykonanie remontu instalacji sanitarnych w budynku OSP, modernizacja istniejącego terenu przy budynku OSP. Na powyższe Ochotnicza Straż Pożarna w Załuskowie złożyła wniosek o przyznanie pomocy w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 -2020, w kwocie 189 064,00 zł.

2.6. Wydatki inwestycyjne ze środków własnych

- **„Modernizacja oczyszczalni ścieków w Iłowie – zakup inwestycyjny ciągnik o mocy 99 KM z napędem na dwie osie – 1 szt. wóz asenizacyjny o pojemności 10 000 L – 1 szt. ładowacz czołowy o udźwigu 1650 kg – 1 szt.”** – wykonanie **165 017,00 zł**.

- „**Pompa MSV Oczyszczalnia ścieków w Iłowie**” i „**Zakup motoreduktora – Oczyszczalnia Ścieków w Iłowie**” – wydatki wykonano w kwocie **23 376,09 zł**.
- „**Modernizacja Oczyszczalni Ścieków w Iłowie – etap I, etap II**” (własność gminna) wydatki wykonane w kwocie **155 226,00 zł**.
- „**Wykonanie otworu studziennego w miejscowości Brzozówek**” – wydatkowano **34 690,92 zł**.
Celem realizacji zadania była rozbudowa ujęcia wody podziemnej dla zaopatrzenia grupowego w gminie Iłów. Wykonanie otworu studziennego zwiększyło wydajność sieci wodociągowej, co przyczyniło się do zwiększenia komfortu i jakości codziennego życia mieszkańców.
- „**Przebudowa dróg gminnych w miejscowości Iłów i Giżyce**” – wydatki wykonane w kwocie **757 001,17 zł**.
- „**Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Giżyce**” – wykonanie **279 359,87 zł**.
- „**Przebudowa drogi gminnej ul. Plac Kasztanowy w Iłowie**” – wydatki wykonane w kwocie **152 647,20 zł**, w tym środki pochodzące z funduszu sołeckiego **49 078,62 zł**.
- Pomoc finansowa udzielona powiatowi sochaczewskiemu – wydatkowano **100 000,00 zł**, z przeznaczeniem na realizację zadania pn. „**Remont drogi powiatowej Nr 3808W Iłów – Aleksandrów**”.
- „**Budowa z przebudową dwóch odcinków drogi gminnej w miejscowości Białocin i Emilianów**” – wykonane wydatki w kwocie **61 500,00 zł**.
Celem zadań dotyczących przebudowy dróg jest poprawa stanu technicznego infrastruktury drogowej oraz zwiększenie komfortu i bezpieczeństwa użytkowników drogi.
- „**Budowa Sali Gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Kapturach**” – wydatki wykonano w kwocie **19 916,67 zł**.
- „**Dokumentacja na salę gimnastyczną w Kapturach**” – wydatki zrealizowane w ramach środków z funduszu sołeckiego – **22 183,33 zł**.
- „**Przebudowa budynku Filialnej Szkoły Podstawowej w Giżycach na potrzeby programu „Maluch+”** wykonanie **29 520,00 zł**.
- „**Rozbudowa i przebudowa budynku administracyjnego zlokalizowanego na działce nr 42/5 w obrębie geodezyjnym Iłów Osada**” – wykonano dokumentację projektową – **39 999,99 zł**.
- „**Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Brzozów Stary – Etap I**”.
Realizacja zadania przewiduje w I etapie budowę kanalizacji sanitarnej w popegeerowskiej już skanalizowanej części Brzozowa Starego. Prace będą polegały na wymianie odcinka istniejącej kanalizacji nie spełniających aktualnych norm. Ponadto zostanie wybudowana sieć kanalizacji sanitarnej w kierunku północnej części Brzozowa Starego wraz z odgałęzieniem na wschód Szkoły Podstawowej oraz na zachód w kierunku OSP Brzozów. Dodatkowo zostanie wybudowana przepompownia ścieków, rurociągów grawitacyjnych oraz rur tłocznych, celem przesyłu ścieków w obrębie miejscowości Brzozów Stary.
W ramach realizacji etapu inwestycji wybudowana będzie sieć kanalizacji sanitarnej wraz z odtworzeniem nawierzchni dróg. Na ten cel gmina otrzymała dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład „Program Inwestycji Strategicznych” w kwocie **8 550 000,00 zł**.
- „**Przebudowa Budynku Ośrodka Zdrowia w Iłowie**”.
Realizacja zadania polegać będzie na remoncie wraz z przebudową istniejącego budynku Ośrodka Zdrowia w Iłowie. Na ten cel gmina otrzymała wsparcie finansowe w ramach realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID – 19. Wniosek z roku 2021,

wpływy środków w 2021 r. – 500 000,00. W 2022 roku sfinansowano dokumentację projektową, dalsza realizacja w bieżącym roku.

- W ramach drugiej edycji Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych złożono 3 wnioski o dofinansowanie dla inwestycji:
 - „Budowa wraz z modernizacją dwóch odcinków drogi gminnej nr 380249W w m. Białocin oraz budowa wraz z modernizacją drogi gminnej nr 380212W w m. Emilianów”. Na ten cel Gmina otrzymała dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład „Program Inwestycji Strategicznych” w kwocie **2 470 000,00 zł**.
 - „Rozbudowa, przebudowa wraz z termomodernizacją budynku administracyjnego zlokalizowanego na działce 42/5 w obrębie geodezyjnym Iłów Osada”.
Celem wiodącym planowanej inwestycji jest zastosowanie rozwiązań technicznych i technologicznych związanych z adaptacją powierzchni na pomieszczenia biurowe. Realizacja zadania będzie polegać na wykonaniu prac związanych z rozbudową, przebudową, termomodernizacją budynku administracyjnego wraz ze zmianą źródła ciepła. Remont budynku będzie obejmował również odpowiednio dobrane wyposażenie pomieszczeń biurowych oraz sali konferencyjnej. Na ten cel gmina otrzymała dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład „Program Inwestycji Strategicznych” w kwocie **1 154 287,92 zł**.
 - „Modernizacja Oczyszczalni Ścieków w Iłowie – etap II”.
Główny cel to uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w gm. Iłów. Zadaniem II etapu jest również wzmocnienie spójności gospodarczej i społecznej na terenie realizacji inwestycji, poprawa stanu środowiska naturalnego, czystości wód i gleby oraz dostosowanie gospodarki ściekowej gminy do wymagań Polski i UE, a tym samym przyczynienie się do realizacji polityki ekologicznej UE, tj. do ochrony, zachowania i poprawy środowiska, ochrony zdrowia ludzkiego oraz oszczędnego racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych. Na ten cel Gmina otrzymała dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład „Program Inwestycji Strategicznych” w kwocie **4 750 000,00 zł**. Dodatkowo złożono również wniosek o dofinansowanie przedsięwzięcia do marszałka Województwa Mazowieckiego w ramach Instrumentu wsparcia zadań ważnych dla równomiernego rozwoju województwa mazowieckiego, przyznane środki to kwota **2 500 000,00 zł**.
- W ramach trzeciej edycji Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych złożono 2 wnioski o dofinansowanie dla inwestycji:
 - „Remont i modernizacja infrastruktury sportowej – boisko Brzozów Stary”.
W ramach zadania przewidziano budowę kanalizacji deszczowej dla terenu Szkoły Podstawowej w Brzozowie Starym, kompleksu boiska oraz drogi osiedlowej. Projekt zakłada budowę kanału deszczowego wraz z wyposażeniem i całym uzbrojeniem. Odwodnieniem wód deszczowych będzie rów od strony południowej. Na ten cel gmina otrzymała dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład „Program Inwestycji Strategicznych” w kwocie **900 000,00 zł**.
 - „Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Brzozówek”.
Realizacja zadania polegać będzie na modernizacji Stacji Uzdatniania Wody wraz z zagospodarowaniem terenu wokół i wykonaniem ciągów komunikacyjnych. Głównym celem modernizacji Stacji Uzdatniania Wody jest zapewnienie bezawaryjnej pracy, zwiększenie efektywności uzdatniania wody oraz optymalizacja kosztów eksploatacji SUW. Dzięki realizacji inwestycji i wprowadzeniu nowej technologii woda spełni najwyższe standardy jakościowe obowiązujące w Unii Europejskiej. Na ten cel gmina otrzymała

dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład „Program Inwestycji Strategicznych” w kwocie **1 629 250,00 zł**.

W 2022 roku został złożony wniosek o dofinansowanie z budżetu Województwa Mazowieckiego (modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych) zadanie pn.: „Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Sadowo” o długości 442 mb. Otrzymane dofinansowanie to wartość 150 000,00zł.

Zgłoszone zostały propozycje projektów do planu działań innego instrumentu terytorialnego dla Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego:

- ✓ „Budowa Sali gimnastycznej wraz z termomodernizacją budynku Szkoły Podstawowej w Kapturach z zastosowaniem technologii energooszczędnych”. Szacowana wartość projektu 10 000 000,00 zł.
- ✓ „Termomodernizacja budynku Użyteczności Publicznej w Giżycach z zastosowaniem technologii energooszczędnych” – szacowana wartość projektu 4 000 000,00 zł.
- ✓ „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Iłów” – szacowana wartość projektu 30 000 000,00zł.

Gmina Iłów realizuje Wieloletnią deklarację współpracy gmin subregionu żyrardowskiego w zakresie partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego. Obecnie w ramach porozumienia współpracują ze sobą 23 jednostki samorządu terytorialnego.

- Projekty realizowane przez Ochotnicze Straże Pożarne:

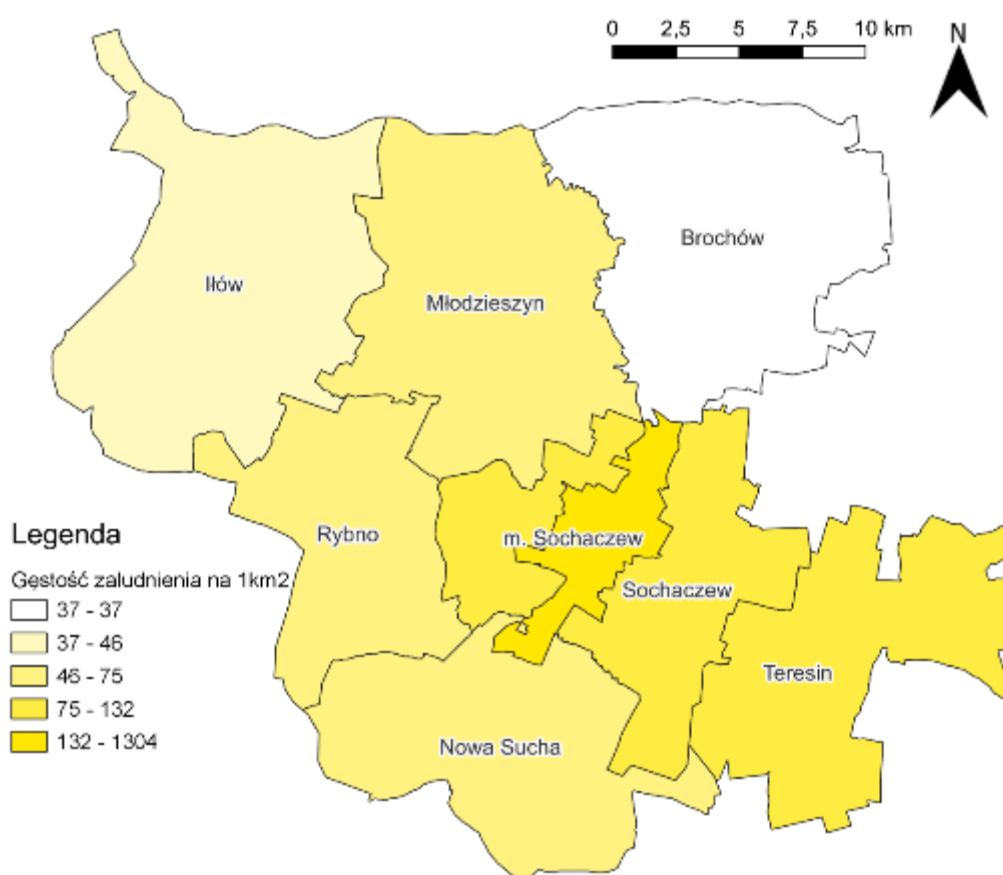
- ✓ „OSP Załusków jako miejsce wypoczynku na szlaku rowerowym”.

Remont budynku OSP Załusków z przeznaczeniem na świetlicę wiejską pozwoli na stworzenie miejsca spotkań poprzez utworzenie nowoczesnego terenu rekreacyjnego. Zostaną wykonane następujące prace: wykonanie remontu wewnątrz budynku OSP, wykonanie remontu instalacji elektrycznych w budynku OSP, wykonanie remontu instalacji sanitarnych w budynku OSP, modernizacja istniejącego terenu przy budynku OSP. Na powyższe Ochotnicza Straż Pożarna w Załuskowie złożyła wniosek o przyznanie pomocy w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 -2020, w kwocie 189 064,00

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Gminę Iłów w 2021 roku zamieszkiwało 5 968 osób, co stanowiło 7% populacji całego powiatu sochaczewskiego. Biorąc pod uwagę, że jest to największa powierzchniowo gmina powiatu, ogólna gęstość zaludnienia wyniosła 46 osób na km², co czyni Gminę Iłów drugą pod względem najmniejszej gęstości zaludnienia w powiecie, przed Gminą Brochów (37 os./km²) i za gminami: Rybno oraz Młodzieszyn (po 47 os./km²). Powyżej średniej gęstości zaludnienia dla powiatu, wynoszącej 114 os./km², znalazły się gminy: Sochaczew (128 os./km²), Teresin (132 os./km²), a także Miasto Sochaczew, które ze wskaźnikiem 1304 os./km², jako jedyna jednostka samorządu w powiecie przekroczyła średnią wojewódzką (155 os./km²).

Ryc. 23. Gęstość zaludnienia w powiecie sochaczewskim w 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rozpatrując bezwzględną liczbę ludności, Gmina Iłów zajmuje piąte miejsce w powiecie, wyprzedzając gminy: Rybno, Brochów i Młodzieszyn. Największy odsetek populacji powiatu koncentruje Miasto Sochaczew (41%), a następnie gminy: Sochaczew i Teresin (po 14%). W badanym okresie od 2017 roku, liczba ludności w Gminie Iłów spadła z 6 157 do 5 986 mieszkańców, co przełożyło się na jedną z najmniej korzystnych wartości wskaźnika dynamiki liczby ludności, który wynosząc 99,3% był wyższy jedynie od 98,2% osiągniętych w Mieście Sochaczew. W tym czasie jeszcze tylko gminy Rybno i Młodzieszyn doświadczyły spadku populacji, o dynamice bardziej zbliżonej do całego powiatu (99,6%). Pozostałe gminy

odnotowały wzrost liczby ludności, w tym największą dynamiką odznaczyła się podmiejska Gmina Sochaczew (102,2%), co świadczy o intensywnej suburbanizacji.

Tab. 8. Zmiany ludności w powiecie sochaczewskim w latach 2017-2021

JST	2017	2018	2019	2020	2021	udział w 2021 r.	średnia dynamika
powiat sochaczewski	85 175	85 105	85 045	83 999	83 655	100%	99,6%
Miasto Sochaczew	36 790	36 462	36 282	34 575	34 139	41%	98,2%
Gmina Brochów	4 358	4 360	4 371	4 442	4 425	5%	100,4%
Gmina Iłów	6 157	6 183	6 132	6 047	5 986	7%	99,3%
Gmina Młodzieszyn	5 598	5 554	5 575	5 555	5 555	7%	99,8%
Gmina Nowa Sucha	6 586	6 647	6 686	6 760	6 790	8%	100,8%
Gmina Rybno	3 476	3 476	3 478	3 426	3 404	4%	99,5%
Gmina Sochaczew	10 757	10 922	10 976	11 592	11 739	14%	102,2%
Gmina Teresin	11 453	11 501	11 545	11 602	11 617	14%	100,4%

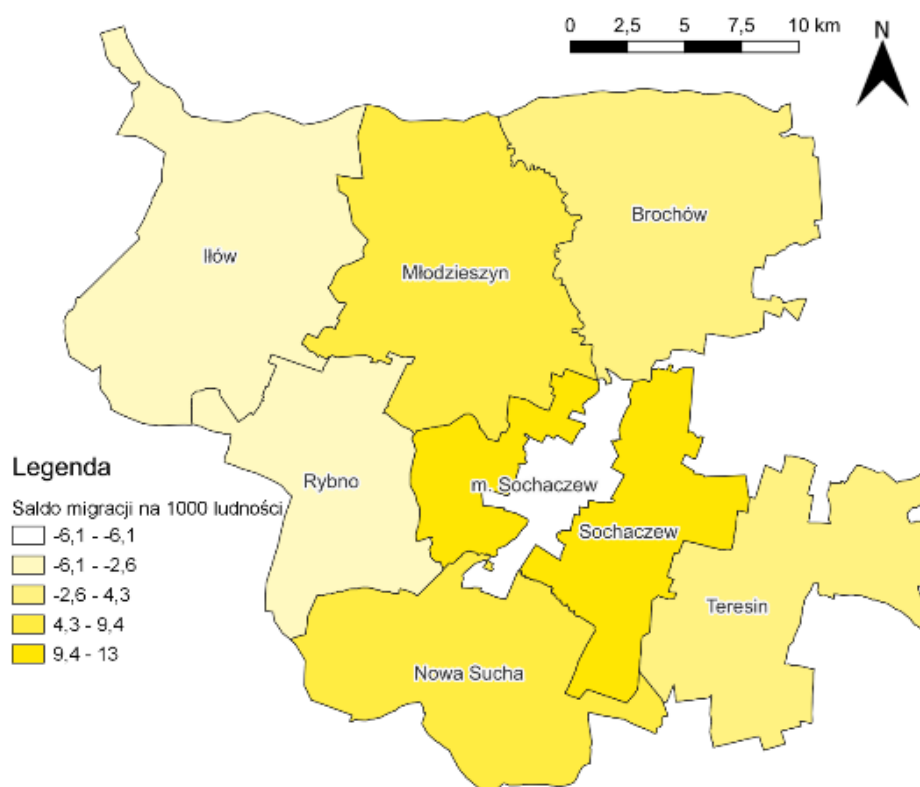
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na zmiany liczby ludności składają się przyrost naturalny i saldo migracji, które dla celów porównawczych znormalizowane są do postaci wskaźników na 1000 mieszkańców. Analizując przyrost naturalny na 1000 mieszkańców, Gmina Iłów w 2021 r. z wartością -4,98 znalazła się pomiędzy średnią dla powiatu (-5,19) oraz średnią dla województwa (-3,54). Gmina Nowa Sucha uzyskała wartość równą średniej wojewódzkiej, natomiast gminy: Teresin, Sochaczew i Rybno odnotowały przyrost bardziej korzystny, choć wciąż ujemny (od -2,50 do -2,05). Pozostałe gminy: Brochów, Młodzieszyn i Miasto Sochaczew, osiągnęły wartości poniżej średniej powiatowej, z czego najniższy przyrost odnotowano w Gminie Młodzieszyn (-8,82). Od 2017 roku wszystkie rozpatrywane jednostki samorządowe odnotowały pogorszenie wskaźnika przyrostu naturalnego, z czego w Gminie Iłów, ze zmianą równą -1,08, spadek ten jest wolniejszy niż w całym powiecie (-1,43), czy województwie (-1,10). Jeszcze tylko gminy: Nowa Sucha, Rybno i Teresin cechują się mniejszymi spadkami, natomiast w tempie przekraczającym średnią powiatową, wskaźnik ten pogarsza się w gminach: Sochaczew (-1,59), Brochów (-1,70) i Mieście Sochaczew (-1,93). W przypadku salda migracji sytuacja w powiecie kształtuje się bardziej korzystnie. Sam powiat sochaczewski odnotował w 2021 roku dodatnie saldo migracji na poziomie 0,80, a gminy: Teresin, Brochów, Nowa Sucha, Młodzieszyn i Sochaczew znacznie przekroczyły wartość średnią dla województwa (2,40), z czego w Młodzieszynie było to 9,40, a w Gminie Sochaczew aż 13,00. Gmina Iłów należy do grupy samorządów z ujemnym saldem migracji i z wynikiem równym -3,00, plasuje się pomiędzy Gminą Rybno (-2,60) i Miastem Sochaczew (-6,10). Należy jednak zaznaczyć, że od 2017 roku Gmina Iłów odnotowała poprawę tego wskaźnika o 0,63, co jest trzecim wynikiem w powiecie, za gminami Sochaczew (0,85) oraz Młodzieszyn (1,40). Najmniej korzystnie sytuacja kształtuje się w Gminie Rybno i Mieście Sochaczew, w których nie dość że występuje odpływ ludności, to zjawisko to od roku 2017 przyspieszyło odpowiednio o -0,38 i -0,45. Patrząc na rozkład przestrzenny salda migracji, wyraźnie zaznacza się trend suburbanizacji, w którym gminy podmiejskie pozyskują wielu mieszkańców wyprowadzających się z ośrodków miejskich.

Tab. 9. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Iłów latach 2017-2021 na tle powiatu i województwa

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2021 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2017 r.	2021 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2017 r.
województwo mazowieckie	-3,54	-1,10	2,40	-0,03
powiat sochaczewski	-5,19	-1,43	0,80	0,20
Miasto Sochaczew	-7,10	-1,93	-6,10	-0,45
Gmina Brochów	-6,09	-1,70	4,30	0,38
Gmina Iłów	-4,98	-1,08	-3,00	0,63
Gmina Młodzieszyn	-8,82	-1,13	9,40	1,40
Gmina Nowa Sucha	-3,54	-1,00	6,20	0,38
Gmina Rybno	-2,05	-0,73	-2,60	-0,38
Gmina Sochaczew	-2,14	-1,59	13,00	0,85
Gmina Teresin	-2,50	-0,54	3,10	0,18

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

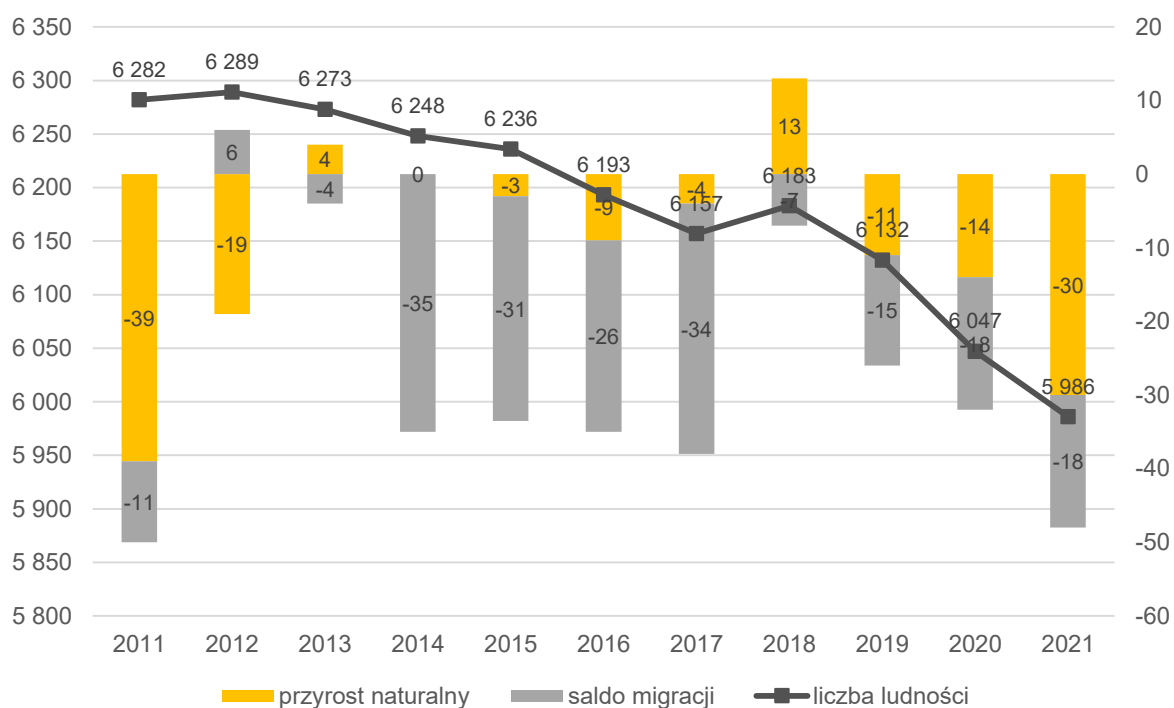

Ryc. 24. Saldo migracji na 1 tys. osób w powiecie sochaczewskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rozpatrując zmiany liczby ludności w Gminie Iłów w szerszym horyzoncie czasowym, od 2011 roku, widać, że jedynie w 2012 i 2018 miał miejsce wzrost liczby ludności, który w pierwszym

wypadku związany był z dodatnim saldem migracji i mniej ujemnym przyrostem naturalnym, natomiast w drugim kluczowy był dodatni przyrost naturalny i mniej niekorzystne saldo migracji. Największy odpływ ludności miał miejsce w latach 2014-2017, a jednocześnie był to jeden z bardziej korzystnych dla Gminy okresów pod względem przyrostu naturalnego. Spadek przyrostu naturalnego w latach 2020-2021 może mieć związek z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2, natomiast utrzymujące się ujemne saldo migracji pokazuje, że jednym z wyzwań stojących przed Gminą jest zatrzymanie na swoim terenie dotychczasowych mieszkańców i przyciągnięcie nowych.

Ryc. 25. Zmiany liczby ludności w Gminie Iłów w latach 2011-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując sytuację demograficzną Gminy, kluczowe jest spojrzenie na jej strukturę pod względem wieku. Gmina Iłów, na tle powiatu, charakteryzuje się stosunkowo wysokim odsetkiem osób w wieku 25-34 lat, które często mają zakończony etap formalnej edukacji, uwzględniając wykształcenie wyższe, i są na etapie podejmowania decyzji kształtujących dalsze życie zawodowe i rodzinne. W Gminie Iłów stanowią one 13,3%, co jest trzecim wynikiem w powiecie za gminami: Brochów i Młodzieszyn (po 13,4%), wykraczając poza średnią dla powiatu sochaczewskiego (12,7%), i zbliżając się do średniej dla województwa mazowieckiego (13,7%). Również dynamika tego wskaźnika od roku 2017, w porównaniu do pozostałych gmin powiatu, kształtuje się korzystniej dla Gminy Iłów, w której osiągnęła wartość 88%. Jedynie Gmina Młodzieszyn odnotowała mniejsze tempo spadku i z dynamiką równą 95%, uzyskała wynik lepszy od województwa (92%). Największy spadek odsetka osób w wieku 25-34 lat miał miejsce w Gminie Nowa Sucha, które jako jedyna odnotowała dynamikę poniżej 80%. Kolejnym istotnym wskaźnikiem jest odsetek osób w wieku emerytalnym w stosunku do osób w wieku produkcyjnym, który pokazuje potencjalne potrzeby względem systemu usług społecznych. Pod tym względem Gmina Iłów posiada najwyższy odsetek seniorów do ludności produkcyjnej (28,5%), ustępując jedynie Miastu Sochaczew (32,6%). Powyżej średniej wartości dla powiatu, która kształtuje się na zbliżonym poziomie do średniej wojewódzkiej

(odpowiednio 28,1% i 28,2%), znalazła się jeszcze tylko Gmina Brochów (28,3%). Na tle powiatu wyróżnia się Gmina Sochaczew, która jako jedyna odnotowała poniżej 20% udziału seniorów do osób w wieku produkcyjnym, istotnie wyprzedzając drugą pod tym względem Gminę Nowa Sucha (24,1%). Gmina Sochaczew charakteryzuje się również najwolniejszym tempem przyrostu tego wskaźnika od 2017 roku i z dynamiką równą 109% odpowiada średniej dla województwa. Gminy Iłów oraz Brochów odnotowały dynamikę na poziomie 116%, umiejscawiając je w środku stawki za gminami: Sochaczew (109%), Rybno (113%) i Nowa Sucha (114%), a przed gminami: Młodzieszyn (117%) i Teresin, która osiągnęła wskaźnik na poziomie średniej dla powiatu (120%), a także przed najszybciej starzejącym się Miastem Sochaczew (128%). Starzenie się społeczeństwa jest zjawiskiem charakterystycznym dla wszystkich rozwiniętych gospodarek, stwarzając wyzwania dla wydolności systemów opieki zdrowotnej i społecznej, ale również szanse płynące z możliwości rozwoju sektora tzw. srebrnej gospodarki, kierującego ofertę specjalnie dla seniorów.

Tab. 10. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Iłów w 2017 i 2021 roku na tle powiatu i województwa

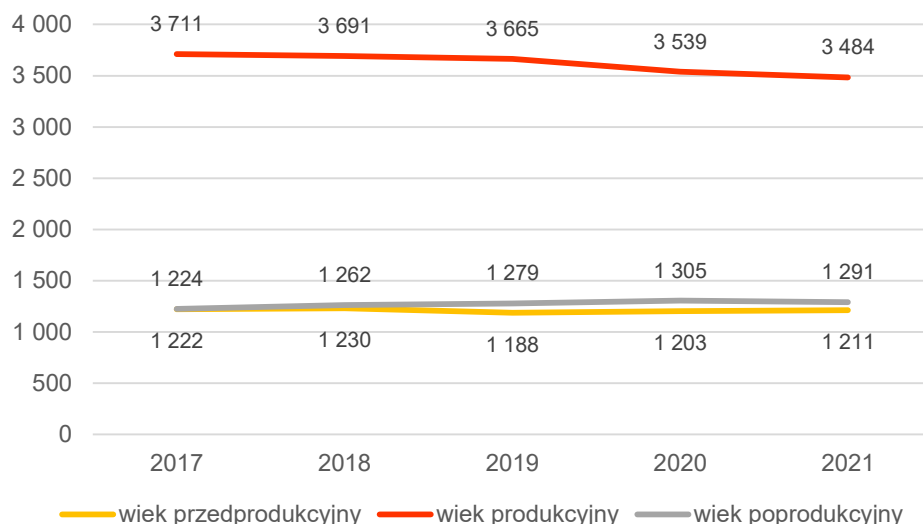
JST	mieszkańcy w wieku kreatywnym (%)			senioralne obciążenie demograficzne (%)		
	2017	2021	dynamika	2017	2021	dynamika
województwo mazowieckie	14,9	13,7	92%	25,8	28,2	109%
powiat sochaczewski	15,1	12,7	85%	23,4	28,1	120%
Miasto Sochaczew	15,2	12,8	84%	25,5	32,6	128%
Gmina Brochów	15,4	13,4	87%	24,5	28,3	116%
Gmina Iłów	15,1	13,3	88%	24,5	28,5	116%
Gmina Młodzieszyn	14,1	13,4	95%	23,1	27,1	117%
Gmina Nowa Sucha	15,5	12,3	79%	21,2	24,1	114%
Gmina Rybno	15,9	13,2	83%	22,1	24,9	113%
Gmina Sochaczew	14,8	12,3	83%	18,2	19,9	109%
Gmina Teresin	14,7	12,2	83%	22,2	26,7	120%

¹ ludność w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem

² ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Pogłębiając analizę struktury demograficznej w Gminie Iłów, można zauważyć, że w latach 2017-2021 każdego roku malała zarówno bezwzględna liczba osób w wieku produkcyjnym, jak również jej udział w ogóle populacji, z kolei liczba seniorów po corocznych wzrostach do 2020 roku, w 2021 r. nieznacznie spadła. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym natomiast, po wzroście w 2018 r. i dość znacznym spadku w 2019 r. zaczęła stopniowo się zwiększać.

Ryc. 26. Struktura ludności w Gminie Iłów w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

3.2. Kapitał społeczny

Przedszkola i żłobki

Na terenie Gminy Iłów działa publiczny **Żłobek „Maluch +” w Giżycach**, oferujący opiekę od poniedziałku do piątku w godzinach 7.00-17.00. Opłata miesięczna za pobyt dziecka wynosi 500 zł, a dzienna stawka za wyżywienie 9 zł. Żłobek dostosowany jest do potrzeb dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki. Na 8 miejsc oferowanych przez placówkę było zapisanych 8 dzieci, co może wskazywać na konieczność zwiększenia dostępnej liczby miejsc opieki dla dzieci do lat 3 na terenie Gminy.

Opiekę nad dziećmi powyżej 3 roku życia oferują placówki publiczne: osiem oddziałów przedszkolnych przy szkołach w Iłowie, Brzozowie Starym, Szkole Filialnej w Giżycach i Kapturach, a także dwa oddziały w Przedszkolu Samorządowym w Iłowie. Najwięcej dzieci uczęszczało do oddziału przy SP w Brzozowie Starym, gdzie utworzone zostały 3 grupy, liczące średnio 25 osób. Równie liczne grupy funkcjonowały w Przedszkolu Samorządowym w Iłowie, gdzie utworzono ich dwie. Oddziały przy SP w Iłowie i Kapturach również posiadały po dwie grupy, liczące po 19 i 18 dzieci. Najmniej liczny był oddział przy SP w Giżycach, który posiadał jedną siedmioosobową grupę. W przypadku godzin otwarcia, najkrócej funkcjonującym był oddział w Kapturach, otwarty jedynie od 8.00 do 13.00. O godzinę dłuższą opiekę oferowały oddziały w Giżycach i Iłowie (odpowiednio 8.00-14.00 i 7.30-13.30), natomiast najdłużej otwarte pozostawały Przedszkole Samorządowe w Iłowie (7.00-16.00) oraz oddział przedszkolny w Brzozowie Starym (7.30-16.30), jako jedyne oferujące czas opieki w wymiarze obejmującym, a nawet przekraczającym standardowy dzienny wymiar pracy. Łącznie do przedszkoli na terenie Gminy Iłów w roku 2020/2021 uczęszczało 205 dzieci.

Tab. 11. Przedszkola publiczne na terenie Gminy Iłów

Lp.	Nazwa przedszkola/oddziału/punktu przedszkolnego	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
1.	Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Iłowie	38	2	19	7.30-13.30

2.	Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Żołnierzy AK Cichociemnych w Brzozowie Starym	74	3	25	7.30-16.30
3.	Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej im. Wojska Polskiego w Giżycach	7	1	7	8.00-14.00
4.	Oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Bolesława Chrobrego w Kapturach	36	2	18	8.00-13.00
5.	Przedszkole Samorządowe w Iłowie	50	2	25	7.00-16.00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

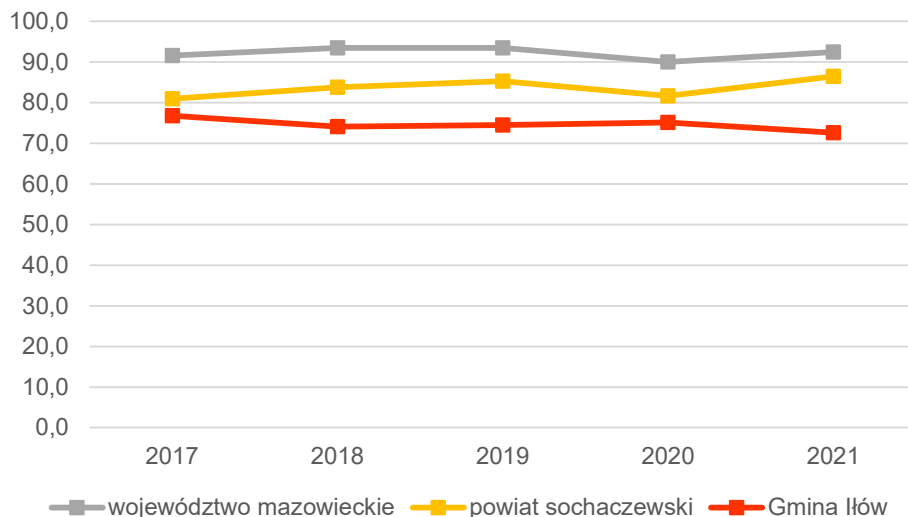
Od roku szkolnego 2016/2017 udział dzieci objętych opieką przedszkolną w Gminie Iłów wzrósł z 73% do 83% w roku 2020/2021. W tym okresie zarówno liczba dzieci z terenu Gminy w przedszkolach na terenie innych gmin, jak i dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie Iłowa, po spadku w roku 2017/2018 corocznie nieznacznie wzrastała, by ponownie odnotować spadek w roku 2020/2021, na który wpływ mogła mieć pandemia koronawirusa SARS-CoV-2, znacznie ograniczająca mobilność i aktywność zawodową społeczeństwa. Również od spadku w roku 2017/2018, corocznie wzrastał miesięczny koszt utrzymania dziecka w przedszkolu gminnym, osiągając 595,75 zł w roku 2020/2021.

Tab. 12. Upowszechnianie opieki przedszkolnej w Gminie Iłów w latach 2016/2017-2020/2021

	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Udział dzieci objętych opieką przedszkolną (%)	73%	78%	79%	79%	83%
Liczba dzieci z terenu gminy w przedszkolach na terenie innych gmin (os.)	12	5	7	13	10
Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie gminy (os.)	5	4	6	6	3
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym (zł)	490,58	475,30	478,34	527,86	595,75

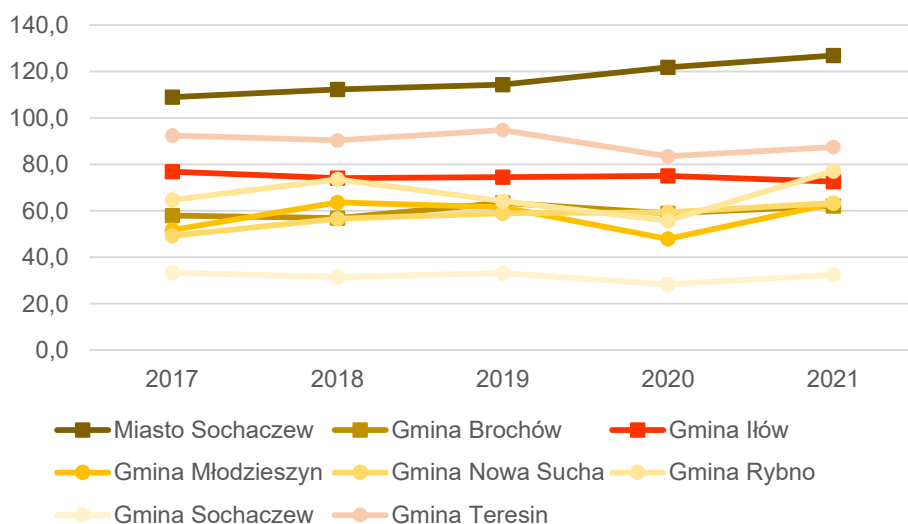
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Porównując wskaźnik upowszechnienia opieki przedszkolnej według GUS, w Gminie Iłów od roku 2017 utrzymywał się on na w miarę stałym poziomie, w 2021 roku odnotowując nieznaczny spadek do 72,6%. Przez cały ten okres utrzymywał się jednak poniżej średniej dla powiatu (86,5% w 2021 r.), jak i województwa (92,5% w 2021 r.). Na tle pozostałych gmin powiatu, Gmina Iłów zajmuje czwartą pozycję, za gminami: Rybno (77,1%), Teresin (87,4%) i Miastem Sochaczewem, którego wynik 126,9% wskazuje na znaczny udział dzieci z innych gmin uczęszczających do przedszkoli na terenie miasta, co może wskazywać na atrakcyjniejszą ofertę opieki, jak i możliwość dowozu dzieci w drodze do i z pracy. Potwierdzałby to również bardzo niski wynik Gminy Sochaczew, która z wartością 32,4% istotnie odbiega od pozostałych gmin powiatu.

Ryc. 27. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Gminie Iłów na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Ryc. 28. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Gminie Iłów na tle gmin powiatu sochaczewskiego w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Edukacja

Na terenie Gminy Iłów funkcjonują trzy szkoły podstawowe oraz filia Szkoły Podstawowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Iłowie położona w Giżycach. W Giżycach naukę do 2021 odbywali uczniowie w ramach klas I-III i funkcjonował oddział przedszkolny, natomiast uczniowie klas IV-VIII z dotychczasowego obwodu kontynuowali naukę w Iłowie. Reorganizacja ta wynikała z konieczności dostosowania sieci szkół do realnych potrzeb wynikających ze zmian demograficznych i pozwoli na racjonalizację ponoszonych kosztów na zadania oświatowe.

Najwięcej uczniów uczęszczało do Szkoły Podstawowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Iłowie, było ich 257 w 13 oddziałach. O ponad stu uczniów mniej liczyła Szkoła podstawowa im. Żołnierzy AK Cichociemnych w Brzozowie Starym (140 uczniów), natomiast do Szkoły

Podstawowej im. Bolesława Chrobrego w Kapturach uczęszczało 72 uczniów. Najmniej liczna była Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Giżycach (46 uczniów), posiadająca zarazem najmniejsze oddziały, o średniej wielkości 6,5 ucznia. SP w Iłowie posiadała również najliczniejszą kadrę nauczycielską, obejmującą 37,5 etatu, co dawało wynik 7 uczniów przypadających na 1 nauczyciela. Proporcja kadry do liczby uczniów kształtowała się podobnie w SP w Brzozowie Starym (6 uczniów na nauczyciela) i SP w Kapturach (5,5 ucznia na 1 nauczyciela). Pomimo mniejszej liczby uczniów SP w Giżycach posiadała więcej etatów niż SP w Kapturach, przez co na 1 nauczyciela przypadało jedynie 2,5 ucznia.

Tab. 13. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Iłów

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli	Liczba uczniów przypadających na 1 nauczyciela
1.	Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Iłowie	257	13	20	37,5	7
2.	Szkoła Podstawowa im. Żołnierzy AK Cichociemnych w Brzozowie Starym	140	9	15,5	23	6
3.	Szkoła Podstawowa Filialna im. Wojska Polskiego w Giżycach	46	7	6,5	18	2,5
4.	Szkoła Podstawowa im. Bolesława Chrobrego w Kapturach	72	7	10	13	5,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Analizując zmiany liczby uczniów na przestrzeni lat, od roku szkolnego 2016/2017 w Gminie Iłów obserwuje się wzrost, zarówno łącznej liczby uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy (o 98 do roku 2020/2021), jak i liczby uczniów z terenu Gminy uczęszczających do szkół na terenie innych gmin (o 20 do roku 2020/2021). Najwięcej uczniów uczęszczało do szkół na terenie Gminy w roku szkolnym 2018/2019, kiedy było to 519 osób. Wtedy też odnotowano najmniejszą liczbę dzieci uczących się poza granicami Gminy Iłów (38).

Tab. 14. Uczniowie na terenie i poza Gminą Iłów w latach 2016/2017-2020/2021

	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie gminy wraz z klasami "0" (os.)	407	446	519	503	505
Liczba uczniów z terenu gminy, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin (os.)	40	50	38	46	60

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Iłów jest zróżnicowany. SP w Iłowie będąc największą placówką, posiada zarazem najbardziej rozbudowaną bazę, obejmującą 14 sal lekcyjnych i salę gimnastyczną w dobrym stanie technicznym. Jako jedyna placówka na terenie Gminy posiada także dedykowaną pracownię językową oraz monitoring. Jedynie jeszcze SP w Brzozowie Starym posiada salę gimnastyczną po remocie. Żadna z placówek na terenie Gminy nie prowadzi klas dwujęzycznych, sportowych ani integracyjnych, jak również nie oferuje szafek dla każdego ucznia, za to wszystkie prowadzą świetlice, wyposażone są w projektory multimedialne, jak i komputery do użytku uczniów, z czego

najwięcej uczniów na jeden komputer przypada w SP w Iłowie (5,8), a najmniej w SP w Giżycach (3,3). SP w Iłowie i SP w Giżycach posiadają także gabinety pielęgniarki oraz parkingi dla pracowników i rodziców dowożących dzieci do szkoły. W przypadku SP w Brzozowie Starym parking ma niewystarczającą pojemność nawet na potrzeby kadry nauczycielskiej.

Tab. 15. Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Iłów

Nazwa szkoły:	Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Iłowie	Szkoła Podstawowa im. Żołnierzy AK Cichociemnych w Brzozowie Starym	Szkoła Podstawowa Filialna im. Wojska Polskiego w Giżycach	Szkoła Podstawowa im. Bolesława Chrobrego w Kapturach
Liczba sal lekcyjnych	14	8	5	8
Rodzaj i stan obiektów sportowych / sal gimnastycznych	sala gimnastyczna - stan dobry	sala gimnastyczna – po remocie	brak sali gimnastycznej	brak sali gimnastycznej
Pracownie językowe	tak	nie	nie	nie
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne	nie	nie	nie	nie
Komputery do użytku uczniów	44	29	14	18
Projektory multimedialne	3	3	3	4
Kamery - monitoring szkolny	tak	nie	nie	nie
Szafki dla każdego ucznia	nie	nie	nie	nie
Świetlice (godziny otwarcia)	tak (8.00 - 16.00)	tak (7.00-16.00)	tak	tak (7.30-14.30)
Parkingi dla kadry / rodziców	tak	niewystarczająca pojemność	tak	nie
Gabinet pielęgniarki / stomatologiczny	tak	nie	tak	nie
Liczba stypendystów	68	12	9	12

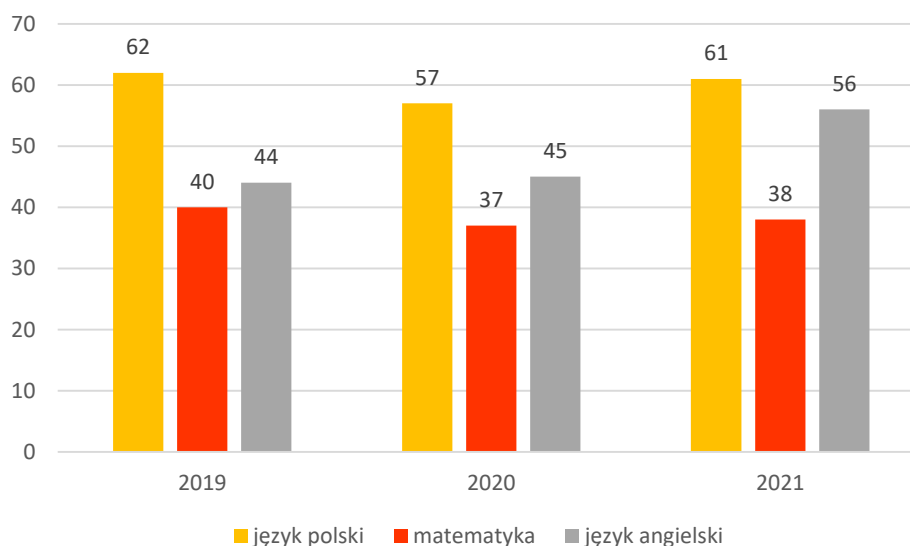
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

W chwili aktualnej w Giżycach nie ma klas I-III, funkcjonuje wyłącznie grupa przedszkolna oraz żłobek (2023 rok).

Gmina Iłów posiada Lokalny Program Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży, przyjęty uchwałą Rady Gminy nr 94/XVIII/2019 z dnia 29 listopada 2019 roku w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży ze szkół prowadzonych przez Gminę Iłów oraz określenia zasad i form przyznawania stypendium Wójta Gminy Iłów dla wybitnie uzdolnionych uczniów szkół podstawowych w ramach Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży. W ramach programu przyznawane są stypendia dla uczniów osiągających wysokie wyniki w nauce, laureatów konkursów i olimpiad przedmiotowych, zawodów sportowych, konkursów artystycznych o zasięgu co najmniej powiatowym, a także nagroda specjalna Wójta Gminy za wybitne osiągnięcia. W roku 2021 Wójt Gminy przyznał stypendia na łączną kwotę 55 830,00 zł.

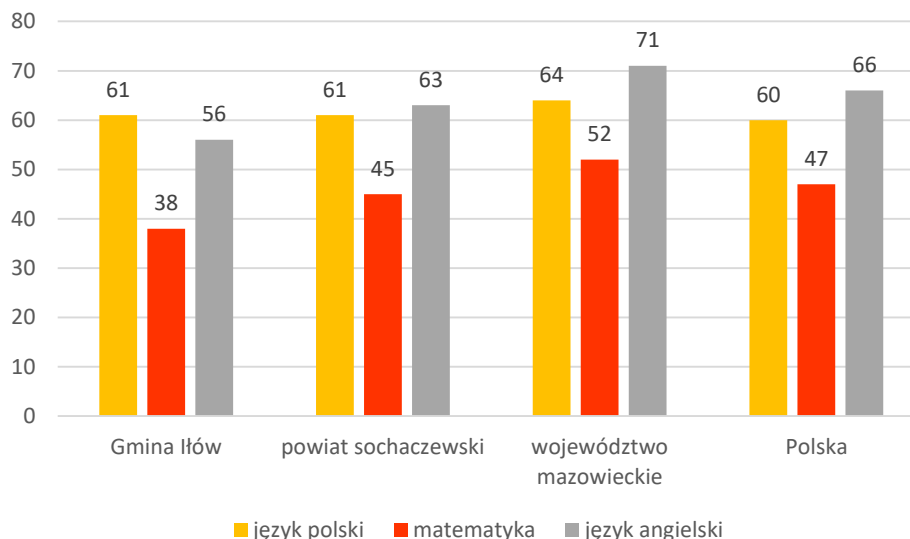
Przyznano również stypendia Dyrektorów Szkół na kwotę 26 300,00 zł a także stypendia socjalne na kwotę 81 508,03 zł. Największym odsetkiem stypendystów pochwalić się może SP w Iłowie, a najmniej nagrodzonych w stosunku do ogólnej liczby uczniów było w SP w Brzozowie Starym. Gmina wspiera także uczniów niepełnosprawnych poprzez pokrywanie kosztów dowozów dzieci do szkół. W roku 2021 kwota ta wyniosła 21 600,76 zł w przypadku dowozów organizowanych przez rodziców, oraz 11 990,55 zł w formie zwrotu kosztów zakupu biletu miesięcznego na przejazd autobusem PKS.

Istotnym miernikiem poziomu nauczania w Gminie są wyniki standaryzowanych egzaminów zewnętrznych. W przypadku egzaminów na zakończenie szkoły podstawowej w 2021 roku, uczniowie Gminy Iłów osiągnęli wyniki z języka polskiego wyższe o 1 punkt procentowy od średniej krajowej i zrównali się ze średnią dla powiatu sochaczewskiego (61%), pozostając jednak 3 punkty procentowe za średnią wojewódzką. Był to czwarty wynik w powiecie, za gminami: Nowa Sucha (66%), Teresin (64%) i Brochów (62%). Z matematyki i języka angielskiego iłowscy uczniowie uzyskali jednak wyniki znacząco poniżej średniej krajowej, wojewódzkiej i powiatowej, osiągając najniższy w powiecie wynik z matematyki (38%), różniący się od lidera, jakim była Nowa Sucha o 20 punktów procentowych. Nieco korzystniej przedstawiają się wyniki z języka angielskiego, gdzie Gmina Iłów z wynikiem 56% wyprzedziła gminy: Brochów i Rybno (po 52%) a także Młodzieszyn (53%). W tym wypadku lider, którym również była Gmina Nowa Sucha, osiągnął wynik 68%. Wyniki osiągane przez uczniów Gminy Iłów, poza językiem angielskim, znacząco spadły w roku 2020, co niewątpliwie ma związek z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2 i nagłemu przejściu na tryb nauki zdalnej. Do roku 2021 nie udało się powrócić do rezultatów z 2019 roku z języka polskiego i matematyki, jednak obserwowana jest ciągła poprawa znajomości języka angielskiego.

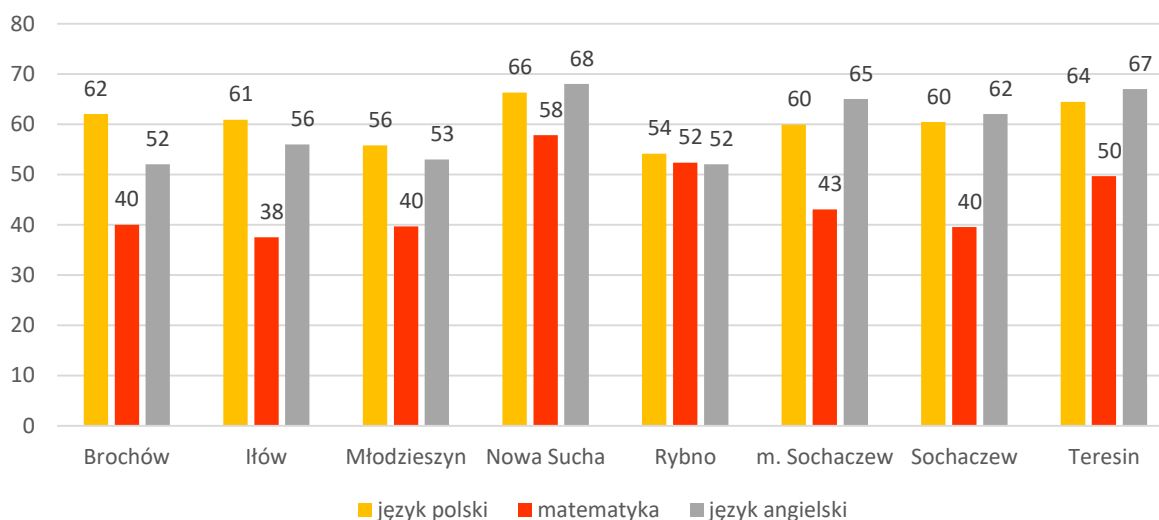
Ryc. 29. Wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z Gminy Iłów w latach 2019-2021.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OKE

Ryc. 30. Wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z Gminy Iłów na tle powiatu, województwa oraz kraju w 2021 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OKE

Ryc. 31. Wyniki z egzaminu ósmoklasisty wszystkich gmin powiatu sochaczewskiego w 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE

Analizując wydatki w dziale oświata i wychowanie ponoszone przez Gminę Iłów, widać że wzrastały one każdego roku od 2017 do 2020 roku i tylko nieznacznie obniżyły się w 2021 r. Rozpatrując cały okres 2018-2021, wydatki ogółem wzrosły o 44,3%. Wydatki bieżące w tym czasie zwiększyły się o 22,7%, na co największy wpływ miał wzrost wynagrodzeń i pochodnych o 26,4%. Pozostałe wydatki bieżące utrzymywały się na zbliżonym poziomie w całym analizowanym okresie (wzrost o 8,5%). Największy wzrost odnotowano w zakresie wydatków majątkowych, jako że w 2017 roku były one niewielkie, osiągając niespełna 36,6 tys. zł, a w 2020 przekroczyły 2,1 mln zł. W 2021 r. nieznacznie spadły do 1,9 mln zł. Większość z tych środków została przeznaczona na rozbudowę szkoły w Brzozowie Starym, obejmująca m.in. budowę Sali gimnastycznej. W analizowanym okresie obserwuje się także systematyczny wzrost wartości subwencji oświatowej, która jednak pokrywa coraz mniejszą część wszystkich wydatków. Jej udział spadł z 68% w 2017 r. do 50% w 2020 r., by nieznacznie wzrosnąć w 2021 r. do poziomu 53%, co wynikało głównie ze zmniejszenia wydatków. W latach 2017-2021

wysokość subwencji zwiększyła się jedynie o 14,2%. Mniejszy udział subwencji oświatowej oznacza zwiększone obciążenie dla budżetu Gminy.

Tab. 16. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Iłów w latach 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
WYDATKI OGÓLEM	8 519 797,79	9 549 125,54	10 499 327,34	12 570 280,45	12 293 230,69
Wydatki bieżące, w tym:	8 483 224,44	8 897 466,94	9 558 558,75	10 435 589,64	10 406 911,30
Wynagrodzenia i pochodne	6 693 024,32	6 970 347,87	7 645 838,66	8 303 060,59	8 463 071,55
Pozostałe wydatki bieżące	1 790 200,12	1 927 119,07	1 912 720,09	2 132 529,05	1 943 839,75
Wydatki majątkowe	36 573,35	651 658,60	940 768,59	2 134 690,81	1 886 319,39
SUBWENCJA OŚWIATOWA	5 756 739,00	5 959 919,00	6 295 920,00	6 328 425,00	6 575 313,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	2 763 058,79	3 589 206,54	4 203 407,34	6 241 855,45	5 717 917,69
Stopień pokrycia	68%	62%	60%	50%	53%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Kultura i sport

Rozpowszechnianiem kultury wśród mieszkańców Gminy Iłów zajmują się głównie dwie instytucje, którymi są Gminny Ośrodek Kultury przy ul. Płockiej 8 w Iłowie oraz Gminna Biblioteka Publiczna, mieszcząca się przy ul. Wyzwolenia 16 w Iłowie.

Gminny Ośrodek Kultury (GOK) od 2006 roku działa jako samorządowa instytucja kultury. Jego głównym celem jest prowadzenie wielokierunkowej działalności rozwijającej i zaspokajającej kulturalne potrzeby mieszkańców oraz upowszechnianie i promocja kultury w Gminie, regionie oraz kraju. Budynek GOK zlokalizowany przy ul. Płockiej 8 w Iłowie jest częściowo przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, posiada salę widowiskową i konferencyjną oraz oferuje wolny dostęp do szerokopasmowego Internetu. W GOK mieści się również punkt konsultacyjny Ośrodka Doradztwa Rolniczego.

Działalność kulturalna GOK realizowana była w 2021 roku poprzez:

- Działalność zespołów:
 - Zespół Śpiewaczy IŁOWIACY – liczący 15 osób,
 - Zespół wokalny BOMBLE – liczący 8 osób,
 - Zespół wokalny ALTER EGO – liczący 8 osób,
 - Zespół wokalny TERAZ MY – liczący 7 osób,
 - Zespół NASZ CZAS – liczący 10 osób,
 - a także 20 wykonawców indywidualnych
- Zajęcia nauki gry na instrumencie klawiszowym – w 2021 roku z oferty skorzystało 11 dzieci,
- Zajęcia teatralno-wokalne – obejmujące uczestnictwo w koncertach, nagraniach i występach plenerowych,
- Zajęcia kreatywne – łączące cechy zajęć plastycznych, technicznych i rękodzielniczych
- Oraz inne działania, takie jak:

- o spotkania Koła nr 5 Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Iłowie,
- o szkolenia, spotkania, prelekcje, wystawy związane z udostępnieniem Sali widowiskowej oraz wyposażenia.

Do najważniejszych wydarzeń organizowanych i współorganizowanych przez GOK należy zaliczyć: Festiwal Zapustników, Gminny Dzień Kobiet, akcje „Ja już wywiesiłem flagę, a Ty?”, organizację koncertów z okazji Dnia Matki, Gminny Dzień Dziecka, festyn „Płynie Wisła, płynie, po Iłowskiej Gminie”, udział w akcji Narodowego Czytania, dożynki gminne, konkursy plastyczne i fotograficzne oraz zajęcia wakacyjne. Od 2022 roku GOK ma swoje oficjalne logo, identyfikator, który powstał w wyniku konkursu z udziałem mieszkańców. Realizując powierzone zadania GOK współpracuje z innymi podmiotami, w tym: Urzędem Gminy, Gminną Biblioteką Publiczną w Iłowie, Środowiskową Halą Sportową, placówkami oświatowymi, Klubem Senior+, parafiami, samorządami ościennych gmin, organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi. Działania GOK uwzględniają integrację różnych grup wiekowych w ramach organizowanych wydarzeń.

Ponadto GOK realizuje zadania Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii wprowadzając elementy profilaktyki do zajęć wakacyjnych oraz współorganizowanych lub koordynowanych przez siebie imprez plenerowych.

Od 2020 roku działalność GOK w dużej mierze została ograniczona ze względu na pandemię koronawirusa SARS-CoV-2 i konieczność zapewnienia bezpieczeństwa zdrowia i zminimalizowanie ryzyka zakażenia, zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a także Głównego Inspektora Sanitarnego. W związku z tym łączna liczba osób biorących udział w wydarzeniach w 2020 roku wyniosła 1 120, a w 2021 było to 2 650 osób.

Gminna Biblioteka Publiczna w Iłowie podobnie jak GOK, od 2006 roku działa jako samorządowa instytucja kultury. Jej głównym celem działalności jest rozwijanie i zaspokajanie potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców, upowszechnianie wiedzy i nauki oraz rozwój kultury. Biblioteka ściśle współpracuje z Miejską Biblioteką Publiczną w Sochaczewie, pełniącą rolę biblioteki powiatowej, a nadzór merytoryczny sprawuje Biblioteka Publiczna miasta Warszawy – Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego. Budynek Gminnej Biblioteki Publicznej, przy ul. Wyzwolenia 16, w 2016 roku przeszedł gruntowny remont i jego wejście, wypożyczalnia i czytelnia są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Do dyspozycji mieszkańców w bibliotece znajduje się 6 komputerów z dostępem do Internetu, a katalog książek dostępny jest on-line. Na dzień 31 grudnia 2021 r. zbiory biblioteki liczyły 10 358 książek i 79 audiobooków, zwiększając swoje zasoby o 382 książki i 31 audiobooków w stosunku do roku poprzedniego. Również według stanu na koniec 2021 r. w bibliotece było zarejestrowanych 341 czytelników, którzy przez rok wypożyczyli 1 224 woluminy, 591 czasopism oraz 30 audiobooków. Na miejscu udostępniono 408 książek i 321 czasopism, z czego dużą popularnością cieszyły się czasopisma dla dzieci. W 2021 roku biblioteka przystąpiła do projektu ACADEMICA – Centralna Wypożyczalnia Międzybiblioteczna Publikacji Naukowych, finansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Dzięki temu programowi czytelnicy mają dostęp do współczesnych publikacji naukowcy, artykułów, monografii, podręczników i skryptów.

Biblioteka jest także organizatorem wielu wydarzeń, takich jak wystawki nowości wydawniczych, wystawki okolicznościowe, udział w ogólnokrajowych akcjach czytelniczych, kiermasze książek, konkursy czytelnicze, spotkania Klubu Senior + z lokalnymi twórcami,

lekcje biblioteczne, wakacje w bibliotece, cykl spotkań „Biblioteka blisko nas”. Biblioteka realizuje także zadanie Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, poprzez wprowadzanie elementów profilaktyki podczas zajęć wakacyjnych z dziećmi. Z powodu pandemii SARS-CoV-2 część wydarzeń była organizowana w formie zdalnej. Ogółem we wszystkich wydarzeniach w 2021 roku wzięło udział około 1 230 osób.

Głównym podmiotem prowadzącym działalność z zakresu sportu i rekreacji jest **Środowiskowa Hala Sportowa** w Iłowie, mieszcząca się przy ul. Płockiej 14. Do obiektów administrowanych przez Środowiskową Halę Sportową należą: hala widowiskowo-sportowa, obejmująca główne boisko z widownią na 240 miejsc, siłownię, zaplecze szatniowo-sanitarne, magazyny sprzętu sportowego, saunę i pomieszczenia pod wynajem, oraz kompleks boisk sportowych „Orlik” przy ul. Płockiej 14a, wraz z placem zabaw i siłownią zewnętrzną. Wszystkie obiekty są w dobrym stanie technicznym.

Główne działania w zakresie sportu i rekreacji obejmują:

- organizację i współorganizowanie zajęć rekreacyjno-sportowych, turniejów i imprez sportowych (Powiatowy Szkolny Związek Sportowy),
- współpracę z klubami sportowymi (szczególnie Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Unia Iłów i Młodzieżowy Klub Sportowy Fortuna II Iłów) oraz innymi podmiotami w zakresie propagowania zdrowego stylu życia,
- udostępnianie bazy sportowo-rekreacyjnej szkołom, w celu prowadzenia obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego,
- zabezpieczenie właściwej eksploatacji i konserwacji urządzeń sportowo-rekreacyjnych,
- tworzenie bazy sportowej i ustalanie zasad jej wykorzystania,
- dbanie o porządek i estetykę terenu wokół hali, placu zabaw, siłowni zewnętrznej i boiska.

Do najważniejszych wydarzeń sportowych organizowanych oraz współorganizowanych przez Gminę należy zaliczyć: obozy sportowe dla dzieci, halowy Turniej Piłki Nożnej Iłów CUP, Sztafetowy Bieg Pamięci i Memoriał Sylwestra Rozdźstwieńskiego, zawody powiatowe i międzypowiatowe piłki nożnej i piłki ręcznej, rajd Motocykli Zabytkowych, turniej ligi Orlik, turniej piłki halowej pamięci Sławomira Grzywacza, Walentynkowy turniej piłki nożnej, Turniej Oldbojów piłki nożnej halowej, Dzień Dziecka na sportowo, Mikołajkowy turniej tenisa stołowego szkół podstawowych, międzyszkolny turniej piłki nożnej halowej szkół podstawowych, Zawody Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych, Gminne zawody Ochotniczych Straży Pożarnych. Boisko „Orlik” poza godzinami rezerwacji grup zorganizowanych jest udostępniane mieszkańcom, którzy mogą korzystać z niego do gry w piłkę nożną, siatkówkę, tenisa ziemnego i koszykówkę. Plac zabaw i siłownia zewnętrzna są popularnym miejscem spędzania wolnego czasu dla całych rodzin.

Bezpieczeństwo publiczne

Za bezpieczeństwo mieszkańców Gminy Iłów odpowiadają funkcjonariusze z **Posterunku Policji w Iłowie** mieszczącego się przy Rynku Staromiejskim 20a. Posterunek w Iłowie jest podlega pod Komendę Powiatową Policji w Sochaczewie i zabezpieczony jest 5 etatami. Do głównych zagrożeń na terenie Gminy zalicza się: zdarzenia drogowe i przestępstwa w ruchu

drogowym, przestępstwa gospodarcze, oszustwa, kradzieże, włamania oraz uszkodzenia mienia.

Nad bezpieczeństwem w Gminie czuwa również osiem jednostek **Ochotniczej Straży Pożarnej** (OSP), do których w 2021 roku należało 288 strażaków, w tym 232 druhow i 56 druhen. W 2022 roku należało 293 strażaków, w tym 235 druhow i 58 druhen. OSP w Iłowie, Brzozowie i Giżycach są ujęte w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym, co oznacza, że pozostają do dyspozycji do działań i akcji ratowniczych prowadzonych poza terenem gminy. Przy OSP Iłów, OSP Brzozów, OSP Giżyce oraz OSP Załusków działają także Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze. Strażacy na terenie Gminy według stanu na 2022 rok, mieli do dyspozycji 9 samochodów jeden pojazd terenowy QUAD oraz trzy łodzie motorowodne. Natomiast OSP w Ładach, OSP w Łaziskach i OSP w Załuskowie nie zostały wyposażone w żadne pojazdy.

Do głównych zadań straży pożarnej należą: walka z pożarami, klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami, a także podejmowanie działań w zakresie ratownictwa specjalistycznego. W 2019 roku strażacy na terenie Gminy Iłów uczestniczyli w 187 akcjach, w 2020 r. było to 233 akcje, natomiast w 2021 r. liczba interwencji ponownie spadła do 179. W 2022 roku podjęto natomiast 142 interwencje. Jednostki OSP aktywnie włączyły się w działania związane ze zwalczaniem i powstrzymywaniem rozprzestrzeniania się koronawirusa SARS-CoV-2, m.in. poprzez dostarczanie do miejsc użyteczności publicznej środków ochrony i dezynfekcji, przeprowadzając dezynfekcję pomieszczeń w szkołach, urzędach i obiektach sakralnych, dostarczając żywność osobom pozostającym na kwarantannie, a także dowożąc osoby starsze do punktów szczepień i pomagając w organizacji takich punktów. Ponadto strażacy z Gminy Iłów w analizowanym okresie czasu brali aktywny udział w życiu publicznym pomagając również w organizacji różnego rodzaju wydarzeń kulturalno-rozrywkowych.

Tab. 17. Ochotnicze Straże Pożarne na terenie Gminy Iłów

Lp.	Nazwa jednostki	Lokalizacja	Ujęcie w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym	Liczba samochodów na wyposażeniu
1.	OSP Iłów	Iłów, ul. Płocka 1	Tak	2 samochody + pojazd terenowy QUAD + dwie łodzie motorowodne
2.	OSP Brzozów	Brzozów Stary 10	Tak	3
3.	OSP Giżyce	Giżyce 43	Tak	2
4.	OSP Suchodół	Suchodół 16a	Nie	1 samochód + 1 łódź motorowodna
5.	OSP Ostrowce	Sadowo 35	Nie	1
6.	OSP Łady	Łady 9c	Nie	0
7.	OSP Łaziska	Łaziska 13a	Nie	0
8.	OSP Załusków	Załusków 25	Nie	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Na terenie Gminy funkcjonują trzy punkty monitoringu: przy budynku Urzędu Gminy na ul. Płockiej 2, na Rynku Staromiejskim i na terenie obiektów Środowiskowej Hali Sportowej przy ul. Płockiej 14a.

Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne Gminy

Na terenie Gminy Iłów działalność prowadzi szereg organizacji pozarządowych, z którymi Gmina współpracuje w zakresie realizacji zadań sfery publicznej, należących do zadań Gminy, a w szczególności w zakresie kultury fizycznej i sportu oraz kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury, dziedzictwa narodowego i edukacji społecznej. W Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS) zarejestrowane jest 16 organizacji. Oprócz omówionych wcześniej OSP w Iłowie, Brzozowie, Giżycach, Suchodole, Ostrowcach, Ładach, Łaziskach i Załuskowie, są to:

- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Ziemi Iłowskiej,
- Ośrodek Integrowanej Produkcji Owoców Integrated Fruit-Growing Center,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci „Daj Dziecku Radość”,
- „Wszyscy Razem” Stowarzyszenie Mieszkańców Parafii Giżyce w Giżycach
- Fundacja Na Rzecz Ochrony Praw Zwierząt „Kundelek” (organizacja pożytku publicznego),
- Stowarzyszenie na rzecz aktywizacji, promocji i rozwoju wsi Suchodół, Władysławów, Kępa Karolińska „Samowola”,
- Iłowskie Towarzystwo Cyklistów 2020.

Na terenie Gminy działają również organizacje nierejestrowe, w tym Koła Gospodyń Wiejskich i kluby sportowe:

- Koło Gospodyń Wiejskich „Kuźnia Talentów” w Brzozowcu,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Budach Iłowskich,
- Międzysołeckie Koło Gospodyń Wiejskich w Giżycach „Cztery Dobra”,
- Międzysołeckie Koło Gospodyń Wiejskich „Zgoda” w Iłowie,
- Międzysołeckie Koło Gospodyń Wiejskich „Pszczółki” w Kapturach,
- Międzysołeckie Koło Gospodyń Wiejskich w Ładach „Modne Babeczki”,
- Międzysołeckie Koło Gospodyń Wiejskich w Ostrowcach,
- Międzysołeckie Koło Gospodyń Wiejskich w Suchodole „Nadwiślanki”,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Krzyżyku Iłowskim,
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „UNIA IŁÓW”,
- Młodzieżowy Klub Sportowy „FORTUNA II”,
- Koło nr 5 Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Iłowie.

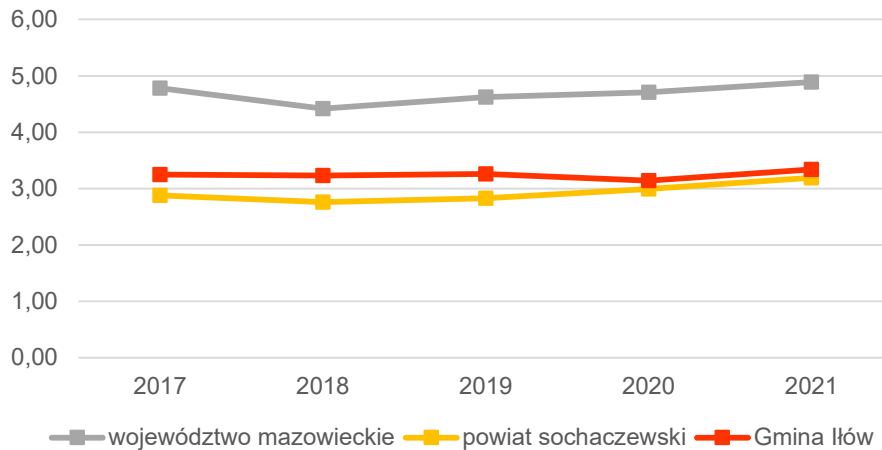
Aktywność mieszkańców w życiu społecznym Gminy można porównać z innymi jednostkami samorządowymi poprzez wskaźnik fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców, który w Gminie Iłów w całym badanym okresie 2017-2021 był wyższy od średniej dla powiatu sochaczewskiego, jednak znacznie poniżej średniej wojewódzkiej. Do roku 2019 utrzymywał się on w Gminie na zbliżonym poziomie, by po nieznacznym spadku w 2020 r. osiągnąć najwyższą dotychczasową wartość 3,34. W tym samym okresie średnia dla powiatu wzrastała, zmniejszając różnicę względem Gminy i w 2021 r. osiągnęła wartość 3,19. Nadal jednak pozostają one poniżej wartości średniej dla województwa, która w tym samym roku wyniosła 4,89. Porównując z pozostałymi gminami powiatu, w 2021 r. Iłów zajmował piąte miejsce zaraz za Gminą Teresin (3,34 do 3,36). Najwięcej organizacji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców znajduje się w Gminie Brochów, która z wartością 4,52 najbardziej zbliżyła się do średniej wojewódzkiej, a najmniej w Gminie Młodzieszyn (1,26). Rozpatrując cały okres 2017-2021, największy przyrost wskaźnika odnotowały gminy: Nowa Sucha (0,98), Teresin

(0,74), Rybno (0,37) i Miasto Sochaczew (0,31). Jedynie Gmina Sochaczew odnotowała niewielki spadek (-0,03), natomiast w Gminie Iłów wzrósł on nieznacznie (0,09).

Według rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi, przyjętego uchwałą Rady Gminy nr 216/XLVII/2021 z dnia 25 listopada 2021 roku w sprawie przyjęcia Programu współpracy Gminy Iłów z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3. ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na 2022 rok, priorytetowymi zadaniami były:

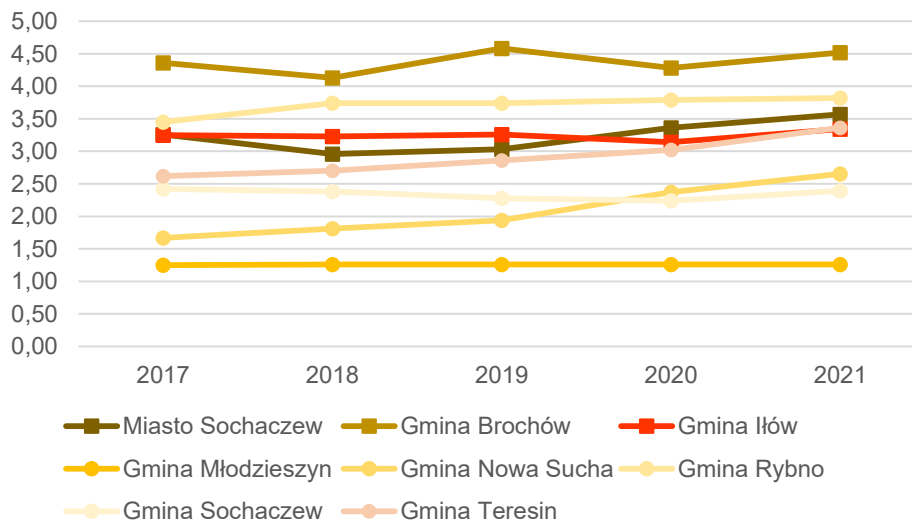
- W zakresie kultury fizycznej i sportu:
 - stwarzanie warunków prawno-organizacyjnych i ekonomicznych dla rozwoju kultury fizycznej, sportu i rekreacji,
 - wspieranie rozwoju i uzdolnień sportowych dzieci i młodzieży poprzez organizowanie zawodów sportowych i współzawodnictwa sportowego o zasięgu lokalnym oraz ponadregionalnym,
 - szkolenia w dyscyplinach sportowych oraz zapewnienie dodatkowych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży,
 - kształtowanie postaw prosportowych i ich rozwój wśród dzieci i młodzieży,
 - wspieranie rozwoju sportu,
 - organizowanie imprez, zawodów i rozgrywek sportowych.
- W zakresie kultury, sztuki, dziedzictwa narodowego i edukacji społecznej:
 - organizowanie uroczystości patriotycznych i lokalnych,
 - organizowanie wydarzeń kulturalnych,
 - popularyzacja tradycji i dziedzictwa narodowego,
 - wspieranie inicjatyw twórczych w zakresie przedsięwzięć kulturalnych i artystycznych,
 - wspieranie działań w zakresie podtrzymywania i upowszechniania tradycji patriotycznych i narodowych.

Wartość programu w ciągu ostatnich lat była sukcesywnie zwiększana, z 88 000,00 zł przeznaczonych na 2020 rok, przez 100 500,00 zł na 2021 r., osiągając 102 000,00 zł na 2022 r., z czego 88 000,00 zł przeznaczono na kulturę fizyczną i sport, a pozostałe 14 000,00 zł na kulturę, sztukę, ochronę dóbr kultury, dziedzictwa narodowego i edukację społeczną. Zgodnie ze sprawozdaniem z realizacji Programu Współpracy Gminy Iłów z organizacjami pozarządowymi za rok 2021, zwiększony do 115 500,00 zł budżet wykorzystano w 96,25%, z czego 31 166,00 zł przyznano 9 organizacjom w formie „małego grantu” w kwotach od 1 316,00 zł do 7 500,00 zł,

Ryc. 32. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców w Gminie Iłów na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Ryc. 33. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców w Gminie Iłów na tle gmin powiatu sochaczewskiego w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Gmina Iłów współpracuje z innymi samorządami poprzez członkostwo w międzygminnych związkach i stowarzyszeniach:

- **Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej**, który jest największą ogólnopolską organizacją skupiającą gminy wiejskie i miejsko-wiejskie. Podstawowym celem Związku jest integracja samorządów wiejskich oraz rozwiązywanie problemów tego środowiska. Poprzez udział w pracach gremiów krajowych i zespołów problemowych.
- **Stowarzyszenie Gmin Turystycznych Pojezierza Gostynińskiego**, integrujący samorzady z terenu Pojezierza Gostynińskiego. Członkami Stowarzyszenia są powiaty: płocki i gostyniński, miasta: Gostynin, Płock, Gąbin, Sanniki, oraz gminy: Gąbin, Iłów, Łąck, Nowy Duninów, Sanniki, Słubice i Szczawin Kościelny. Do głównych celów Stowarzyszenia należą: promowanie i rozwój przedsięwzięć ekologicznych, turystycznych, sportowych, gospodarczych i kulturalnych.

- **Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania AKTYWNI RAZEM**, będąca zrzeszeniem osób fizycznych i prawnych, w tym jednostek samorządu terytorialnego z Nadwiślańskiego Pogranicza Mazowiecko-Kujawskiego. Samorządowymi członkami stowarzyszenia są gminy: Brudzeń Duży, Gąbin, Gostynin, Łów, Łąck, Nowy Duninów Pacyna, Sanniki, Słubice, Szczawin Kościelny, a także Miasto Gostynin. Stowarzyszenia podejmuje działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i małych miast, mające na celu poprawę ich konkurencyjności i aktywizację lokalnych środowisk.

Ponadto Gmina współpracuje z organizacjami o charakterze ponadlokalnym, takimi jak **Liga Ochrony Przyrody** (Zarząd Okręgu w Płocku), **Caritas** (oddział w Giżycach), **Związek Harcerstwa Polskiego** i **Fundacja Świat na Tak** (Lokalny Komitet Organizacyjny w Sochaczewie).

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Na terenie Gminy Łów znajdują się następujące placówki podstawowej opieki medycznej:

- Przychodnia Vita w Łowie, Plac Kasztanowy 6,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Brzozowie Starym,

Mieszkańcy mogą skorzystać z pomocy lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarki, położnej środowiskowej i stomatologa.

Na terenie Gminy funkcjonuje także Zespół Ratunkowy Pogotowia Ratunkowego, przy ul. Wyzwolenia 5a w Łowie, podlegający pod Wojewódzką Stację Pogotowia Ratunkowego i Transportu Sanitarnego w Płocku.

Do dyspozycji mieszkańców pozostają także dwa punkty apteczne:

- Punkt Apteczny w Łowie, Rynek Staromiejski 24,
- Centralny Punkt Apteczny, Brzozów Stary 49,

Zadania z zakresu polityki społecznej na terenie Gminy Łów realizuje **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej** (GOPS), kierując się m.in. przyjętymi przez Radę Gminy dokumentami:

- Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2010-2025, przyjętą uchwałą nr 156/XLIV/2010 z dnia 12 kwietnia 2010 r.,
- Gminnym Programem Profilaktyki i Opieki Nad Dzieckiem i Rodziną, przyjętym uchwałą nr 157/XLIV/2010 z dnia 12 kwietnia 2010r.,
- Gminnym Programem Wspierania Rodziny w Gminie Łów na lata 2021-2023, przyjętym uchwałą nr 184/XXXIX/2021 z dnia 11 maja 2021 r.,
- Gminnym Programem przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar dla Gminy Łów na lata 2021-2026, przyjętym uchwałą 185/XXXIX/2021 z dnia 11 maja 2021 r.

W ramach pomocy społecznej w 2021 roku przyznano świadczenia 379 osobom, natomiast 682 osoby skorzystały z pomocy jedynie w formie pracy socjalnej. Zasiłkiem stałym objętych było 16 osób, zasiłek okresowy wypłacono 9 rodzinom, a z zasiłku celowego skorzystało 106 rodzin. Oprócz zasiłków dla osób potrzebujących Gmina finansuje pomoc rzeczową, paczki świąteczne, współfinansuje pobyt dzieci w pieczy zastępczej, czy pobyt w domu pomocy społecznej. W stosunku do roku 2020, we wszystkich kategoriach pomocy, z wyjątkiem zasiłku

celowego, nastąpiło zwiększenie liczby beneficjentów. Również względem roku 2019 więcej osób pobierało świadczenia i więcej rodzin korzystało z zasiłków okresowych, jednak ogólna liczba beneficjentów pomocy społecznej była niższa. Wzrost po roku 2020 mógł być spowodowany skutkami pandemii koronawirusa SARS-CoV-2, która wpłynęła na sytuację zdrowotną i materialną wielu osób.

Dodatkowo GOPS realizuje szereg programów pomocowych, takich jak „**Opieka wytchnieniowa**” którą w 2021 r. objęto 8 osób, program „**Posiłek w szkole i domu**” z którego skorzystało 239 osób, program operacyjny pomocy żywnościowej, w ramach którego udzielono wsparcia 461 osobom, czy „**Asystent rodziny**”, z którego wsparcia skorzystało 8 rodzin. W związku z pandemią SARS-CoV-2, GOPS realizował dodatkowe zadania w formie dostarczania artykułów żywnościowych dla osób objętych kwarantanną lub izolacją domową.

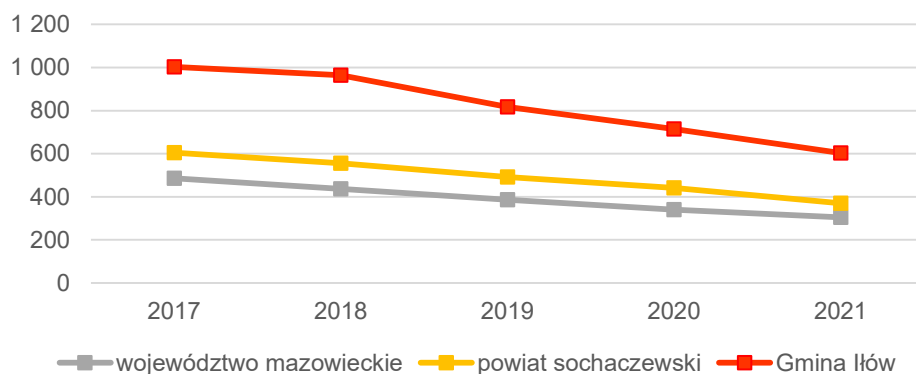
Tab. 18. Liczba beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Iłów w latach 2019-2021

	2019	2020	2021
Liczba osób objętych pomocą socjalną	1 287	891	1 061
Liczba osób pobierających świadczenia	276	256	379
Liczba osób korzystających z pracy socjalnej	779	438	682
Liczba osób objętych zasiłkiem stałym	16	14	16
Liczba rodzin objętych zasiłkiem okresowym	6	8	9
Liczba rodzin objętych zasiłkiem celowym	109	125	106

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

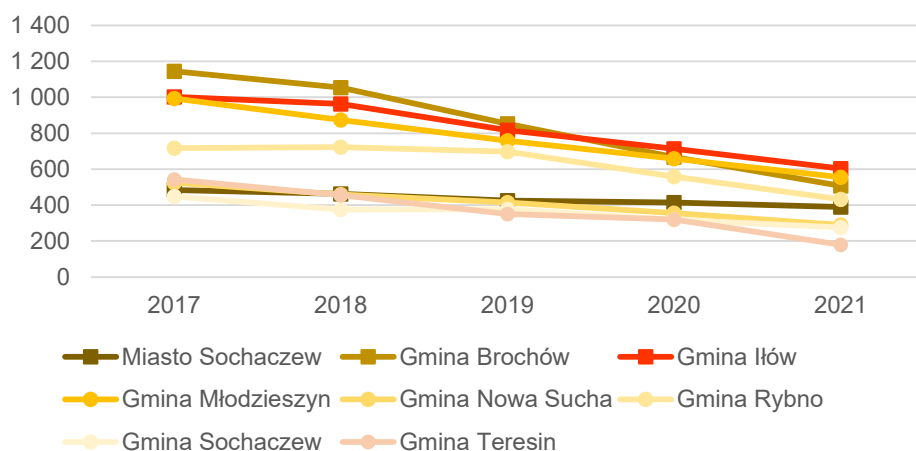
GOPS realizuje także program wieloletni „**Senior+**”, w ramach którego zapewnia funkcjonowanie Klubu Senior +. W ramach działalności Klubu realizowane są warsztaty integracyjne, informacyjne, edukacyjne, twórcze i rozwojowe, a także zapewniane kontakty społeczne w formie podejmowania wspólnych aktywności, wycieczek, zajęć ruchowych, czy udziału w wydarzeniach kulturalnych. Podczas czasowego ograniczenia działalności w związku z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2, pracownik Klubu utrzymywał kontakt telefoniczny z seniorami. Poza okresem ograniczeń, klub prowadził działalność w formie stacjonarnej trzy razy w tygodniu: we wtorki, środy i czwartki w wymiarze 20 godzin.

Porównując wskaźniki beneficjentów pomocy społecznej na 10 tys. ludności, widać że w Gminie Iłów, w całym badanym okresie od 2017 r. do 2021 r. przewyższał on średnią dla powiatu i województwa. Osiągając w 2021 r. wartość 603 był niemal dwukrotnie wyższy od poziomu wojewódzkiego równego 304, jak również znacznie przewyższał poziom powiatowy, wynoszący 370. Również na tle pozostałych gmin powiatu sochaczewskiego, Gmina Iłów wypada najmniej korzystnie. Jakkolwiek do 2019 roku wyższy wskaźnik odnotowywała Gmina Brochów, to od 2020 r. najwięcej beneficjentów pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców jest w Iłowie. Najniższym wskaźnikiem, poniżej średniej wojewódzkiej odznaczają się gminy: Teresin (179), Sochaczew (275) i Nowa Sucha (289). Także analizując zmianę od 2017 roku, Gmina Iłów ze spadkiem o 39,9% zajmuje czwarte miejsce zaraz za gminami Brochów (39,7%) i Sochaczew (38,8%). W najmniejszym stopniu wskaźnik ten zmniejszył się w Mieście Sochaczew (19,6%), natomiast największe spadki odnotowały gminy: Teresin (67,0%), Brochów (55,7%) i Nowa Sucha (45,0%). Pozytywnym zjawiskiem jest fakt, że odsetek korzystających z pomocy społecznej małał we wszystkich gminach powiatu.

Ryc. 34. Beneficjenci korzystający z pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Iłów na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ryc. 35. Beneficjenci korzystający z pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Iłów na tle gmin powiatu sochaczewskiego w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina Iłów prowadzi gospodarkę zasobem mieszkaniowym na podstawie programu przyjętego uchwałą Rady Gminy nr 174/XXXVI/2017 z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie uchwalenia programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym Gminy Iłów oraz zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład zasobu mieszkaniowego Gminy w latach 2018-2022. Od roku 2017 liczba mieszkań komunalnych zmniejszyła się z 10 do 6 w 2021 r. W tym samym czasie liczba mieszkań socjalnych nie uległa zmianie. Wszystkie lokale znajdują się w budynku zlokalizowanym w Iłowie na ul. Wyzwolenia 3, a ich łączna powierzchnia wyniosła 154,9 m². Zgodnie ze stanem na 31 grudnia 2021 r. na mieszkanie z zasobu Gminy oczekiwało 5 rodzin, podczas gdy na początku 2021 r. było to 9 rodzin. Średni czas oczekiwania na mieszkanie komunalne wynosi 24 miesiące.

Tab. 19. Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych w zasobie Gminy Iłów w latach 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba mieszkań komunalnych	10	10	8	7	6
Liczba mieszkań socjalnych	3	3	3	3	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Załącznik 2: Wzór ankiety

ANKIETA

Strategia Rozwoju Gminy Iłów na lata 2023-2030 konsultacje społeczne

Szanowni Państwo,

W związku z przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Iłów na lata 2023-2030, zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Ankieta jest anonimowa.

Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych, Państwa opinia i uwagi pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.

Społeczeństwo						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy?						
Skuteczność działania pomocy społecznej?						
Dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?						
Dostęp do żłobków / klubów malucha?						
Jakość opieki żłobkowej na terenie gminy?						
Jakość infrastruktury żłobkowej na terenie gminy?						
Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę? (DPS, Klub Seniora, usługi opiekuńcze)						
Wsparcie osób niesamodzielnych?						
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy?						
Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy?						
Funkcjonalność budynków administracji publicznej?						
Działalność organizacji pozarządowych?						
Gospodarka						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy?						
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?						
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy?						
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy?						
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						
Dostępność usług na terenie Gminy?						
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie?						
Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji?						
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?						

STRATEGIA ROZWOJU GMINY IŁÓW NA LATA 2023-2030

Środowisko i przestrzeń						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Estetykę swojej gminy?						
Jakość powietrza w gminie?						
Ofertę gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska?						
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?						
Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)?						
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)?						
Świadomość ekologiczną mieszkańców?						
System odbioru odpadów na terenie gminy?						
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?						
Walory środowiska przyrodniczego w gminie?						
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy?						
Infrastruktura techniczna						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Stan dróg w gminie?						
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?						
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?						
Jakość sieci wodociągowej?						
Jakość sieci kanalizacyjnej?						
Jakość sieci gazowej?						
Dostęp do Internetu w gminie?						
Turystyka i rekreacja						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Atrakcyjność turystyczną gminy?						
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie?						
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?						
Poziom bazy gastronomicznej?						
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych						
System ścieżek rowerowych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?						
Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						
Edukacja i kultura						

Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Dostęp do edukacji przedszkolnej?						
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie?						
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy?						
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?						
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w gminie?						
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)?						
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie gminy?						
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie gminy?						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie gminy?						
Organizację dowozu dzieci do szkół?						
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie?						
Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie? (godziny i dni otwarcia, itp.)						
Działalność domu kultury i biblioteki?						
Działalność świetlic wiejskich?						

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w gminie w ciągu najbliższych lat:

- poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
- zapewnienie transportu zbiorowego
- rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
- rozbudowa oświetlenia ulicznego
- rozwój infrastruktury sportowej
- budowa i modernizacja sieci wodociągowej
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- rozwój sieci gazowej
- budowa i modernizacja świetlic wiejskich
- rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
- poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie gminy
- zwiększenie dostępu do Internetu
- wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- poprawa dostępu do usług medycznych
- zmniejszenie bezrobocia
- promocja gminy
- inwestycje w rozwój turystyki
- budowa obwodnicy
- podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- zwiększenie dostępności przedszkoli
- zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
- poprawa bezpieczeństwa publicznego
- rozwój kultury
- aktywizacja osób starszych
- inne (*jakie?*)

Część III:

1. Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką gminy?

.....

Część IV:

Czy Pani/Pana zdaniem władze powinny podjąć działania na rzecz uzyskania przez Iłów praw miejskich?

tak nie

Metryczka

Płeć: kobieta mężczyzna

Wiek: poniżej 18 lat 18-25 lat 26-35 lat 36-45 lat 46-55 lat 56-65 lat powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

uczeń/student rolnik przedsiębiorca osoba pracująca osoba bezrobotna
 emeryt / rencista inne (jakie?)

Zamieszkanie:

jestem mieszkańcem gminy nie jestem mieszkańcem gminy

Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK/NIE)	Wskaźniki osiągnięcia działań	Osiągnięta wartość wskaźników
1.1. WYSOKA JAKOŚĆ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	Rozbudowa, przebudowa i modernizacja sieci dróg gminnych, wiaduktów, parkingów (Iłów, Giżyce, Brzozów), chodników oraz pozostałej infrastruktury przydrożnej					<ul style="list-style-type: none"> • długość wybudowanych dróg gminnych (km) • długość zmodernizowanych dróg gminnych (km) • długość wybudowanych tras rowerowych (w tym dróg dla rowerów oraz dla pieszych i rowerów) (km) • długość tras rowerowych (w tym dróg dla rowerów oraz dla pieszych i rowerów) we współpracy z zarządcami dróg wyższego rzędu (km) • długość dróg utwardzonych na terenie gminy (km) • długość sieci gazowej (km) <ul style="list-style-type: none"> • udział mieszkańców mających dostęp do sieci gazowej (%) • długość wybudowanej sieci szybkiego Internetu (km) • liczba zamontowanych kamer (szt.) 	
	Poprawa bezpieczeństwa na terenie Gminy m.in. poprzez budowę, rozbudowę i modernizację systemu oświetlenia ulicznego, budowę przejść dla pieszych, sygnalizacji świetlnej i poprawę stanu oznakowania drogowego						
	Budowa tras rowerowych (w tym dróg dla rowerów oraz dla pieszych i rowerów) oraz wsparcie przy budowie tras rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych przy ciągach dróg wyższego rzędu						
	Modernizacja wiat przystankowych wraz z monitoringiem						
	Utwardzenie najczęściej użytkowanych dróg gminnych, które są nieutwardzone						
	Współpraca z zarządcami dróg wyższego rzędu, w celu rozbudowy i modernizacji dróg, w szczególności dróg powiatowych i wojewódzkich						
	Stworzenie warunków do rozwoju sieci gazowej na terenie Gminy						
	Zwiększenie dostępności do szerokopasmowego Internetu oraz współpraca z operatorami i umożliwienie rozwoju wysokiej jakości Internetu bezprzewodowego na terenie Gminy						
	Zwiększenie punktów monitoringu na terenie Gminy.						
1.2. ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA WODNO-KANALIZACYJNA	Doprowadzenie sieci kanalizacyjnej do możliwie jak największej liczby gospodarstw domowych oraz modernizacja istniejącej infrastruktury					<ul style="list-style-type: none"> • długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy (km) • udział mieszkańców mających dostęp do sieci kanalizacyjnej (%) • udział mieszkańców mających dostęp do sieci wodociągowej (%) • długość sieci wodociągowej na terenie gminy (km) • liczba przydomowych oczyszczalni ścieków powstałych przy wsparciu gminy (szt.) • liczba wybudowanych i zmodernizowanych stacji uzdatniania wody (szt.) 	
	Modernizacja oczyszczalni ścieków na terenie Gminy						
	Budowa nowych i modernizacja istniejących stacji uzdatniania wody m.in. w Iłowie oraz Brzozowie						
	Wsparcie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków						
	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej						
	Budowa kanalizacji deszczowej w miejscowości Iłów, w szczególności na terenie Rynku						
1.3. UPORZĄDKOWANA	Współpraca z jednostkami ościennymi w celu zapewnienia mieszkańcom Gminy Iłów dostępu do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej					<ul style="list-style-type: none"> • stopień pokrycia Gminy MPZP (%) 	
	Aktualizacja i sporządzenie nowych miejscowych planów zagospodarowania terenu i dostosowanie ich do potrzeb rozwijającej się Gminy						

STRATEGIA ROZWOJU GMINY IŁÓW NA LATA 2023-2030

GOSPODARKA PRZESTRZENNA	Wspieranie budownictwa mieszkaniowego m.in. poprzez zapewnienie terenów pod budownictwo mieszkaniowe					<ul style="list-style-type: none"> • liczba wyremontowanych mieszkań komunalnych (szt.) • liczba przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych (szt.) • stopień realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych (%)
	Rozwój mieszkalnictwa jednorodzinnego					
	Stwarzanie warunków pod budowę małych przedsiębiorstw					
	Remont i modernizacja mieszkań komunalnych,					
	Poprawa jakości przestrzeni publicznej poprzez prowadzenie działań rewitalizacyjnych					
1.4. DBAŁOŚĆ O ŚRODOWISKO I RACJONALNE KORZYSTANIE Z ZASOBÓW PRZYRODY	Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów komunalnych na terenie Gminy Iłów					<ul style="list-style-type: none"> • liczba budynków i obiektów gminnych z zamontowanymi instalacjami OZE (szt.) • liczba przeprowadzonych działań i kampanii edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska (szt.) • liczba budynków użyteczności publicznej poddana termomodernizacji (szt.) • liczba mieszkańców korzystających z odnawialnych źródeł energii (os.) • liczba niskoemisyjnych źródeł ciepła na terenie Gminy (szt.) • liczba zrealizowanych przedsięwzięć z zakresu rozwoju błękitnej oraz zielonej infrastruktury (szt.)
	Lokalizacja instalacji pozyskujących energię odnawialną np. fotowoltaicznych, na budynkach użyteczności publicznej i innych obiektach gminnych					
	Termomodernizacja budynków na terenie Gminy					
	Promocja i rozwój odnawialnych źródeł energii wśród mieszkańców Gminy (panele fotowoltaiczne, pompy ciepła)					
	Wsparcie mieszkańców przy wymianie źródeł ciepła na niskoemisyjne					
	Podniesienie świadomości środowiskowej mieszkańców poprzez prowadzenie edukacji ekologicznej skierowanej do różnych grup społecznych					
	Adaptacja do zmian klimatu, w tym rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury (systemów retencji i małej retencji)					

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)	Wskaźniki osiągnięcia działań	Osiągnięta wartość wskaźników
2.1. ROZWINIĘTE I INNOWACYJNE ROLNICTWO ORAZ PRZEMYSŁ PRZETWÓRCZY	Wsparcie w rozwoju przemysłu przetwórczego poprzez modernizację infrastruktury technicznej (m.in. drogowej i wodno-ściekowej)					<ul style="list-style-type: none"> • liczba przeprowadzonych modernizacji (projektów) infrastruktury na rzecz rozwoju przemysłu przetwórczego oraz rolnictwa (szt.) • liczba przedsiębiorstw przemysłu przetwórczego na terenie Gminy (szt.) • liczba szkoleń branżowych zorganizowanych w gminie w ciągu roku (szt.) • liczba osób korzystających z punktu konsultacyjnego (os.) • liczba gospodarstw korzystających ze wsparcia gminy w zakresie działań środowiskowych (szt.) 	
	Współpraca z lokalnymi rolnikami w celu zaopatrzenia w niezbędne surowce i ułatwienie ich dostępu dla przedsiębiorstw przetwórczych						
	Podnoszenie kwalifikacji lokalnych producentów rolnych m.in. poprzez współorganizację cyklicznych szkoleń branżowych dla producentów owoców i warzyw.						
	Utworzenie punktu konsultacyjnego i doradczego dla producentów z terenu Gminy						
	Zrzeszanie grup producentów żywności w celu prowadzenia wspólnych negocjacji warunków sprzedaży						
	Wsparcie działań środowiskowych w gospodarstwach rolnych m.in. w zakresie usuwania azbestu i odpadów z działalności rolniczej (np. folie)						

STRATEGIA ROZWOJU GMINY IŁÓW NA LATA 2023-2030

2.2. PRZESIEBORCZA GMINA IŁÓW	Utworzenie targowiska/rynku zbytu dla lokalnych przedsiębiorców					<ul style="list-style-type: none"> • liczba stanowisk sprzedaży na nowopowstałym targowisku (szt.) • liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy (szt.) • liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do bazy informacyjno-promocyjnej (szt.) • udział bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (%) • liczba uczestników kursów i szkoleń (os.)
	Stworzenie bazy/platformy informacyjno-promocyjnej dla przedsiębiorców, w tym usługodawców lokalnych					
	Stworzenie preferencyjnych warunków, systemu ulg i zachęt (m.in. podatkowych: od nieruchomości, środków transportu) dla przedsiębiorców					
	Stworzenie ogólnodostępnego i fachowego punktu porad prawnych i księgowych w zakresie zakładania i rozwoju przedsiębiorstw					
	Szkolenia dla rolników z zakresu nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa					
	Promocja lokalnej przedsiębiorczości, produkcji, agroturystyki i gastronomii					
2.3. BOGATA OFERTA TURYSTYCZNA OPARTA NA ZASOBACH REGIONU ORAZ JEJ PROMOCJA	Rozbudowa infrastruktury turystycznej – zagospodarowanie terenów nad Wisłą, budowa tarasów widokowych oraz przystani wraz z wypożyczalnią rowerów i kajaków					<ul style="list-style-type: none"> • liczba inwestycji poniesionych na rzecz zagospodarowania terenów nad Wisłą (szt.) • liczba miejsc noclegowych w Gminie (szt.) <ul style="list-style-type: none"> • liczba punktów gastronomicznych w gminie (szt.) • liczba gospodarstw agroturystycznych na terenie Gminy • liczba osób korzystających z elektronicznej mapy/ aplikacji turystycznej (os.) • liczba zorganizowanych wydarzeń promujących produkty lokalne (szt.) • liczba spotkań w ramach współpracy z innymi samorządami, w których udział brali przedstawiciele gminy (szt.) • liczba stworzonych miejsc pamięci (szt.) • liczba zrewitalizowanych zabytków oraz obiektów (szt.)
	Stwarzanie warunków do rozwoju bazy usług gastronomicznych, hotelowych, noclegowych m.in. poprzez ulgi podatkowe przez określony czas prowadzenia działalności					
	Wspieranie rozwoju agroturystyki i ekoturystyki					
	Opracowanie folderu, mapy elektronicznej lub aplikacji pozwalającej aktywnie spędzić czas na terenie gminy przy wykorzystaniu infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej					
	Utworzenie kalendarza cyklicznych wydarzeń lokalnych, promujących m.in. produkty lokalne oraz lokalnych twórców					
	Utrwalanie świadomości ponadlokalnej i regionalnej wśród mieszkańców, m.in. poprzez udział przedstawicieli gminy w wydarzeniach i uroczystościach na szczeblu powiatu i regionu, związanych z upamiętnieniem wydarzeń historycznych i budowaniem regionalnej tożsamości					
	Dbanie o historię i tradycję regionu, m.in. poprzez zbiór pamiątek historycznych oraz tworzenie miejsc pamięci na terenie Gminy					
	Rewitalizacja obiektów zabytkowych oraz terenów objętych ochroną					

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)	Wskaźniki osiągnięcia działań	Osiągnięta wartość wskaźników
----------------	------------------	--------------------------	----------------------------	----------------------------	------------------------	-------------------------------	-------------------------------

STRATEGIA ROZWOJU GMINY IŁÓW NA LATA 2023-2030

3.1. WYSOKA JAKOŚĆ SYSTEMU OŚWIATY I OPIEKI NAD DZIEĆMI	Zapewnienie wysokiej jakości infrastruktury żłobkowej, w tym zwiększenie dostępu do placówek opieki nad dziećmi do lat 3					<ul style="list-style-type: none"> • liczba miejsc w żłobkach lub innych formach opieki nad dziećmi do lat 3 (os.) • liczba zmodernizowanych i rozbudowanych obiektów oświatowych (szt.) • liczba szkoleń dla nauczycieli (szt.) • liczba godzin języków obcych w szkołach (godz.) • liczba zajęć pozalekcyjnych (szt.) • średnie wyniki egzaminów ósmoklasisty (%) • liczba przeprowadzonych działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej w szkołach (szt.) • liczba wolontariuszy wśród młodzieży (os.) 	
	Zwiększenie dostępu do opieki przedszkolnej						
	Rozbudowa i modernizacja placówek oświatowych względem potrzeb (m.in. budowa Sali sportowej w Kapturach) oraz doposażanie obiektów w pomoce naukowe						
	Wsparcie rozwoju kompetencji nauczycieli						
	Zapewnienie efektywnego nauczania języków obcych w szkole						
	Zapewnienie szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych, w tym sportowych						
	Kontynuacja wsparcia dla uczniów zarówno uzdolnionych, jak i mierzącymi się z trudnościami w nauce						
	Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży w szkołach,						
3.2. ROZWIĘTE USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ I OPIEKI ZDROWOTNEJ	Wsparcie działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz lokalnych organizacji pozarządowych w zakresie pomocy społecznej					<ul style="list-style-type: none"> • liczba podejmowanych inicjatyw w zakresie aktywizacji osób starszych (szt.) • liczba usuniętych barier architektonicznych (szt.) • liczba uczestników akcji prozdrowotnych (os.) • liczba zrealizowanych pro-programów profilaktyczno-zdrowotnych (szt.) • liczba mieszkańców biorących udział w programach profilaktyki zdrowotnej (os.) • liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty” (os.) • liczba przeszkolonych pracowników (os.) • liczba zakupionego sprzętu elektronicznego (szt.) • liczba wdrożonych usług elektronicznych (szt.) 	
	Wsparanie rozwoju opieki krótko i długoterminowej dla osób ze szczególnymi potrzebami						
	Zapewnienie dostępu do poradnictwa psychologicznego i terapeuty od uzależnień						
	Usuwanie barier architektonicznych na terenie Gminy						
	Tworzenie miejsc przyjaznych seniorom (np. Kluby Seniora, DPS) oraz rozwój gminnej polityki senioralnej						
	Podjęcie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy i uzależnieniom oraz pomoc rodzinom z trudnościami						
	Wdrażanie programów polityki zdrowotnej lub profilaktyki zdrowotnej i społecznej i podejmowanie inicjatyw uczących mieszkańców zdrowego trybu życia						
	Wsparcie działań zmierzających do rozwoju i poprawy dostępności do usług medycznych o charakterze ogólnym i specjalistycznym m.in. poprzez zagospodarowanie miejsca, w którym działalność będą mogli prowadzić lekarze specjaliści						
3.3. BOGATA OFERTA KULTURALNA I SZEROKIE MOŻLIWOŚCI SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO	Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji pracowników poprzez m.in. organizowanie szkoleń dla pracowników zatrudnianych przez Gminę współpracujących z osobami ze szczególnymi potrzebami i nie tylko						
	Elektronizacja i cyfryzacja usług świadczonych przez Urząd Gminy oraz podległe jednostki						
	Zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwość komunikacji za pomocą różnych środków wspierających komunikowanie się						
	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kulturalnej oraz sportowej, w tym zakup sceny mobilnej						
3.3. BOGATA OFERTA KULTURALNA I SZEROKIE MOŻLIWOŚCI SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO	Wsparanie oraz promowanie działań Gminnego Ośrodka Kultury oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Iłowie					<ul style="list-style-type: none"> • liczba rozbudowanych i zmodernizowanych obiektów infrastruktury kulturalnej oraz sportowej (szt.) • liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych i sportowych w roku (szt.) • liczba uczestników wydarzeń kulturalnych i sportowych (os.) • liczba lokali udostępnionych na rzecz 	
	Rozwój oferty kulturalnej i sportowej dostosowanej do potrzeb wszystkich grup wiekowych, w tym organizacja zajęć, wydarzeń, imprez						
	Wykorzystanie budynków pełniących rolę świetlic wiejskich w rozwoju kulturalno-sportowym sołectw poprzez organizację zajęć dla dzieci i dorosłych						

STRATEGIA ROZWOJU GMINY IŁÓW NA LATA 2023-2030

	Zachęcanie do uczestnictwa w gminnych wydarzeniach oraz działalności w ramach organizacji pozarządowych					stowarzyszeń (szt.)	
	Wsparcie organizacji pozarządowych, Kół Gospodyń Wiejskich oraz OSP w aplikowaniu o środki zewnętrzne oraz zapewnienie im zaplecza lokalowego, a także powierzanie szerszego spektrum zadań własnych Gminy organizacjom pozarządowym					<ul style="list-style-type: none"> • liczba organizacji pozarządowych wspieranych przez Gminę (szt.) • liczba świetlic, w których odbywają się cykliczne zajęcia/spotkania dla mieszkańców (szt.) 	